

نماینده ولی فقیه در سپاه مطرح کرد

جهاد تبیین در برابر ارتجاع مدرن

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۵۱ | دوشنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۱ | ۲۰ ذی‌القعدة ۱۴۴۳ | ۲۰ ژوئن ۲۰۲۲ | ۱۶ صفحه

بررسی صبح صادق از ترافیک دیپلماتیک در تهران

یایگاه قدرت

هادی محمدی

تحلیلگر ارشد بین‌الملل

دیپلماسی و سیاست خارجی در کشورها ابزار تأمین منافع ملی تعریف می‌شوند که در دنیای کنونی ازدو حال خارج نیستند. یا این دیپلماسی و سیاست خارجی مستقل و متکی به قواعد و ارزش‌ها و رویکردهای ملی است یا تابع و پیرو بازیگران دیگر خواهد بود. آنچه در هشت سال دولت گذشته شاهد بودیم بر مبنای اینکه باید در نظم جهانی مشارکت داشته و قواعد آن را بپذیریم، عملاً سیاست خارجی را در مدار قدرت‌های غربی قرار داده و این همسویی را امتیاز و رویکرد مدبّرانه برای تأمین امنیت و منافع ملی معرفی می‌کرد. این تصور در جهان امروز که بر اساس منافع محوری کشورهای غربی جهان را اداره می‌کند، در واقع ایران را به سمت پذیرش همه گزینه‌های مطلوب غرب در تعاملات گوناگون و حتی رفتارهای گوناگون ملی و فراملی هدایت می‌کرد. آثار این رویکرد را باید در کارنامه ویران‌سازی اقتصاد، فرهنگ، هدایت جامعه به سوی شرط‌پذیر، فرصت‌سوزی در تعاملات و گزینه‌های متنوع سیاست و اقتصاد، در عرصه خارجی و حرکت در مسیر منظومه‌های مطلوب غربی جست‌وجو کرد.

در حالی که منافع ملی می‌تواند با رویکردی مستقل و متکی بر ظرفیت‌های ملی و بهره‌مندی از تمامی فرصت‌های گوناگون خارجی و حتی تعارضات و رقابت‌های قدرت‌ها و کشورهای گوناگون دنبال شود. این تجربه تلخ مورد اذعان است که نگاه غرب به دیگر کشورها مبتنی بر سیطره و غارت ثروت دیگران است تا هژمونی و اقتدار جهانی آنها را تضمین کند و هیچگاه یک تعامل برابر و مستقل را تحمل نمی‌کنند و در بیشتر مؤلفه‌ها و شاخصه‌های بشری و اجتماعی و فرهنگی حق یکسانی برای دیگران قائل نیستند. لذا نوع و جوهر سیاست خارجی و دیپلماسی با کشورهای جهان باید با لحاظ کردن تمامی ملاحظات دنبال شده تا بتواند اولویت‌ها و مطالبات منافع ملی را تأمین کند. ساده‌انگاری نگاه‌های سلطه‌پذیر که کعبه آمال را در غرب جست‌وجو می‌کنند، حاصلی جز خسارت ندارند. قانون حاکم بر نظم جهانی این است که وقتی اقتدار دارید یا خود را محصور به گزینه واحد در سیاست خارجی نمی‌کنید و دیپلماسی فعال و هوشمند به اجرا می‌گذارید، به حساب می‌آیید. در قواعد نظامی نیز این مرز و سقف را «بازدارندگی» می‌نامند.

امروز در کنار تمامی ظرفیت‌های ملی و گزینه‌های متنوع خارجی برای بی‌اثر کردن تحریم‌های ظالمانه آمریکا و غرب و تأمین منافع ملی، فرصت‌های جدیدی در ژئوپلیتیک ایران فراهم شده که متأثر از دو عامل در عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی است. در عرصه منطقه‌ای روند فرسایش و افول هژمونی و سیطره آمریکا و متحدان آنان در معادله قدرت و

نفوذ ایران و جبهه مقاومت منطقه‌ای نمایان است، تا جایی که عریده‌های نظامی آمریکا علیه ایران به کنار رفته و رژیم صهیونیستی آشکارا از تهدیدات موجودیتی و پایان عمر خود در سال‌های نزدیک سخن می‌گوید و متحدان عرب آمریکا از مرز شیردهی برای آمریکا فراتر نیستند. در عرصه جهانی جنگ‌افروزی در اوکراین که نیاز اقتصاد بحرانی آمریکا برای فروش سلاح و آزمون شانس آمریکا برای مهار رقابت برتر در مقابل روسیه و چین است، در کنار یکدیگر فرصت‌های برجسته‌ای برای ایران در زمینه‌های اقتصادی و امنیتی و سیاسی فراهم کرده‌اند. این مزیت‌های جدید تمامی طرفه‌هایی را که در هشت سال گذشته با بی‌مهری دولتمردان ایران روبه‌رو بودند، به ایران کشانده و جایگاه ایران در اولویت‌های سیاست خارجی آنها تغییر کرده است.

اگر به موازات مذاکرات در وین برای التزام و اداشتن آمریکا و غرب در رفع کامل تحریم‌ها علیه ایران دیپلماسی فعال اقتصادی سرلوحه سیاست خارجی و تعامل با همسایگان و دیگر سازمان‌های بزرگ منطقه‌ای (شانگهای و اورآسیا) و قدرت‌های بزرگ و کشورهای مستقل قرار می‌گیرد، بر خلاف دلباختگان غرب زده که رستگاری و توسعه را در اتوپیای غرب می‌دانند، گزینه نگاه به شرق و کشورهای همسایه و مستقل یا قدرت‌های بزرگ اقتصادی شتاب جدیدی به اقتصاد ایران داده است که رشد ۵/۷ درصدی در پایان سال ۱۴۰۰ و تجارت تجارت غیر نفتی ۴۷ میلیارد دلاری در هفت ماه شروع به کار دولت سیزدهم و افزایش ۱۰ میلیارد دلاری نسبت به همه سال‌ها و حکومت‌های قبلی و عبور تراز تجاری ایران از مرز ۱۰۱ میلیارد دلاری و رکورد جدید فروش و درآمد نفتی و پتروشیمی از جمله آنهاست. در سیاست خارجی و اولویت اقتصادی بی‌اثر کردن تحریم‌های غربی و آمریکایی امروز ایران فقط با یک گزینه بازار اقتصادی اروپا و غرب روبه‌رو نیست و به جز اقتصاد و تجارت با ۱۵ کشور همسایه، بازار ۸۰ میلیونی آسیای میانه و اوراسیا و کشورهای عضو شانگهای و قراردادهای راهبردی با چین و روسیه که به تازگی با ونزوئلا نیز سند راهبردی و نقشه راه تعاملات اقتصادی ۲۰ ساله امضا کرده را در گزینه‌های خود دارد. نکته مهم در چند اقتصاد بزرگ همکار با ایران (چین، روسیه، هند) این است که به جز تمایلات و همگرایی‌های گذشته برای همکاری اقتصادی با ایران شرایط جدید ناشی از جنگ در اوکراین بر ضریب و سرعت تعاملات آنها با ایران افزوده است. چین برای ترانزیت کالا به اروپا که روی مسیرهای روسیه متمرکز بود، اکنون باید از خاک ایران عبور کند و روسیه برای واردات اقتصادی خود با جهان نیازمند فصل جدیدی از همکاری‌های راهبردی با ایران در ترانزیت، انرژی، بانک و اقتصاد، تکنولوژی، کریدور جنوب به شمال و همکاری‌های سیاسی و امنیتی، منطقه‌ای و بین‌المللی است. هند که بازار بزرگی از تعامل اقتصادی دوجانبه با ایران است، بیش از گذشته نیازمند کریدور ترانزیتی از چابهار به آسیای مرکزی یا به روسیه یا به

اروپا و از خاک ایران است. این گونه نیست که تنها در ابعاد اقتصادی با گزینه‌های جدید در سیاست خارجی برای ایران فرصت‌سازی شده؛ بلکه جایگاه ایران در نگاه و ارزیابی قدرت‌ها و کشورهای گوناگون یا جایگاه و تأثیر آن در نظم جدید جهانی فرصت‌های جدیدی پیش روی ایران است. به همین دلیل سفرهای یک هفته گذشته تعدادی از مقامات کشورها به تهران معانی و کارکردهای متفاوت از گذشته دارد که صرفاً برای شرطی کردن سیاست و اقتصاد ایران به سمت غرب از تهران دیدار می‌کردند. همه آنچه در سیاست‌های حزبی به توافق هسته‌ای با غرب یا FATF یا مزیت‌های اتوپیایی و توهمی گره خورده بود، رنگ باخته و در پیچه‌های مهمی در تعاملات اقتصادی برای ایران گشوده شده است.

رئیس پارلمان ارمنستان طی دیدار هفته گذشته از ایران به جز آمادگی برای گسترش سطح مراودات اقتصادی از ایران برای حل بحران ارمنستان و آذربایجان درخواست نقش آفرینی دارد، که متأثر از تحولات جدید در عرصه منطقه‌ای و جهانی است.

رئیس جمهور ونزوئلا و هیئت عالی‌رتبه سیاسی و اقتصادی همراه که پس از شش سال از ایران دیدار می‌کند، ایران را در جغرافیای مجموعه اورآسیایی، ضلع مهمی در پویایی اقتصادی علمی و فناوری و تجاری و انرژی در قرن ۲۱ می‌داند و با امضای سند راهبردی ۲۰ ساله در ابعاد گوناگون و افتتاح پل هوایی تهران- کاراکاس سقف تعاملات گوناگون اقتصادی، تکنولوژیک، انرژی، دریافت خدمات فنی و عمرانی از ایران، فناوری‌های نوین پزشکی، سیاسی، امنیتی و نظامی و صنعتی را ارتقا داده و با خرید چهار فروند نفتکش عظیم الجثه، میلیارد‌ها دلار به تراز مثبت تجاری ایران و ونزوئلا افزوده است. مادورو، رئیس جمهور ونزوئلا که مواضع ضد استعماری غربی و ضد صهیونیستی آشکاری دارد، در همکاری‌های همه‌جانبه با ایران و مقاومت و تلاش دولت و ملت ونزوئلا از بحران تورم اقتصادی ۲۰۰ درصدی به ۲ درصد رسیده که مورد تکریم رهبر معظم انقلاب در ملاقات این هیئت قرار گرفت و مادورو تأکید کرد سخنان رهبری ایران به وی قدرت جدید بخشیده است.

رئیس جمهور ترکمنستان و هیئت همراه از دیگر مهمانان ایران در هفته گذشته بودند که عرصه محدوده تعاملات اقتصادی و مورد بی‌مهری در دولت قبل را در این سفر گسترش داده و در ابعاد مختلف در ۹ سند همکاری به امضا رساندند. نکته مهم در بخش‌های مهم این اسناد به جز عرصه‌های عمرانی و شهرسازی، اقتصادی و فرهنگی و محیط زیست، در تعاملات ترانزیت انرژی از ایران به نخجوان است که همین زمینه برای سوآپ و ترانزیت به خلیج فارس و دریای عمان نیز به عنوان فرصت‌های جدید همکاری می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. این تمایلات همکاری‌های همه‌جانبه در موضوع انرژی و با مسائل منطقه‌ای (افغانستان) حاصل تحولات جدید است که ایران گزینه مطلوب برای این کشور و دیگر کشورهای

آسیای مرکزی است. در آسیای مرکزی و هند برای تعاملات اقتصادی و تجاری مسیر ایران و کریدور جنوب - شمال را در دستور آنها قرار می‌دهد.

وزیر خارجه پاکستان نیز میهمان دیگر ایران در هفته گذشته بود که گسترش مناسبات امنیتی، انرژی، سیاسی و اقتصادی، گردشگری و موضوع افغانستان و رفع تحریم‌ها را به رایزنی گذاشتند.

نکته مهم این است که تحولات جهانی و افغانستان و تنگناهای امنیتی پاکستان در داخل یا افغانستان یا توازن مناسبات با چین و آمریکا یا در قبال هند از جمله پارامترهای اثرگذار بر افزایش تمایلات همکاری اقتصادی با ایران و به ویژه با روش تهاتر است.

وزیر کشور عراق نیز مهمان دیگر هفته گذشته در تهران بود که پس از سفر دیگر مقامات عراق به تهران انجام گرفت. عراق که در آستانه رخداد‌های مهم قرار دارد و چنانچه از شرارت شورش‌سازی آمریکایی در امان بماند، حکومت جدید آن از مدار ریل‌گذاری‌های آمریکایی - صهیونیستی خارج خواهد شد که این وضعیت بر پارامترهای دیگر منطقه‌ای و به ویژه در سوریه و ... اثرگذاری مهمی به جای می‌گذارد.

بدهی متراکم فروش گاز به عراق که حدود دو میلیارد دلار است، به ایران پرداخت شد و گشایش جدیدی در مسئله روآدید و زیارت اربعین و پرداخت فوری فروش گاز نیز به عراق به عمل آمده است.

اگر سفر لاوروف به تهران را که قرار است به زودی انجام گیرد، به فهرست مهمانان هفته گذشته مقامات اقتصادی و انرژی روسیه به تهران بیفزاییم که دستاوردهای گوناگون اقتصادی، انرژی، بانکی، امنیتی، منطقه‌ای و بین‌المللی دارد، به خوبی آشکار می‌شود که دیپلماسی فعال ملی و غیر حزبی با عبور از قیود توهمی کارنامه خود را نشان می‌دهد. رویکرد فعال‌تر روسیه در تعامل با تهران نیز به جز انگیزه‌های همکاری در گذشته تحت تأثیر متغیرهای جدید بین‌المللی است و فرصت‌های بزرگی را در اختیار ایران قرار می‌دهد که یکی از آنها را می‌توان تبدیل ایران به هاب ترانزیتی، انرژی، تجاری و مواصلاتی دانست. به جز اعطای دو اعتبار ۴ و ۵ میلیارد دلاری روسیه به ایران در زمینه انرژی و ...، ایران، اصلی‌ترین مسیر مراودات هند و روسیه است و بخش مهمی از تعاملات گوناگون تجاری و اقتصادی و انرژی روسیه با جهان از مسیر ایران باید دنبال شود. اگر جنگ اوکراین به یک سالگی برسد و خشک‌سری آمریکا و غرب در مقابل روسیه استمرار داشته باشد و پیش‌بینی اقتصاددانان آمریکایی و غربی در وقوع طوفان بحران اقتصادی را در کنار پیامدهای ویرانگر بحران انرژی غذایی و تورم و گرانی در آمریکا و اروپا قرار دهیم، علایم دیگری از سوی آمریکا در پرونده هسته‌ای ایران را باید شاهد باشیم. این رخدادها در کنار سرعت و شتاب ایران در تعاملات اقتصادی گسترش یابنده با کشورها، تنگناهای اصلی آمریکا و اروپا برای تغییر در سیاست‌های غربی در غبار ایران و برجام خواهد بود.

کمین ارتجاع

پیوست صبح صادق
در تبیین هشدار رهبر معظم انقلاب
درباره بازگشت به عقب

نقشه غرب برای بازگشت ایران به عقب

یغقوب ربیعی
کارشناس سیاسی

در برخی مطالعات، انقلاب‌ها حاصل یک تب تند تعریف می‌شوند. یکی از صریح‌ترین ایده‌ها در این زمینه را «اکرین بریتون» در نظریه ترمیدور پرورانده که معتقد است انقلاب‌ها پس از مدتی به تفکرات پیشین برگشته و به ضد خودشان تبدیل می‌شوند.

اما در ساحت نظری امام(ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی، انقلاب اسلامی یک بیماری نیست تا دوران ترمیدور و نقاهتی داشته باشد، بلکه کوششی است برای رهایی از بیماری‌هایی که دست‌کم در دوسده همراه ملت و میهن بوده است. انقلاب اسلامی کوششی برای رهایی از بیماری استعمار، استبداد، استثمار و استعمار و انحطاط فرهنگی است. خواست‌هایی که همواره و در پی رسیدن به سطحی از آنها مطرح بالاتری هم هست. اما پرسشی که مطرح می‌شود، این است که اگر غرب را به عنوان غیریت و دشمن ماهوی در مقابل انقلاب اسلامی تعریف کنیم، برنامه آنها برای این بازگشت و ارتجاع چیست؟ اگر «انقلاب اسلامی» و فراگیر شدن آن را برخاسته از سه اصل «اسلام انقلابی»، «انسان انقلابی» و «ساختار انقلابی» بدانیم، بدیهی است که بازگشت آن نیز از سوی دشمن را باید در زدودن و انحراف این سه مؤلفه تفسیر و تبیین کرد. این‌گونه که:

۱- یکی از مؤلفه‌هایی که موجب موفقیت انقلاب اسلامی شد، اسلام انقلابی به مثابه دال اصلی گفتمان انقلاب است. بنابراین، دشمن در چند دهه اخیر قلب هویت انقلاب و قلب معنایی آن را نشانه گرفته و می‌کوشد از استقلال به انزوا تعبیر کند و از استکبار به نظم جهانی، از انقلابی‌گری به معنای تئدروی و افراط و... .

۲- زدودن انسان انقلابی از اصل انقلاب است. بی‌شک دشمن در این مسیر رویکردی چند لایه‌ای را در دست اجرا دارد، از تحریف امام(ره) به منزله سمبل و نماد انسان انقلابی گرفته تا پروژه‌هایی، مانند سند ۲۰۳۰ برای تهی‌سازی انسان انقلابی و منابع انسانی به عنوان موتور پشران نهضت امام(ره) از ساختار.

۳- موضوعی که شاید این‌ ایام عینیت بیشتری یافته، براندازی وزدودن ساختارهای انقلابی، مانند سپاه، شورای نگهبان و... که مانند خاری در چشم نظام استکبار بوده و تلاش برای راه نیافتن تفکرات انقلابی به ساختارهای بیمار و به جامانده از تفکرات نظام‌پیشین است.

بیانات رهبر معظم انقلاب مبنی بر اینکه «ملت ایران باید بداند که اگر راه امام را گم کنیم یا فراموش کنیم یا عمدا کتار بگذاریم سبیلی محکمی خواهیم خورد.» نشان می‌دهد پیشرفت و توسعه در انقلاب از بستر آرمان‌ها و اندیشه‌های بنیادین آن، یعنی تفکرات و سیره حضرت امام عبور خواهد کرد؛ والا دیر یا زود باید منتظر یک سبیلی سخت بود.

سیدجمال جمالی

خبرنگار

نماینده ولی فقیه در سپاه در شورای تحلیل معاونت سیاسی سپاه خطر بازگشت ارتجاع به معنای حاکمیت مجدد سبک زندگی و سیاست غربی را بررسی و واکاوی کرد. حجت الاسلام والمسلمین حاجی صادقی از جمله اهداف دشمنان قسم خورده انقلاب را تحریف و انحراف در انقلاب و برگرداندن شرایط حاکمیت تفکر غربی و سکولاریسم به کشور ذکر کردند و رهبری امام خامنه‌ای را مهم‌ترین مانع پیروزی جریان ارتجاع دانستند. در ادامه بخشی از اهم این مباحث را با هم مرور می‌کنیم.

آگاه‌سازی تاریخی قرآن

داستان بنی اسرائیل در قرآن حقیقتی تاریخی از یک ارتجاع است که قرآن به خوبی به آن توجه داشته و به علل و عوامل آن اشاره کرده است. فرعون با سیاست تحقیر مردم توانسته بود به فرمانبری و ذلت مردم خود دامن بزند و خدا بنی اسرائیل را با معجزات فراوان از دست فرعون نجات داد. سؤال اساسی این است که چرا انقلاب حضرت موسی(ع) شکست خورد؟ قرآن کریم نکته شروع شکست انقلاب و نهضت حضرت موسی(ع) را «ارتجاع» معرفی می‌کند. حضرت موسی(ع) چهل روز از رهبری قوم بنی اسرائیل با تعیین جانشین غایب شد؛ اما در غیبت چهل روزه حضرت موسی(ع) بنی اسرائیل رهایافته از دست فرعون و با دیدن معجزات فراوان الهی در این چهل روز دوباره برگشتند و گوساله‌پرست شدند، در واقع یک ارتجاع رخ داد. حقیقت این است که یک عامل قوی حس‌گرایی در درون قوم بنی اسرائیل بود که حتی با دیدن معجزات الهی و نجات یافتن از زندگی ذلت‌بار تحت سیطره فرعون، اصلاح نشده بود و همین امر باعث ارتجاع به بت‌پرستی شد. ارتجاع بعدی و نهایی که شد سقوط قوم بنی اسرائیل و آوارشدن در بیابان‌ها شد، از دست دادن روحیه جهادی بود. وقتی که حضرت موسی(ع) فرمود، برای به دست آوردن سرزمین و تأسیس حاکمیت دینی باید جهاد کنید و خداوند برای شما سرزمینی بهتر از مصر در نظر گرفته است، آنها از فرمان رهبری اطاعت نکردند.

ارتجاع پس از رحلت پیامبر (ص)

پس از پیامبر چه اتفاقی افتاد که این انقلاب عظیم معرفتی، فرهنگی، فکری، سیاسی و اجتماعی به ارتجاع کشانده شد و مانند مسیحیت راه جدایی دین از سیاست را پیمود؟ دین نه به حاکمیت و نه به زندگی مردم کاری نداشت و در واقع در عالم اسلام سکولاریزاسیون و تفکر جدایی دین از سیاست کلید خورد. یهود در دوران هجرت پیامبر اسلام(ص) از مکه به مدینه بزرگ‌ترین دشمن اسلام بود؛ حتی در دوران ده سال مشرکین به اندازه یهود با پیغمبر درگیر نشدند؛ ولی پس از رحلت پیامبر چه اتفاقی افتاد که دیگر هیچ درگیری و تضاد و مخالفتی با جریان حاکمیت نداشتند و هیچ بحث و دعوایی بین یهود و مسلمانان صورت نگرفت؟ پاسخ این است که یهود به سمت طراحی ارتجاع حرکت کرد، با همان شیوه‌ای که برای تحریف و ارتجاع دین یهود و دین مسیحیت عمل کردند، با دین اسلام هم همان کار را انجام دادند تا جایی که مسلمانان به قبل از اسلام برگشتند. پس از بیست‌و پنج سال از رحلت پیامبر اسلام که امام علی(ع) به حکومت رسید، عمده درگیری‌ها و جنگ‌هایش با همین جریان ارتجاع در قالب ناکنین، مارقین و قاسطین بود. اینها همه پرچم اسلام را بلند کرده و خیلی از مسلمانان را دچار تردید کرده بودند. امام علی(ع) در نهج‌البلاغه در خطبه ۱۵۰ می‌گوید که بزرگ‌ترین ارتجاع در حاکمیت و مدیریت و شیوه حکمرانی اتفاق افتاد. همان برگشتن به سنت آل فرعون در شیوه حکمرانی.

رجعت در رهبری نقشه استکبار

انقلاب اسلامی از خطر رجعت در رهبری که ارتجاع خطرناکی است، رسته است. رجعت در رهبری همان‌طور که بعد از پیامبر رهبری امت اسلامی از مجرای نصب الهی خارج شد و اصل ولایت و امامت بعد از پیامبر به خلافت تغییر پیدا کرد، در جمهوری اسلامی هم افراد و جریان‌هایی بودند که می‌خواستند با مطرح کردن قائم مقامی آقاسی منتظری انقلاب را با خطر رجعت در رهبری مواجه کنند. ما در نظام اسلامی مفهومی به نام قائم مقامی رهبری نداریم، وقتی مبنای انتخاب رهبری، وجوبی را برای کسی تعیین کرد، کسی دیگری نباید به عنوان قائم مقام یا جانشین مطرح بشود و این وجوب کفایی از راه خودش تعین پیدا می‌کند. خیلی‌ها روی رجعت رهبری در جمهوری اسلامی امید بسته بودند که با این رجعت ریل‌گذاری انقلاب کاملاً تغییر کند؛ اما تکلیف قائم

نماینده ولی فقیه در سپاه مطرح کرد

جهاد تبیین در برابر ارتجاع مدرن

مردم رخ دهد؛ لذا باید مراقب بود که مردم گرفتار دنیا نشوند. رجعت بعدی تغییر محاسبات نخبگان و مدیران است که به این جمع‌بندی برسند مدیریت دینی در عصر حاضر قابل اجرا کردن نیست. محور دیگر ارتجاع القای یأس و ناامیدی است؛ عده‌ای بدین صورت تحلیل می‌کنند که درست است آمریکا استکباری و سلطه‌جوست؛ اما قدرت دست اوست و باید با او به سازش و تفاهم رسید. دشمن تلاش می‌کند ما را ناموفق نشان بدهد و در این راستا شکست‌های خودش و موفقیت‌های جمهوری اسلامی ایران را پنهان می‌کند. رجعت مهم، رجعت در سبک زندگی و ارتباطات است که در برخی از این موارد پیشروی کرده است و دیده می‌شود دشمن در برخی موارد پیشروی کرده است؛ ارتجاع در الگوسازی برای جوانان با سلبریتی‌سازی‌ها در شبکه‌ها و فضای مجازی. ارتجاع در بحث مؤلفه‌های قدرت القای فکری عدم تقسیم قدرت و تمرکز آن در نظام بین‌المللی به ابر قدرتی آمریکا و سایر کشورها ذیل آن هستند. این اندیشه و فکر با اصول اساسی انقلاب اسلامی ایران و تجربه‌های ارزشمند تاریخی انقلاب در تضاد و خلاف واقع است. قدرت تنها جنبه‌های مادی ندارد و جنبه‌های معنوی و نرم‌افزاری قدرت در مناسبات جهان امروز از تعیین‌کنندگی بسیار بالایی برخوردارند و تجربه انقلاب اسلامی ایران این حقیقت را به خوبی نشان داد.

وظیفه در برابر ارتجاع مدرن

به دلیل عرصه‌های گوناگون ارتجاع باید جهاد ترکیبی در برابر ارتجاع مدرن شکل بگیرد. در جهاد ترکیبی مبنایی‌ترین جهاد، جهاد تبیین است. مناسب‌ترین سلاح در برابر جنگ نرم دشمن، تحریف، دروغ و القای به بن‌بست رسیدن کشور، جهاد تبیین است. جهاد تبیین می‌تواند محرک و تبلیغ برای سایر عرصه‌های جهادی باشد و امت را در جهاد سازندگی، جهاد امیدآفرینی، جهاد علمی، جهاد اقتصادی و جهاد سبک زندگی را راهبری کند. به عبارتی، نقش بنیادی در شکل دهی به مبنای حرکت انسان و جامعه در تشخیص راه سعادت دارد. وظیفه خطیر ما در وهله اول این است که شاکر نعمت بزرگ ولایت باشیم و نسبت به اجرای فرامین حضرت آقا حساسیت به خرج دهیم. همچنین، باید با اتحاد و هماهنگی و هم‌افزایی نهادی و شخصی و سازمانی این مسئولیت بزرگ را انجام دهیم. امید است همه ما در این جهاد مبارک به رسالت خودمان عمل کنیم.

مقامی با عزل منتظری در زمان خود امام روشن شد و انقلاب از مانعی دیگر عبور کرد. استکبار برای ایجاد تنش و شکاف و بحران جانشینی بعد از امام خمینی طرح و برنامه داشت؛ اما دلیل اصلی که در انقلاب اسلامی رجعت رخ نداد، روی کارآمدن رهبری از جنس امام است و تأکید ایشان بر هدف و راه و مکتب امام و ادامه راه ایشان در تمامی شئون است. امام خامنه‌ای انقلاب را از رجعت دور کردند و نگذاشتند مکتب امام خمینی(ره) کم رنگ بشود. حال امروز وظیفه مهم این است که ما نگذاریم مکتب رهبری کم رنگ بشود.

خطر ارتجاع در سایر حوزه‌ها

دشمن وقتی از ارتجاع در مدیریت و رهبری امت اسلامی مأیوس شد، به دنبال طراحی رجعت در سایر عرصه‌ها است. اگر در این عرصه‌ها رجعت صورت بپذیرد، رجعت در رهبری هم اتفاق می‌افتد. دشمن درصدد رجعت است و اذعان می‌کنند که رهبری دوم همانند رهبری اول است و در رهبری دوم به دنبال تحمیل و تغییر رفتار رهبری هستند. حال سؤال این است که آیا می‌توان به رهبری چیزی را تحمیل کرد؟ صفین نشان داد که می‌شود، رفتار مأمون با امام رضا(ع) ثابت کرد که می‌شود. دشمن صحنه را طوری می‌چیند که امام و رهبری به دلیل حفظ مصالح جامعه اسلامی حرکتی انجام می‌دهند که خواست خودشان نیست. امروز یکی از بزرگ‌ترین وظایفی که بر دوش امت اسلامی و اقتشار حزب‌الله است، این است که مانع ارتجاع شوند. البته در اصل انقلاب ارتجاع رخ نداد، اما افراد گرفتار ارتجاع شدند؛ عده‌ای در اندیشه و عده‌ای در عمل دچار ارتجاع شدند. برخی از کسانی که لانه جاسوسی را تسخیر کرده بودند، توبه‌نامه نوشتند؛ این یعنی ارتجاع. افرادی از انقلاب، در واقع، از انقلابی بودن و گفتمان انقلاب توبه کردند؛ برای نمونه طلحه و زبیر در اندیشه با امام علی(ع) بودند، ولی وقتی از حکومت علوی سهم خواهی کردند، به دشمن حکومت علوی تبدیل شدند.

اصلی‌ترین محورهای رجعت

در این محورها باید مراقب بود رجعت صورت نپذیرد؛ رجعت از ارکان انقلاب، رجعت از ایدئولوژی انقلاب، مراقبت از استحاله ایدئولوژی انقلاب و مراقبت از توجیه غیرمنطقی که برای بقا چاره‌ای جز عدول از گفتمان دینی انقلابی نداریم و با این گفتمان نمی‌شود در شرایط فعلی، کشور را راهبری کرد. ممکن است رجعت در ارزش‌ها، گرایش‌ها و ذائقه

مقابل، روی آوردن به ظرفیت‌ها و میراث بومی، یکی از شاهکارها و دستاوردهای ارزشمند و بنیادین انقلاب و نظام اسلامی است که به نوعی زیربنای تحقق سایر دستاوردهای نظام به شمار می‌آید.

ارتجاع یا تکامل؟

مبتنی بر آنچه در بالا گفته شد، امروزه تلاش برای بازگشت ایران اسلامی به مسیر اسارت‌بار گذشته، مهم‌ترین هدف از تهاجم ترکیبی دشمنان، به ویژه در حوزه شناختی است که به شیوه‌های گوناگون در دستور کار دشمنان قرار دارد. در این مسیر، تلاش می‌شود ضمن انقلاب‌زدایی، با دستاورد تراشی برای رژیم سابق و برجسته‌سازی گزینشی بخش‌هایی از آنچه در غرب می‌گذرد، زمینه‌های لازم برای آرمانی فرض کردن گذشته و پذیرش الگوهای غربی در ایران فراهم شود. اهمیت بحث ارتجاع و مبارزه با آن به حدی است که می‌توان گفت آینده انقلاب و نظام اسلامی وابسته به طرد این عنصر است. در توضیح باید گفت، بازگشت به سیاست و سبک زندگی غربی را می‌توان مهم‌ترین تهدید برای انقلاب اسلامی دانست؛ زیرا در اثر ارتجاع، غرب به مثابه رقیب تمدنی و «غیر یادگر» انقلاب اسلامی در محیط درونی انقلاب و نظام نفوذ و رشد کرده و عرصه را برای بالندگی انقلاب محدود می‌کند. از این‌رو، می‌توان گفت امروز مهم‌ترین مسئله پیش‌روی انقلاب اسلامی، اثبات کارآمدی نگاه انقلابی و اسلامی(بومی) در اداره جامعه ایرانی، آن هم در شرایطی است که الگوها و شیوه‌های غربی به عنوان الگوهای موفق و کارآمد جلوه‌گری می‌کنند. موفقیت انقلاب و نظام اسلامی در این شرایط، به معنای جلوگیری از نفوذ و رشد ارتجاعی است که

می‌کرد. برجسته‌ترین این تأکیدها را می‌توان نزد متفکرانی چون فتحعلی آخوندزاده یافت؛ همان تلقی و باوری که رهبری بیمار زاده‌شدن مقوله روشنفکری را به آن نسبت می‌دهند. دیدگاه‌های این روشنفکران در نهضت مشروطه مورد توجه قرار گرفت. بنابراین، در قالب این نهضت تلاش شد تا الگوهای غربی به ویژه در جریان تدوین قانون اساسی مورد توجه قرار گیرد. با این‌حال، تأثیر ماندگار این دیدگاه‌ها را باید در نسل اول روشنفکران پس از مشروطه و در جریان شکل‌گیری حکومت پهلوی اول دید. در آن زمان متأثر از دیدگاه‌های روشنفکرانی، چون سیدحسن تقی‌زاده، کاظم‌زاده ایرانشهر، سعید نفیسی، صادق هدایت و... و البته شیفتگی شخص شاه به غرب و برنامه اربابان غربی وی، «ارتجاعی دولتی» در ایران شکل گرفت که در قالب «باستان‌گرایی ناسیونالیستی» نه تنها تصمیم جدی به مبارزه با میراث اسلامی گرفت، بلکه نهایت تلاش خود را در الگوبرداری و تقلید از غرب به کار بست.

مبارزه عملی اثربخش

ارتجاع دولتی در حکومت پهلوی پسر هم ادامه یافت تا اینکه در جریان شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی، با برجسته شدن نگاه‌های معطوف به «بازگشت به خویشتن»، تلاش شد تا ضمن عقب راندن ارتجاع، به میراث اسلامی و ایرانی به صورت توأمان توجه شود و درواقع، این میراث احیا شود. در مرحله پس از پیروزی انقلاب و در جریان تثبیت انقلاب اسلامی تلاش شد تا ضمن پس زدن ارتجاع غربی، بومی‌گرایی و اتکا به استعدادها و میراث بومی برجسته شود. مبارزه با ارتجاع و در نقطه

مصطفی قربانی

دکتری علوم سیاسی

اگر گفته شود «جلوگیری از نفوذ ارتجاع»، محوری‌ترین توصیه و فرمان

از توصیه‌ها و فرامین هفت‌گانه رهبر معظم انقلاب به فعالان عرصه‌های انقلابی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در مراسم سی‌وسومین سالگرد رحلت امام خمینی(ره) بوده است، به گزاف گفته نشده است. تلقی منحصربه‌فرد ایشان از مفهوم‌یابی «ارتجاع» حائز اهمیت ویژه‌ای است. رهبر معظم انقلاب در توضیح این مهم فرمودند: «ارتجاع به معنی بازگشت به سیاست و سبک زندگی غربی است و نباید گذاشت با نفوذ سبک زندگی غربی که در دوران فاسد پهلوی موجود بود، کشور به سمت ارتجاع برود.»

پیشینه ارتجاع در ایران

ارتجاع به این معنا قدمتی بیش از دوره معاصر ایران دارد. درواقع، از نخستین لحظات آشنایی ایرانیان با دنیای غرب و تمدن جدید، تلاش برای الگوبرداری از غرب و سر مشق قرار دادن غرب و در اصل، تلاش برای پیادهمسازی شیوه‌ها و الگوهای غربی در ایران که البته همراه با روی‌گردانی از اصالت‌های اسلامی و ایرانی بود، مطرح شد. به طور مشخص، باید گفت نخستین دیدگاه‌هایی که در سراغز آشنایی ایرانیان با دنیای غرب مطرح شد، بر الگوبرداری از غرب و به فراموشی سپردن میراث ملی و اسلامی تأکید

خطر ارتجاع و آینده انقلاب اسلامی

تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران رواج داشت. درواقع، درباره آینده انقلاب اسلامی می‌توان از دو سناریو سخن گفت؛ تکامل یا ارتجاع. موفقیت هر یک از این دو سناریو، به معنای شکست دیگری است و موفقیت سناریوی تکامل در گرو اثبات این مهم است که انقلاب اسلامی با وجود دشواری‌ها و موانع متعدد و همچنین در شرایط پارادایمی شدن الگوها و شیوه‌های غربی در حوزه‌های اقتصاد، سیاست و فرهنگ، می‌تواند با نگاه بومی و اتکا به ظرفیت‌های داخلی خود، ضمن اداره موفق جامعه ایرانی، الگوی تبدیلی در برابر الگوهای غربی ارائه دهد.

سخن پایانی

از اصول مهم مکتب امام(ره) و از ویژگی‌های متمایز انقلاب اسلامی، ترسیم افق تمدنی متمایز از غرب و شرق بود. در توضیح باید گفت، انقلاب اسلامی در شرایط نظام دوقطبی رخ داد. در آن زمان تصور می‌شد که هیچ تحولی در عالم رخ نمی‌دهد، مگر آنکه به یکی از این دو قطب وابسته باشد. انقلاب اسلامی نه تنها این قاعده‌مندی ظاهری را زیر سؤال برد، بلکه مدعی ترسیم راه نوینی بر روی بشریت شد. داشتن این افق متمایز یکی از عناصر هویت‌بخش انقلاب اسلامی است. بنابراین، تلاش برای حفظ این هویت متمایز و جلوگیری از نفوذ ارتجاع، ضروری به نظر می‌رسد. ذکر این نکته نیز ضروری است که یکی از مهم‌ترین دلایل دشمنی دنیای غرب با انقلاب اسلامی، همان‌گونه که رهبری معظم انقلاب نیز به آن اشاره کردند، داشتن همین افق تمدنی متمایز و تلاش برای هضم نشدن در نظم مورد نظر تمدن غرب است.

بازگشت تقی‌زاده‌ها

محمدجواد احمدی

محقق تاریخ

امام خامنه‌ای خلاف نگاه‌های رایج که سنت‌گرایی و قرانت‌های تندروانه از دین و سنت را ارتجاع می‌دانند، اعلام کردند غرب‌گرایی و پیاده‌شدن تفکرات غرب در انقلاب اسلامی ارتجاع است؛ گفتاری نو و بدیع که به تأمل و تحلیل ویژه نیاز دارد. چرا رهبر معظم انقلاب این ارتجاع را خطر و آفت انقلاب اسلامی عنوان کردند؟ برای بررسی علت این موضوع باید پیشینه خط فکری ارتجاع را بر اساس دو مؤلفه به نقدوبررسی گذاشت:

۱- ماهیت ارتجاع: هسته معنایی و دال مرکزی گفتمان ارتجاع بر پیروی و تبعیت محض از غرب بنا گذاشته شده است. به عبارتی، آنچه می‌توان به منزله رابطه بین غرب و ارتجاع تعریف کرد، رابطه‌ای حامی – پیرو (Patron_Client) است. شاید بهترین عبارتی که می‌تواند این رابطه را به تفسیر و تبیین بگذارد، عبارت سیدحسن تقی‌زاده است که می‌گوید ما باید برای پیشرفت «از سر تا ناخن پا فرنگی شویم.» بی‌شک شکل‌گیری این گفتمان به مثابه ذهنیت غالب جریان ارتجاع و غرب‌گرا می‌تواند موجب خسارت‌های فراوانی شود؛ خسارت‌هایی ماندندی‌هیوتی، خودباختگی، آرمان‌زدایی، ارزش‌زدایی و استقلال‌زدایی. این گفتمان می‌تواند به بازتولید رزم‌آراهایی منجر شود که توان داخلی را در ساختن آفتابه و لوله‌نگ و در نسخه‌های جدید در پخت آبگوشت بزباش‌بدانند.

۲- عملکرد ارتجاع: تجربه تاریخی از نهضت تنباکو، قراردادهای استعماری، مانند ۱۹۱۹ ووثوق کاکس، کاپیتولاسیون و سایر پدیده‌های مشابه این چنینی در تاریخ معاصر نشان می‌دهد، محصول گفتمان جریان ارتجاع تبدیل شدن به نظام ارباب رعیتی در ساختار جهانی نسبت به غرب است و این را می‌توان در تاریخ معاصر و در دوره قاجار و پهلوی مشاهده کرد که سفیر کشوری، مانند آمریکا یا انگلیس به راحتی می‌توانست وزرا را استنطاق یا عزل کند. البته باید ملاحظه داشت، این عملکرد گسترده‌گی تاریخی و جغرافیایی در همه ملل داشته است و نشان داده است هر جا که رسیوخ کرده، خود را به مثابه یک گاو شیرده برای نظام حکمرانی غرب تعریف کرده است.

آنچه موجب می‌شود رهبر معظم انقلاب درباره ارتجاع روشنگری کنند، خطر توسعه و تعمیق این نگاه در جامعه ماست که موجب خطرهایی بسیار برای جامعه خواهد شد. البته باید مد نظر داشت که این خطر‌ها تنها ایدئولوژیک نبوده است؛ بلکه می‌توانند منافع ملی، حدود و ثغور جغرافیایی و... را که به عنوان خطوط قرمز همه جریان‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی یک کشور هستند، به خطر اندازد. چنانکه جریانی را که غرب را کدخدای دهکده جهانی می‌داند، می‌توان ذیل گفتمان ارتجاع تعریف کرد.

البته این تحذیر پیش از این نیز در بیانات رهبر معظم انقلاب بیان شده بود؛ آنجا که در بیاناتشان در نوروز ۹۸ در حرم مطهر رضوی فرمودند: «کسانی که امروز در داخل به‌طور پیوسته به دنبال پمپاژ سبک زندگی غربی، روش‌های غربی و لغات غربی در ادبیات، دانشگاه‌ها و مدارس هستند، در واقع تقی‌زاده‌های جدید هستند.» تحذیر و اعلام خطری نسبت به ارتجاع بود که شاید از کنار آن به سادگی عبور کردیم و خطر آن است که امروز هم از بیانات ایشان پیرامون ارتجاع به سادگی عبور کنیم. بنابراین، این امر نیازمند تلاش اساسی برای تبیین و بازخوانی در عصر جهاد تبیین است.

مفهوم‌شناسی ارتجاع در قرآن و آموزه‌های دینی

اسلام علیه جاهلیت

موجب‌عقب‌گرد انسان‌ها می‌شوند، در تقابل باگفتمان وحیانی اسلام تعریف کرده و مؤمنان انقلابی را از بازگشت به گذشته تاریک و تباهی مبتنی بر مکاتب مادی و غیر وحیانی برحذر می‌دارد.

قرآن کریم از واژه خاصی در این زمینه استفاده نکرده است؛ اما در قالب آیات مختلفی این مفهوم و موضوعات مهم و مرتبط با آن را بیان می‌کند.

در بحث ارتجاع، از دیدگاه قرآن و حدیث با معرفی کردن انواع ارتجاع در قرآن، و عوامل ارتجاع مشخص است که هرگونه عقب‌گرد از روش توحیدی که تنها راه نجات بشر است، بازگشت به جاهلیت به شمار می‌آید. جاهلیتی که مفهومی تاریخی و تمام شده نیست؛ بلکه زمان شمول و مکان شمول است و در جامعه‌ای در صورت جدایی از توحید، امکان وجود دارد. چنانچه با رجوع به سخنان ارزشمند امیرالمومنین(ع) در این مورد، مشخص شده است که ارتجاع به فرهنگ جاهلیت و آداب فرعونیان در همان زمان حضور اهل بیت در میان مردم نیز رخ داد. در میان گروه‌های مرتجع در قرآن و نهج البلاغه، بنی امیه و بنی اسرانپل پر رنگ‌ترین نقش را دارند که خصوصیاتی مشترک با هم و در عین حال با جاهلیت قبل از اسلام دارند. با دقت در آیات نازله و احادیث وارده در این موضوع به این نتیجه می‌رسیم که اسلام شاخصه‌های تجدد و محلوده‌ها و ضوابط آنها را بیان کرده است.

۱- مرتجعان تقلید کورکورانه دارند

قرآن استدلال مشرکان که حقانیت افکار، عقاید و اعمال خود را انتساب به اجداد و پدران و پیشینیان خود می‌دانند، ضمن ارتجاعی و واپس‌گرایانه دانستن آن، به اینکه پلدران خود را گمراه یافتند با این حال به سرعت به دنبال آنان شتافتند؛ (انهم الفوا آباءهم ضالّین فهم علی آثارهم یهرعون) [صفات/۹و۷۰؛ مؤمنون/۶۶] این استدلال را استدلالی غیرمنطقی و غیرعقلانی می‌دانند: «... لو کان آبائُهم لابعقلون شیئاً و لا یهتدون» [بقره/۱۷۰؛ مائده/۱۰۴] و در جایی دیگر نیز برای غیرمنطقی نشان‌دادن این استدلال، از زبان پیامبر اسلام(ص) نقل می‌کند که «أولو جنتکم باهدی مما وجدتم علیه آباءکم».[زخرف/۲۲]

۲- ارتجاع مساوی با ارتداد

در جایی دیگر قرآن کریم مسلمانان را خطاب قرار می‌دهد که پس از قبول واقعی اسلام، دوباره به عقاید

جاهلی بازگشته و مشرک شده‌اند. این گروه که در اصطلاح «مُرتد» نامیده می‌شوند، به دوران اسلام اختصاص ندارند؛ بلکه قرآن از ارتداد قوم موسی گزارش داده است: «و اذ واعدنا موسی اربعین لیلة ثم اتخذتم العجل من بعده و انتم ظالمون» [بقره/۵۱]

۳- ارتجاع، یعنی عقبگرد

قرآن کریم در آیات ۱۴۹ و ۱۵۰ سوره آل عمران می‌فرماید: «یا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اِنْ تُطِيعُوا الَّذِینَ کَفَرُوا یُرِذُّوْکُمْ عَلٰی اَعْقَابِکُمْ فَتَنْقَلِبُوْا خَاسِرِیْنَ* کَلِ اللّٰهُ مَوْلَاکُمْ وَ هُوَ خَیْرُ النَّاصِرِیْنَ»؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر از کسانی که کافر شده‌اند اطاعت کنید، شما را به عقب باز می‌گردانند و سرانجام زیانکار خواهید شد. (آنها سرپرست شما نیستند) بلکه سرپرست شما خداست و او بهترین یاوران است. در این آیه ابتدا خداوند مؤمنان را از خطر ارتجاع بر حذر می‌دارد و آن را موجب خسارت می‌داند و سپس پیشرفت واقعی را در پرتو پذیرش عملی ولایت خداوند و یاری او قابل تحقق می‌داند.

۴- اطاعت از دشمنان اسلام، یعنی ارتجاع

در جای دیگری در آیه ۱۰۰ سوره آل عمران، ابتدا اطاعت از دشمنان را موجب بازگشت به دوران تباهی و سیاهی می‌داند: «یا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اِنْ تُطِيعُوا فَرِیقًا مِّنَ الَّذِینَ اٰوْتُوا الْکِتَابَ یُرِذُّوْکُمْ بَعْدَ اِیْمَانِکُمْ کَافِرِیْنَ»؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید اگر از جمعی از اهل کتاب اطاعت کنید شما را پس از ایمان به کفر باز می‌گردانند. سپس در آیه بعدرا پیشرفت و تعالی را اعصام به خداوند و تبعیت از پیامبر خدا معرفی کرده است. «وَ کَیْفَ تَکْفُرُوْنَ وَ اَنْتُمْ تُثَلٰی عَلَیْکُمْ اٰیَاتُ اللّٰهِ وَ فِیْکُمْ رَسُوْلُهُ وَ مَن یُعْصِمْ بِاللّٰهِ فَعَدَّ هٰذِیْ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ»؛ و چگونه ممکن است شما کافر شوید با اینکه آیات خدا بر شما خوانده می‌شود و پیامبر او در میان شماست، و هر کس به خدا تمسک جوید به راه مستقیم هدایت شده است.

۵- دوره ارتجاعی همان دوره سیاه و تباه جاهلیت

خداوند در آیه‌ای دیگر (آل عمران: ۱۴۴) ضمن هشدار به مسلمانان متز لزی که در جنگ احد شایعه کشته شدن پیامبر اکرم(ص) را باور کرده بودند، دوره سیاه و تباه جاهلیّت را دوره ارتجاعی و عقبگرد معرفی کرده و می‌فرماید: «وَ مَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ اَفَاَنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ اَنْقَلَبْتُمْ عَلٰی

ملت ایران و سبک زندگی ارتجاعی

بازگشت شکست خوردگان

فرهاد کوچک‌زاده

کارشناس سیاسی

بر گسترش سبک زندگی غربی به منزله تنها

سبک زندگی مطلوب تأکید می‌کردند؛ اما در بلندمدت بی‌اعتنایی و بلکه ضدیت با بنیادهای هویتی – مذهبی ایران موجب شد مردم ایران با انقلاب فرهنگی و دینی، سلطنت استبدادی و البته وابسته به غرب امپریالیستی پهلوی را سرنگون کنند. بنابراین، پیروزی انقلاب اسلامی به معنای به زیر کشیدن سبک و سیاست غربی در کشور بوده است. حال در چله دوم انقلاب اسلامی مبلغان ارتجاع در کشور تغییر کرده‌اند. در گذشته پهلویسم با تشکیل دولت پادشاهی مطلقه با هدف ایجاد جامعه‌ای شبه‌غربی و مدرنیسم اقدام به تبلیغ این سبک زندگی می‌کرد و امروزه برخی از جریان‌های سیاسی داخلی و ضد انقلاب خارج‌نشین با ادعای روشنفکری مبلغ تحجر در کشور هستند. این جریان در درون خود نوعی محافظه‌کاری غلیظ به‌سبک مدرن دارد که با تغییر وضع موجود مخالف است و خود را در پارادایم سرمایه‌داری قرار می‌دهد.

مرتجعان جدید در حالی می‌خواهند کشور را به دوران قبل از جمهوری اسلامی بازگردانند که اولاً این جریان تجربه ناموفقی در ایران داشته است و ثانیاً سرمداران این جریان‌ها در غرب با چالش‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، خرد و کلان، فرهنگی و بین‌فرهنگی – ذاتی و عارضی – معرفتی و علمی – معنوی و دینی روبه‌رو شده است و دیگر حرکت به سمت این فرهنگ جنبه عقلانی ندارد.

علی بیگدلی

کارشناس سیاسی

ارتجاع و واپس‌گرایی یکی از خطرهایی است که هر انقلاب ارزشی را تهدید می‌کند. انقلاب بزرگ پیامبر خاتم(ص) که با تعالیم آسمانی دین اسلام صورت گرفت، از این خطر در امان نبود. از آنجا که قرآن کتاب هدایت است، بارها مسلمانان را از پیروی از شیطان، اهل کتاب، کافران و منافقان برحذر داشته است؛ نسبت به شخص‌گرایی، نافرمانی از پیامبر(ص) و تفرقه و اختلاف هشدار داده و به استبدال و جایگزینی قومی دیگر تهدید کرده است. در متن حاضر برآنیم تا نگاه قرآن به مفهوم ارتجاع را بررسی کرده و مصداق مطرح شده در قرآن را در این حوزه بیان کنیم.

♦ معنای لغوی ارتجاع

واژه «ارتجاع» در فارسی به معنای برگشتن، بازگشتن و به حال اول برگشتن بوده است. (فرهنگ فارسی عمید، ص۹۸)

دهخدا این واژه را از «رجع» گرفته شده از زبان عرب) و به معنای بازگشت به عقب دانسته است. (لغت‌نامه دهخدا، ج ۱، ص۱۳۸)

راغب رجوع را فعل لازم، یعنی بازگشتن و رجع را متعدی، یعنی بازگرداندن می‌داند که در لغت‌نامه‌های معتبر هر دو مصدر را هم لازم و هم متعدی نوشته‌اند. (ترجمه مفردات، ج ۲، ص ۴۷)

این واژه در قرآن به‌کار نرفته است؛ اما مفهوم آن را می‌توان در قالب عبارت‌های «پافشاری بر عقاید پدران» و «بازگشت به جاهلیّت» یا «بازگشت به عقب» جست. نقطه اشتراک تعاریف گوناگون از واژه اصطلاح «ارتجاع»، بار منفی مفهوم آن است. لذا شاید بی‌دلیل نباشد که افراد، گروه‌ها و جوامع مختلف از این واژه و اصطلاح برای اتهام و حمله به دشمنان و رقیبان خویش در دوره‌های مختلف تاریخی سود برده‌اند.

♦ ارتجاع از دیدگاه قرآن

ارتجاع، یعنی بازگشت خسارت‌بار به عقب و هر اندیشه‌ای که نتیجه‌اش عقب‌گرد و پس‌رفت انسان باشد. قرآن کریم گفتمان‌ها و مکاتب مادی را که

جریان‌شناسی مرتجعین در ایران

فرش قرمز برای ارتجاع

علی مصطفوی

کارشناس سیاسی

«ارتجاع» به معنایی که رهبر معظم انقلاب به آن اشاره کردند، دو وجه مهم دارد؛ بازگشت به رژیم گذشته و بازگشت به تقلید از سیاست و سبک زندگی غربی که در رژیم گذشته مورد توجه بود.

نکته مهم در این میان، آن است که با وجود گذشت بیش از چهار دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، هنوز خطر ارتجاع در کمین است؛ البته جریان ارتجاع بر مدار باطل است و هیچ‌گاه به هدف خود نرسیده و نخواهد رسید؛ اما باید جریان‌های حامی را شناخت و اقدامات آنها را خنثی کرد. مهم‌ترین جریان‌های ارتجاعی در ایران عبارتند از:

۱- سلطنت‌طلبان و اپوزیسیون خارج‌نشین: این خرده‌جریان معارض که وابستگی فکری، مادی و حتی روانی به سلطنت دارد، از هیچ تلاشی برای بازگشت به سیاست و سبک زندگی غربی و آنچه در رژیم گذشته جاری بوده، فروگذار نکرده است. این جریان، هم‌اکنون با توجه به ضعف پایگاه اجتماعی در داخل کشور، ناتوان در کنش‌گری اجتماعی است، اما در عین حال به‌شدت بر فعالیت در فضای مجازی متمرکز است. دستاورد تراشی برای رژیم شاه، زیرسؤال‌بردن دستاوردهای انقلاب اسلامی، تیره و تار نشان‌دادن آینده کشور و همچنین، زمینه‌سازی برای پذیرش سبک زندگی غربی، مهم‌ترین محور‌های فعالیت اینس جریان در

تقویم انقلاب

تأسیس قوه قضائیه

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

پس از پیروزی انقلاب اسلامی دادگاه‌های انقلاب اسلامی مسائل قضائی کشور را دنبال می‌کردند. اگرچه دولت موقت خواستار دستگاه قضائی رژیم گذشته بود که همچنان پابرجا بماند؛ اما دادگاه‌های انقلاب با جدیت تلاش می‌کردند پرونده‌های جنایت‌کاران و خائن‌ان به ملت را رسیدگی کنند. این نهاد توانست خلأ دستگاه قضا را پر کند تا اینکه دستگاه قضای کشور طبق قانون اساسی ایجاد شود. در قانون اساسی پیش‌بینی شده بود شورایی به نام شورای عالی قضائی در مقام عالی‌ترین مرجع قضائی تشکیل شود و با ایجاد تشکیلات لازم دادگستری براساس مقررات اسلامی با رعایت ضوابط مطرح در اصل‌های ۱۵۶ و ۱۵۷ قانون اساسی وظایف خود را به انجام رسانند. این شورا که از پنج عضو تشکیل می‌شد، همگی آنها مجتهد بودند؛ دو نفر از آنها، یعنی رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل کشور از سوی رهبری طبق اصل ۱۶۲ تعیین می‌شود و سه عضو دیگر از طریق قضاات سراسر کشور طبق اصل ۱۵۸ قانون اساسی انتخاب می‌شوند. اعضای این شورا برای مدت پنج سال انتخاب می‌شدند و انتخاب مجددشان هم بلا مانع بود.

حضرت امام خمینی (ره) طبق اصل ۱۱۰ قانون اساسی مبتنی بر انتصاب عالی‌ترین مقام قضائی کشور، در مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۴ طی احکام جداگانه‌ای آقایان آیت‌الله سیدمحمدحسین بهشتی و آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی را به ترتیب به ریاست دیوان عالی کشور و دادستان کل کشور منصوب کردند و خطاب به آیت‌الله بهشتی مرقوم فرمودند: «نظر به اهمیت نقش قوه قضائیه در تأمین سعادت و سلامت جامعه و تمامیت نظام جمهوری اسلامی ایران و ضرورت ایجاد تشکیلات نوین قضائی براساس تعالیم مقدس اسلام به ریاست دیوان عالی کشور منصوب می‌شود تا با همکاری دادستان کل کشور، فقها، قضاات، کارمندان شریف و صالح دادگستری و حقوق‌دانان دیگر به تهیه طرح و برنامه و ایجاد تشکیلات نوین و تدوین لوائح قضائی جدید جمهوری اسلامی ایران بپردازید.» امام خمینی (ره) مشابه همین حکم خطاب به آیت‌الله موسوی اردبیلی به عنوان رئیس دادستان کل کشور صادر کردند. پس از این حکم آیت‌الله بهشتی تأسیس تشکیلات نوین قضائی را آغاز کرد و در این راستا انتخابات بین قضاات سراسر کشور را برگزار نمود و اعضای دیگر شورای عالی قضائی مشخص شدند. البته شورای عالی قضائی در راستای تمرکزگرایی قانون اساسی در بازنگری این قانون در سال ۱۳۶۸ منحل شد.

قوه قضائیه در راستای اداره کشور از یک نظر اساسی‌ترین قوای سه‌گانه است که در مدیریت هر حکومتی نقش دارد و در نظام اسلام نیز به دلیل خصیصه‌های خود نقش مؤثری دارد؛ زیرا با وجود عالی‌تری قانون و مجریان شایسته، در صورتی که نظارتی در کار نباشد و با متخلف برخورد نشود، نظام حکومتی موفق نخواهد بود. اختلافات حقوقی و مسائل مدنی یا جرایمی که کم و بیش در هر جامعه‌ای وجود دارد و باید به آن رسیدگی شود و در یک کلام استقرار عدالت و گسترش آن با به عهده و همین قوه است. که به عهده دارد که اگر تحت تأثیر و نفوذ دیگر قوا به خصوص قوه مجریه و سازمان‌های وابسته به آنها قرار گیرد، هرگز نمی‌تواند حق و عدالت را رعایت کند.

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

با دستگیری گروهک فرقان در سال ۱۳۵۸ که دست‌شان به خون شهیدانی، چون شهید مطهری، شهید مفتاح و شهید قرنی آغشته بود، خط ترور در انقلاب اسلامی به پایان نرسید و سازمان مجاهدین خلق خیلی زود و پس از تشدید اختلافات با امام و انقلاب، سردمدار خط خشونت و ترور در کشور شد. طی سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۰ سازمان کوشید هواداران و اعضایش را علیه نیروهای مذهبی، حزب‌اللهی‌ها و روحانیون بشوراند و با تزریق کینه در قلب آنها، نیروهای خود را برای روز موعود آماده کند. همان‌گونه که «رضا چلنگر»، یکی از اعضای سازمان در این باره می‌گوید: «مسئول ما، ما را نسبت به افراد مذهبی و حزب‌اللهی حساس می‌کرد و می‌گفت چهارچشمی آنها را پیاپید، منازل‌شان را پیدا کنید، اینها دشمنان سازمان هستند. همه باید در دادگاه خلق محاکمه‌شوند.»

منافقین خیلی زود هدف شلیک‌های خود را از مسئولان و چهره‌های شناخته شده سیاسی-انقلابی به سمت مردم کوچه و خیابان تغییر دادند. پس از اعلام مبارزه مسلحانه از سوی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در خرداد ۱۳۶۰ و به دنبال تحلیل‌های سازمان مبنی بر افزایش هزینه‌ها به نظام جمهوری اسلامی، عملیات‌هایی در قالب «کشتار دسته‌جمعی» و «قتل عام همه» از سوی بخش ویژه سازمان کلید خورد. در این عملیات‌ها، فقط افرادی هدف قرار گرفتند که غیر مسلح بودند. رجوی در این باره می‌گوید: «مرحله دوم از تابستان ۱۳۶۱ تا پایان سال ۱۳۶۲ ادامه یافت. در این مرحله ثبوت به بدنه نظام رسید، یعنی زدن سر انگشتان رژیم (مقصود رجوی از سرانگشتان رژیم نیروهای سپاه، بسیج، حزب‌اللهی و کلیه افرادی که به نحوی با جمهوری اسلامی ارتباطی داشتند، بوده است) و اینجاست که قطع دست و پای اجرائی جمهوری اسلامی اهمیت پیدا می‌کند.»

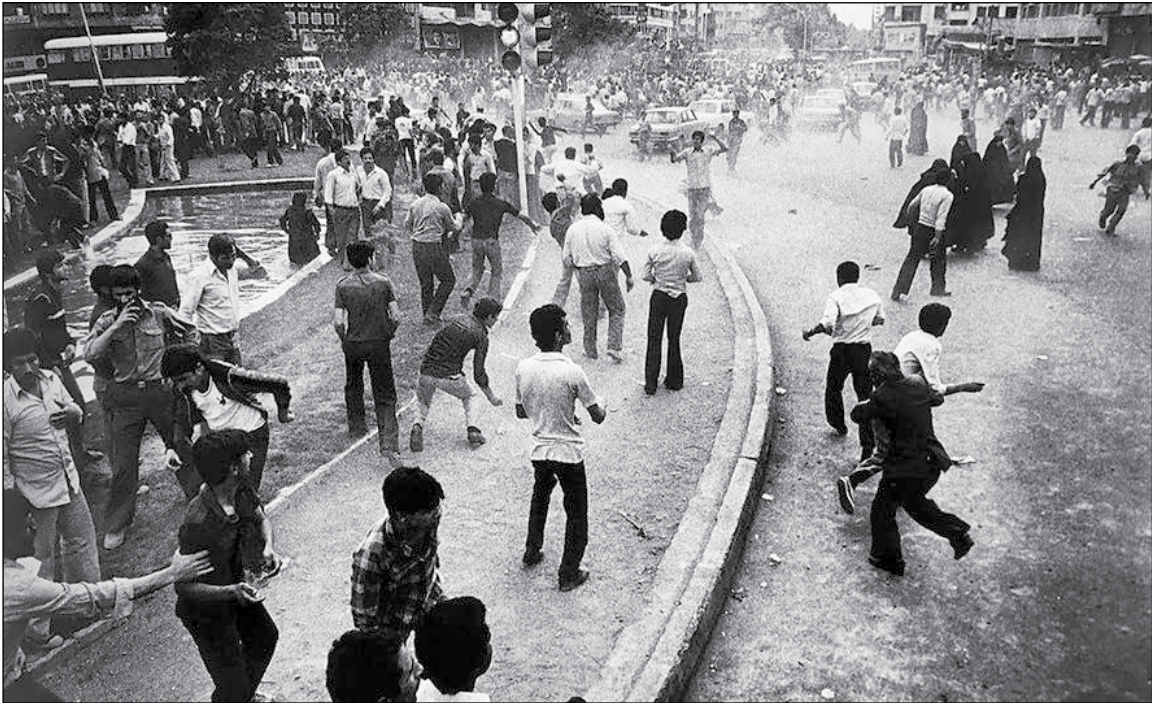
در این قبیل عملیات‌ها فقط هدف، انجام ترور بود و اینکه قربانی ترور چه فرد یا شخصی باشد، اهمیتی نداشت؛ از این رو عمده اهداف این ترورهای کور مردم عادی، شهروندان بی‌دفاع، رهگذران، مسافران وسایل حمل‌ونقل عمومی و... بودند. سازمان منافقین بدون پرمه‌پوشی، موارد و نمونه‌هایی از ترورهای شهروندان عادی را در ارگان خود ذکر و از این عملیات تروریستی

با عناوینی، مانند «اعدام انقلابی» و «آتش قهر خلق» یاد می‌کرد. نمونه‌ای از ایسن جنایات، حادثه خونین ۲۵ مهر ماه ۱۳۶۰ (مصادف با روز عید غدیر خم) است. منافقین که سابقه کودک‌کشی را در کارنامه خود داشتند، با منفجر کردن یک اتوبوس که حامل مردم عادی در شیراز بود، دو کودک را به شهادت رسانده و عده‌ای دیگر را به شدت مجروح کردند.

یکی دیگر از سلسله جنایت‌های سازمان با عنوان «عملیات مهندسی» تحت نظر بخش ویژه سازمان شکل گرفت که طی این عملیات منافقین که مبتنی بر شکنجه‌های سخت، شکنج و طاقت‌فرسا بود، تعدادی از پاسداران به طرز وحشتناکی به شهادت رسیدند. در میان همه قربانیان عملیات مهندسی، بدون شک وحشیانه‌ترین و دلخراش‌ترین شکنجه‌ها روی طالب طاهری و محسن میرجلیلی، دو پاسدار کمیته‌های انقلاب اسلامی صورت گرفت؛ شکنجه‌هایی که حتی اعضای بخش ویژه سازمان نیز سعی داشتند از زیر بار آن شانه خالی کنند و مسئولیت آن را بر عهده نگیرند. «مهران اصدقی» که خود از فرماندهان بخش ویژه و عملیات مهندسی بود، پس از کلی‌گویی و به حاشیه رفتن در بازجویی‌ها، سرانجام لب به اعتراف گشود

ترور کور

مروری گذرا بر جنایات منافقین در سال ۱۳۶۰

خون بیش از ۶ هزار نفر از قربانیان سازمان (منافقین) را بر عهده می‌گیرد!

خط ترور به یاران امام محدود نشد، بلکه خود رهبری انقلاب اسلامی نیز بدون شک در صدر فهرست ترور قرار داشت. از جمله نقشه‌های ترور امام از سوی مسعود کشمیری، عامل انفجار ساختمان نخست‌وزیری و شهادت شهید رجایی و باهنر دنبال می‌شد که ناکام ماند. مرحوم حجت‌الاسلام احمد خمینی در این باره نقل کرده است: «آن شخص که با منافقین کار می‌کرد، یعنی کشمیری، بنا بود یک چمدان مواد منفجره را بیاورد و در کنار حضرت امام بگذارد؛ در زمانی که ریاست‌جمهوری، رئیس مجلس و نخست‌وزیر و وزرا خدمت حضرت امام آمدند [از محل] سه راه بیت حضرت امام آمدند و گفتند آقای کشمیری با یک ساک هست که در آن ساک وسایل و چیزهایی که بناست یادداشت کنند قرار دارد؛ گفتم نه ما اجازه نمی‌دهیم. کشمیری از ترس اینکه نکند مسئله روشن شود به عنوان اعتراض همراه کفش برگشت. همان کیف در نخست‌وزیری جلوی مرحوم رجایی و باهنر گذاشته شد و آنجا را منفجر کرد و این دو شهید بزرگوار را از ما گرفت.»

که شرح آن در کتاب «عملیات مهندسی» آمده است. سازمان منافقین از عملیات‌های تروریستی نیروهایش در داخل ایران از زبان «علی زرکش» که در آن مقطع فرماندهی سیاسی-نظامی سازمان در ایران را بر عهده داشت، به ترور مردم بی‌گناه چنین اعتراف می‌کند: «از ۳۰ خرداد ۱۳۶۱ تا ۳۰ خرداد ۱۳۶۲، حداقل ۲۸۰۰ تن از مزدوران رژیم بر اثر آتش رزمندگان مجاهد سازمان [منافقین] به هلاکت رسیده‌اند که ۴۰ تن از آنان از نیروهای پاسدار بوده‌اند.» آنچه در این گزارش‌ها بیش از هر نکته دیگری به چشم می‌آید، اعترافات سازمان (منافقین) در کشتار مردم عادی و غیر نظامی است؛ چرا که بنا به تصریح سازمان (منافقین) از میان ۲۸۰۰ نفر تنها ۴۰ نفر عضو سپاه پاسداران بودند و نیروی نظامی به شمار می‌آمدند و مابقی را شهروندان غیر نظامی تشکیل می‌دادند.

بعدها مسعود رجوی طی مصاحبه‌ای با نشریه عرب زبان «المصور»، تعداد کل شهروندان ایرانی را که از ابتدای ورود سازمان به فاز مسلحانه تا انتهای سال ۱۳۶۲ به دست نیروهای سازمان به قتل رسیدند، بیش از ۶ هزار نفر اعلام می‌کند و در عمل، مسئولیت

حافظه

مرزهای استعماری

مروری بر تقسیم‌بندی فتنه‌انگیز آفریقا

در نقشه جدید آفریقا، به زحمت می‌توان دولتی را یافت که نسبت به دولتی دیگر هیچ ادعای ارضی نداشته باشد. پراکندگی، یکی از میراث‌های ننگین امپریالیسم و استعمار است؛ برای نمونه مردم ایوه پس از تقسیم آفریقا، خود را زیر سلطه دو دولت بریتانیا و آلمان یافتند. پس از جنگ جهانی اول سرزمین ایوه بین فرانسه و بریتانیا تقسیم شد. در نتیجه گروهی از مردم ایوه در غنا و گروهی دیگر در توگو زندگی می‌کنند.

امروز ماسایی‌ها در کنیا و تانگانیکایی‌ها و مالیکنیکایی‌ها در گامبیا، گینه، مالی، لیبی، سیرالئون و ساحل عاج زندگی می‌کنند. همچنین زندگی ولوف‌ها در سنگال و گامبیا ادامه دارد. مردم سومالی، به وسیله انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و ایتالیایی‌ها از هم جدا شدند. کلیمانجارو بلندترین کوه قاره، نمونه دیگری از نتایج تصمیمات مستبدانه استعمارگران است. زمانی این کوه جزء مستعمره انگلیسی کنیا بود؛ سپس ملکه ویکتوریا آن را به عنوان هدیه سالروز تولد، به ویلهلم اول امپراتور آلمان تقدیم کرد. کلیمانجارو جزء تانگانیکا و سپس آفریقای شرقی آلمان شد. بدین قرار استعمارگران بدون موافقت آفریقایی‌ها اقدام به تقسیم سرزمین‌های آفریقایی می‌کردند.

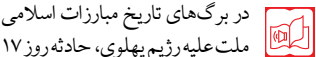
از جمله میراث شوم به جای مانده از دوره استعمار، اختلافات مرزی است که حاصل آن مناقشات پرشدت و جنگ‌های طولانی بین کشورهای همسایه در جهان سوم است. همراه با فتوحات استعماری، هر کشور استعمارگر در تمام قاره‌ها، «شکارگاه‌های اختصاصی» خود را که بعدها «ملت‌ها» بی‌شدن، مشخص و تحدید کرد. به موجب قرارداد برلین در سال ۱۸۵۵ میلادی تقسیم‌بندی‌هایی صورت گرفته بود که استعمارگران اروپایی مرزهای کنونی کشورهای آفریقایی را از روی آن تعیین کرده بودند. این کار بر اساس تناسب قوای استعمارگران انجام گرفته بود. با توجه به این اصل که هر کشوری که ساحل را در اختیار دارد، زمین‌های پشت ساحلی را هم بر اساس ترسیم خطوط عمود بر ساحل صاحب می‌شود.

ایسن مرزها که نتیجه سازش دولت‌های استعماری در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم بود، نتایج وخیمی را برای ملل آفریقا در بر داشت. این وضعیت بعدها نتایج خود را به صورت رقابت‌های قبیله‌ای و حقایق جغرافیایی و اقتصادی به ثبوت رساند. تقسیمات و قطعه قطعه شدن آفریقای سیاه به صورت عجیب و نادرستی، مضار فراوانی را عرضه می‌کرد. در آفریقای سیاه حدود ۱۴۰ قبیله زندگی می‌کردند. در هر یک از تقسیمات جغرافیایی، چندین قبیله، چندین مذهب، چند نوع فرهنگ که گاهی هر یک دیگری را دفع کرده و مخاصمت می‌کردند، وجود داشت. این وضعیت در تمام کشورهای جنوب صحرا که اسلام نفوذ داشت، محسوس بود.

هجوم به فیضیه

مروری بر مفاسد دربار دیکتاتوری پهلوی

عده‌ای روانه زندان و عده‌ای نیز به سربازی برده شدند و جمعی نیز پس از شکنجه و ضرب و جرح فراوان آزاد گشتند. علی شیرخانی در کتاب «حماسه ۱۷ خرداد ۱۳۵۴ مدرسه فیضیه» در مورد حوادث این روز نقل می‌کند: «... ساعت ۵ بعد از ظهر ۱۷ خرداد ۵۴ کماندوها از طریق مسافرخانه‌های اطراف حرم و مدرسه فیضیه به بام فیضیه رفتند و چون ورزیده بودند و چکمه‌های فنی به پا داشتند از بام فیضیه به راحتی به وسط حیاط پریدند و طلاب را مورد ضرب و جرح شدید قرار دادند. ضربه‌های آنان به حد کاری بود که اکنون پس از گذشت سال‌ها از آن حادثه آثار سوء آن هنوز بر تن مصدومین باقی مانده است. طلاب نیز با سنگ و چوب به سوی آنان حمله‌ور شدند. اما چوب و سنگ در برابر کماندوهای قوی‌الجنه و مجهز به وسایل پیشرفته (باتوم چوبی و الکتریکی) توان مقابله را نداشت. در نهایت پس از ۳۰ دقیقه درگیری و ضرب و جرح و شتم طلاب، کماندوها بسیاری از آنان را دستگیر و تحویل نیروهای شهرستانی قم دادند. مأموران در فاصله بین دارالشفاء و ماشین‌های شهرستانی، مقابل هم به صف ایستاده و یک دالان مرگ گوشتی درست کرده بودند و طلبه‌های دستگیر شده را از این دالان عبور می‌دادند و غیر از کتک‌هایی که گاردی‌ها زده بودند، مأمورین عصبی نیز کتک مفصلی به طلاب زدند و آنها را مثل یک توپ به یکدیگر پاس می‌دادند تا نهایتاً سوار بر ماشین نموده و به شهرستانی انتقال دادند.»

در برگ‌های تاریخ مبارزات اسلامی ملت علیه رژیم پهلوی، حادثه روز ۱۷ خرداد ۱۳۵۴، بسیار گمنام مانده است. در این روز صدها نفر از طلاب قم، مدرسه فیضیه را به مکانی برای بزرگداشت خاطره شهادی قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ تبدیل کردند. این مراسم در اوج اختناق سیاسی حکومت پهلوی به یک تظاهرات بزرگ سیاسی علیه رژیم شاهنشاهی تبدیل شد. موضع‌گیری‌های نظامی نیروهای دولتی و کماندوهای اعزامی از تهران، طلاب را به این نتیجه رساند که نیروهای رژیم قصد حمله و خونریزی دارند و این جریان به‌طور مسالمت‌آمیز حل نخواهد شد.

بعداز ظهر همان روز «گارد جاویدان» نیز به کمک نیروهای ساواک و شهرستانی قم دژ محکمی را در اطراف مدرسه فیضیه و دارالشفاء به وجود آوردند و آماده یورش به داخل مدرسه شدند. صدها نفر از طلاب دستگیر شدند.

تحركات سياسى جديد چين و روسيه در مقابل جبهه اروپا و امريكا

اتحاد جديد شرق عليه غرب

ثامنه اكوان

دبير گروه بين الملل

تحركات جديد سياسى بين چين و روسيه نشان از عزم جدى دو کشور برای نمایش اتحاد شرق عليه غرب دارد؛ اتحادى که هنوز به مرحله نظامى نرسيده است؛ اما مى تواند نشانه هاى آشکار از ايجاد بحران جديد در روابط شرق و غرب را داشته باشد. ولاديمير پوتين، رئيس جمهور روسيه و شى جين پينگ، همتاى چينى او، هفته گذشته بر عزم کشورهاى خود براى تقويت همکارى هاى دوجانبه اقتصادى به منظور مقابله با پيامدهاى تحریم هاى غرب تأکید کردند.

کشورهای غربى و به ویژه آمریکا به دنبال تهاجم نظامى روسيه به خاک اوکراين، تاکنون ده ها نوع تحریم اقتصادى و تجارى را عليه مقامات مسکو و الیگارش هاى روسى اعمال کردند؛ اما بيانيه مشترک صادر شده از سوى پکن و مسکو نشان مى دهد اين تحریم ها چندان هم نمى تواند در روابط دو کشور تأثیر گذار باشد؛ زیرا چين در اين بيانيه به صراحت از آمادگى خود براى افزايش روابط اقتصادى با مسکو خبر داده است. در تکاپوى روسيه براى مقابله با اين تحریم ها، کاخ کرملين در بيانيه اى اعلام کرد: «با در نظر گرفتن پيچيدگى اوضاع و وخامت شرایط اقتصادى جهان در پى تحریم هاى غيرقانونى غرب عليه روسيه، مسکو و پکن توافق کردند که همکارى هاى فى مايبين را در زمينه هاى انرژی،

مالى، صنعتى، حمل و نقل و موارد ديگر تقويت کنند.»

در همين حال، موضوعى که باعث نگرانى شديد غرب مى شود، توسعه فعاليت هاى نظامى مشترک بين دو کشور است. رؤسای جمهورى چين و روسيه هفته گذشته درباره توسعه روابط نظامى دو کشور نيز گفت وگو کردند. جان کربى، سخنگوى وزارت دفاع آمريکا پس از اين صحبت، در جمع خبرنگاران حاضر شد و گزارش داد که از نظر آمريکا، هنوز چين به سمت کمک نظامى به

روسيه نرفته است؛ اما بايد با احتمال اين اقدام نيز مقابله شود.

در گفت وگوى بين شى جين پينگ و ولاديمير پوتين، اما رئيس جمهورى چين بسا تأکید بر حمايت کشورش از حاکميت و امنيت روسيه، گفت: «چين مایل است به حمايت از روسيه در موضوعاتى مانند حاکميت و امنيت اين کشور که باعث ايجاد نگرانى هاى عمده و بخشى از منافع اساسى به شمار مى آيد، ادامه دهد.» اين اعلام حمايت و افزايش همکارى هاى نظامى

در شرايطى صورت گرفته است که چين از آغاز جنگ روسيه عليه اوکراين در ۲۴ فوريه گذشته تاکنون از به کار بردن واژه «تهاجم نظامى» براى توصيف اين عمليات جنگى خوددارى کرده و همواره ايالات متحده آمريکا و سازمان پيمان آتلانتیک شمالى «ناتو» را در اين نزاع مقصر دانسته است. مقامات چينى همچنين از محکوم کردن عمليات روسيه در اوکراين خوددارى کرده اند.

اين کمک ها و همکارى هاى بين المللى در شرايطى صورت مى گيرد که مقامات مسکو و پکن جمعه گذشته پل جديدى را نيز در مرزهاى خاور دور افتتاح کردند که اميدوارند به تقويت تجارت دوجانبه کمک کند. پيش از اين آمريکا گفته بود چين از طريق مرزهاى زمينى خود تحریم هاى بين المللى عليه کره شمالى را نيز دور مى زند و ايجاد مرزهاى زمينى ويژه با روسيه اين مسئله را به ذهن متبادر مى کند که احتمالاً چين براى دور زدن تحریم هاى آمريکا و کمک اقتصادى به روسيه آماده مى شود و در عين حال خود را براى تحریم هاى آمريکا عليه پکن نيز آماده مى کند؛ زيرا احتمال درگيرى و تنش در تايوان هم بالا رفته است.

شى جين پينگ و ولاديمير پوتين، چند هفته قبل از شروع جنگ اوکراين در اواخر فوريه، در پکن نيز ملاقات کردند و گفتند که روابط دو کشور «بى حدومرز» است. با اين حال، اين نکته که آيا رئيس جمهورى چين در آن زمان از برنامه روسيه براى حمله به اوکراين خبر داشت يا نه، مشخص نيست.

گزارش

حامى متجاوز

کنگره آمريکا به دنبال افزايش تنش در يمن

با اشاره به سفر اخير خود به عربستان گفت: «سعودى ها يکى از بزرگ ترين متحدان ما در جهان هستند و به عنوان يک شريک امنيتى، ما روابط قوى با عربستان سعودى داريم، آنها روابط قوى با ما دارند. بنابر اين من براى ملاقات با ولى عهد عربستان بسيار هيجان زده بودم.»

استوارت يکى ديگر از نمايندگان کنگره که در اين سفر حضور داشته است، با وجود نقش محمدبن سلمان در قتل جمال خاشقجى، ستون نويس واشنگتن پست، در گفت وگو با هيل گفت، اين موضوع او را از ملاقات با رهبر عربستان نگران نکرد. استوارت گفت: «واقعيت اين است که ما با رهبرانى از سراسر جهان ملاقات مى کنيم که درگير مسائلى هستند که ممکن است با آنها مخالف باشيم.»

تصميم «جو بايدن» براى ديدار با ولى عهد جنجالي عربستان سعودى، با استقبال نمايندگان کنگره روبهرو شده است و يکى از آنها از بايدن خواسته است موشک هاى پيشرفته به رياض بدهد تا خاندان سعودى بتوانند با تجهيزات پيشرفته ترى به جنگ مردم بى دفاع يمن بروند.

با وجود اينکه به تازگى تعدادى از نمايندگان کنگره آمريکا از دولت بايدن خواسته بودند که کمک هاى اطلاعاتى و نظامى خود به عربستان در جنگ يمن را متوقف کند، حالا تعدادى از نمايندگان تندرو نيز از او خواسته اند در زمان سفر به عربستان، به سعودى ها اطمينان دهد که سلاح هاى مرگبارتر و پيشرفته ترى براى مقايله با يمن در اختيار آنها قرار مى دهد. «گای رشتنالر» نماينده مجلس نمايندگان آمريکا

گزارش

مصيبت روهينگيا

گزارشى دردناک از وضعيت مسلمانان ميانمار

مجمع عمومى اين سازمان گفته بود: «از زمان کودتا تا کنون ۱۴ هزار نفر دستگير شده اند و ده ها نفر در زندان ها جان خود را از دست داده اند.» نماينده ويژه دبيرکل سازمان ملل در امور ميانمار اظهار داشت، تعداد آوارگان داخلى بيش از يک ميليون نفر است و ۷.۸ ميليون کودک نيز مجبور به ترک تحصيل شده اند. ارتش ميانمار در ۲۵ ماه آگوست سال ۲۰۱۷ ميلادى حملات خود به منطقه آراکان را آغاز کرد. در اين حملات هزاران غيرنظامى آراکانى جان باخته و حدود ۳۵۰ روستا به دستور ارتش ميانمار و بوداييان افراطى به آتش کشيده شد. طبق آخرين گزارش سازمان ملل، شمار مسلمانانى که از ۲۵ آگوست ۲۰۱۷ به اين سو از خشونت هاى ارتش ميانمار و بوداييان افراطى فرار کرده و به اردوگاه ها و اقامتگاه هاى موقت در حومه کاکس بازار واقع در بنگلادش پناه برده اند، به ۹۰۰ هزار نفر رسيده است.

هفته گذشته، ديده بان حقوق بشر گزارش خود از وضعيت مسلمانان ميانمار در استان راخين را منتشر کرد. بنا بر اعلام ديده بان حقوق بشر، مقامات ميانمار در ۱۰ سال اخير بيش از ۱۳۵ هزار مسلمان ميانمار در ايلت راخين را به طور خودسرانه و نامحدود بازداشت کرده اند. اين گزارش که از مصاحبه با مسلمانان روهينگيا و امدادگران از سال ۲۰۱۲ تهيه شده است، نشان مى دهد چگونه مقامات ميانمار از طرح پاکسازى قومى که از جولای ۲۰۱۲ راه اندازى شد، به نفع خود سود برده اند. بنا بر اعلام ديده بان حقوق بشر، طرح پاکسازى قومى براى مزوى کردن و محدود کردن اين افراد در کشورى که اکثريت جمعيت آن بودايى هستند، اجرا شده است. گزارش ديده بان حقوق بشر در حالى مطرح شده است که «نولين هائزر» نماينده ويژه دبيرکل سازمان ملل در امور ميانمار نيز جندى پيش طى سخنانى در نشست

۵

جهان

شماره ۱۰۵۱ | دوشنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۱

صداق

پيشخوان

بالاترين افزايش نرخ بهره

بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا (فدرال رزرو) برای مهار تورم هفته گذشته نرخ بهره را ۷۵ واحد پایه‌ای (سه چهارم واحد درصد) افزایش داد که بالاترین میزان افزایش از سال ۱۹۹۴ است. روزنامه «نیویورک تایمز» در همین خصوص نوشت: «این سومین افزایش متوالی نرخ بهره است که آن را هم اکنون در محدوده ۱.۵ تا ۱.۷۵ درصد قرار داده است. سیاست‌گذاران پیش‌بینی می‌کنند نرخ بهره تا پایان سال وارد محدوده ۳.۲۵ تا ۳.۵ درصد شود که بالاترین سطح از سال ۲۰۰۸ خواهد بود.» فدرال رزرو همچنین اعلام کرد، انتظار دارد تورم امسال ۵.۲ درصد باشد، این در حالی است که در ماه مارس تورم ۴.۳ درصد را برای امسال پیش‌بینی کرده بود. بنابراین، در جلسات بعدی خود در سال ۲۰۲۲ نرخ بهره با افزایش بیشتری رویه‌رو می‌شود. نرخ تورم در آمریکا در حال حاضر به ۸.۶ درصد رسیده است که بالاترین حد در چهار دهه گذشته است. این نهاد همچنین پیش‌بینی می‌کند که رشد اقتصادی کندتر از آنچه باشد، انتظار می‌رفت.

پناهجویان

در راه رواندا

پس از لغو نخستین پرواز اخراج پناهجویان از بریتانیا به رواندا، دولت بوریس جانسون ۲۵ خرداد، تأکید کرد که برنامه اخراج از همچنان دنبال خواهد کرد. به گزارش روزنامه انگلیسی گاردین، شمار پناهجویانی که قرار بود هفته گذشته با هواپیما از بریتانیا به کیگالی، پایتخت رواندا، برده شوند، به هفت نفر کاهش یافته بود؛ ولی حکم دادگاه حقوق بشر اروپا در آخرین لحظات، مانع از برخاستن هواپیما و اخراج این هفت نفر شد. به نوشته خبرگزاری فرانسه، این حکم در میانه اصرار وزیران دولت بریتانیا، یک «شرمساری» برای کابینه بوریس جانسون است. «پریتی پاتل» وزیر کشور بریتانیا، در همین خصوص گفت، حکم یادشده تنها یک چالش قانونی و «ادعاهای لحظه آخری» است که هر چند موجب «سرخوردگی» است، اما سیاست دولت برای انتقال پناهجویان به رواندا «قاطعانه اجرا می‌شود.» دولت محافظه‌کار بوریس جانسون می‌خواهد مهاجرانی را که به صورت غیرقانونی یا در قایق‌های کوچک ناامن وارد کانال منشن می‌شوند، به رواندا در شرق آفریقا بفرستند. در صورت پذیرش تقاضای پناهجویی، متقاضیان می‌توانند در رواندا امانت، ۶۵۰۰ کیلومتر دورتر از بریتانیا.

نگرانی چاووش اوغلو

وزیر خارجه ترکیه با تأکید بر لزوم برطرف‌شدن نگرانی‌های ترکیه درخصوص حمایت‌سوند و فنلاند از گروه‌های تروریستی، گفت: «پاسخ‌های آنها انتظارات آنکارا را برآورده نکرده است.» پاسخ‌های ارائه شده به مخالفت ترکیه با عضویت این کشورها در ناتو به‌دلیل حمایت‌شان از گروه‌های تروریستی، از سوی آنکارا رد شد. «مولود چاووش اوغلو» گفت اسناد ارائه شده انتظارات ترکیه را برآورده نمی‌کند. وی با تأکید بر لزوم برطرف شدن نگرانی‌های ترکیه درخصوص حمایت‌سوند و فنلاند از گروه‌های تروریستی، اظهار داشت که آنکارا به استکهلم، هلسینکی و ناتو در مورد کاستی‌های این اسناد اطلاع داده است.

میلیون‌ها بازمانده

دبیر کل سازمان ملل اظهار داشت: «میلیون‌ها دختر در جهان بدون هیچ چشم‌اندازی برای آموزش، شغل یا استقلال مالی از تحصيل بازمانده‌اند.» آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل گفت: «برابری جنسیتی راهی برای صلح پایدار و پیشگیری از جنگ است. با این حال ما در جهت مخالف حرکت می‌کنیم.»

دبیر کل سازمان ملل اضافه کرد: «میلیون‌ها دختر بدون هیچ چشم‌اندازی برای آموزش، شغل یا استقلال مالی از تحصيل بازمانده‌اند. تعداد فزاینده‌ای از زنان و دختران از خشونت در خانه رنج می‌برند.»

رنج طولانی

دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین اعلام کرد: «واشنگتن با تحویل تسلیحات به اوکراین شرایط سخت و رنج مردم اوکراین را طولانی‌تر می‌کند.» پسکوف خاطر نشان کرد: «آمریکا در حال طولانی کردن مشکلات و دوره دشوار اوکراین و مردم این کشور است.» جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا نیز در حالی که کشورش با بحران‌های مختلف اقتصادی از جمله انرژی، افزایش قیمت‌ها و تورم بی‌سابقه در ۴۰ سال اخیر مواجه است، با ولاديمير زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین درباره بسته نظامی جدید واشنگتن به کی‌یف گفت‌وگو کرد. دولت آمریکا به تازگی بسته کمک یک میلیون دلاری دیگری را برای کمک‌های نظامی به اوکراین تصویب کرده است.

یادداشت

دولت در اقتصاد
مانند داور در فوتبال

آرش علویان قوانینی

کارشناس اقتصادی

یکی از اقدامات مهمی که واقعاً توجه به آن لازم بوده و ادبیاتش نیز در کشور وجود دارد، موضوع فضای کسب‌وکار است. این کار نیازمند مطالعه جدیدی نیز نیست. بسیاری از کشورهایی که از بلوک شوروی سابق جدا شدند، انواع و اقسام طرح‌های موفق و ناموفق در حوزه فضای کسب‌وکار را اجرایی کردند؛ چرا که توجه به این موضوع علاوه بر اینکه فضا را رقابتی می‌کند، با همان حفظ انگیزه‌ها، پایداری اشتغال شما را تضمین می‌کند.

یک بنگاه زمانی می‌تواند در بلندمدت فعالیت داشته و اشتغال موجود را حفظ کند که در رقابت برنده باشد؛ یعنی پیش‌شرط تداوم فعالیت یک بنگاه اقتصادی و عدم خروجش از بازار قدرت رقابت‌پذیری آن بنگاه است. اینکه شما بخواهید به زور تزریق وام و حمایت از بنگاهی آن را سر پا نگه دارید، فایده‌ای ندارد؛ بلکه باید این انگیزه را برای آن بنگاه ایجاد کنید که فقط به شرطی پایدار خواهد ماند که در معرض رقابت باشد.

در نتیجه به نظر من باید یکی از رویکردهای کلی در دولت سیزدهم با توجه به انباشت مشکلات موجود این باشد که هیچ‌گاه هیچ طرحی که اساس آن بر رقابت نباشد، در کشور اجرایی نشود؛ یعنی بنگاه‌هایی که از این طرح‌ها خارج می‌شوند، باید بنگاه‌های رقابتی باشند. ضمن اینکه تصویر اقتصاد کلان ما نیز باید روشن باشد. سرمایه‌گذاری که طرحی را مثلاً با نرخ ارز ۴۰۰۰ تومان شروع می‌کند چهار سال بعد اگر از روز اول نرخ ارز امروز را ببیند، هیچ‌گاه این کار را آغاز نمی‌کند؛ چرا که طبیعی است این فعال اقتصادی در مسیر خود، حتماً بخواهد خودش را از این وضعیت نجات دهد.

به هر حال ما با انباشت زیادی از این ناکارآمدی‌ها مواجه هستیم و دولت سیزدهم میراث‌دار این وضعیت است. لذا به نظرم اولین کار دولت این است که باید برنامه‌ای را تدوین کند که طی آن کارهایی که نباید بکند و می‌خواهد بکند، مشخص شود. همین موضوع تخصیص منابع ارزان طی سال‌های گذشته بارها تجربه شده است و همه ما می‌دانیم که آخر این قصه به کجا ختم شده؟ چه مسائلی پیش می‌آید؟ ... نقش دولت در اقتصاد مانند داور در فوتبال است. همان طور که نباید داور در فوتبال برای خودش بازی بکند و گل بزند، جایگاه دولت نیز همین طور است. در صورتی که ما در برنامه‌های مان برای دولت‌ها هدف می‌گذاریم، لذا ابتدا باید جایگاه دولت به سر جای واقعی خودش بازگردد.

اگر چه تحریم‌ها و تداوم آن به اقتصاد ایران آسیب زده و پیامدهایی را برای ما به همراه دارد، اما باید همواره در برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته برای اقتصاد کشور فرض را بر تداوم تحریم‌ها گذاشته و بر این اساس برنامه‌ریزی کنیم. از این رو مهم‌ترین راه مقابله با فرض ادامه‌دار بودن تحریم‌ها، برنامه‌ریزی و پیش‌بینی پذیر کردن اقتصاد ایران است.

ساحل عباسی

خبرنگار

از اوایل هفته گذشته به دستور بانک مرکزی صرافی‌ها مجاز شدند ارزهای ناشی از صادرات را با قیمت‌های نزدیک به قیمت بازار آزاد خریداری کنند. تا پیش از این، عرضه ارزهای با منشأ صادراتی در سامانه نیما صورت می‌گرفت، تفاوت معنادار نرخ دلار در سامانه نیما با بازار آزاد را می‌توان یکی از عوامل مهم در انتقال نیافتن دلار یا اسکناس آن به این سامانه دانست. بانک مرکزی در دستورالعملی که به تازگی به صرافی‌های مجاز اعلام کرده، بر آن است تا بستر ساز تسهیل در انتقال ارزهای ناشی از صادرات غیر نفتی به کشور باشد. استاد اقتصاد و رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه خوارزمی مزایای مصوبه جدید بانک مرکزی و تأثیری را که در بازار ارز و همین طور نرخ ارز به جا می‌گذارد، با صبح صادق در میان گذاشته است.

وحید شقاقی شهری، عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با صبح صادق درباره اقدام ارزنده بانک مرکزی و سیاست‌های اتخاذ شده به منظور فروش اسکناس ارز صادراتی به صرافی‌ها در خصوص تسهیل این روند و اثرات آن در بازار ارز گفت: «بانک مرکزی با اقدامات و اتخاذ سیاست‌های درست می‌تواند روند منتهب بازار ارز را کنترل کرده و گام به گام مدیریت کند. بنابر این مصوبات و سیاست‌های مبتنی بر کاهش التهاب بازار یک حرکت رو به جلو به شمار می‌رود که به نظر می‌رسد بانک مرکزی با تداوم این عملکرد می‌تواند بازار ارز را تا حد مطلوبی آرام کند. سیاست تسهیل فروش اسکناس ارز به صرافی‌ها که بعد از جلسه رئیس کل بانک مرکزی با چند نفر از صرافان انجام شد، تصمیم درست و قابل دفاعی از سوی بانک مرکزی است که برای کاهش التهابات بازار ارز و مدیریت آن اجرایی شده است.»

وی در این باره افزود: «به نظر می‌رسد هدف بانک مرکزی اجرای مصوبه جدید کاهش انتظارات تورمی فزاینده‌ای است که اقتصاد و معیشت مردم را از چند سوا احاطه کرده است. از این نظر بانک مرکزی در حال حاضر قید سامانه نیما را زده و به صرافی‌ها مجوز داده است تا ارز حاصل از صادرات را به صورت اسکناس با نرخ توافقی از صادرکنندگان خریداری کنند. در واقع بانک مرکزی تلاش می‌کند با باز کردن این بستر برای عرضه دلار به بازار بتواند تا حدی عرضه اسکناس دلار به بازار را بیشتر کند.»

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی دراین

رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با صبح صادق

تصمیم بانک مرکزی
قابل دفاع است

باره افزود: «با اینکه این تصمیم دیر اتخاذ شد؛ اما می‌تواند تا حدودی در کوتاه‌مدت روی کاهش نرخ ارز و بازگشت آرامش نسبی به بازار ارز اثرگذار باشد. آنچه در این باره حائز اهمیت است، تحلیل درست سیاست‌ها و نداشتن خوش‌بینی‌های غیر واقعی به راهبردهایی است که به صورت مقطعی برای مدیریت بازاری، چون بازار ارز اتخاذ می‌شود، به این معنا که این مصوبه زمانی پاسخ می‌دهد و به صورت مطلوب خواسته و هدف بانک مرکزی را تأمین می‌کند که دولت در کوتاه‌مدت بتواند مانع افزایش نرخ تورم شود، در غیر این صورت اگر تورم مدیریت نشود، قطعاً این مصوبه نیز مانند بسیاری از سیاست‌ها و راهبردهای اقتصادی خیلی زود اثربخشی خود را از دست خواهد داد و مانع کاهش نرخ ارز می‌شود.»

این استاد دانشگاه و تحلیلگر اقتصاد ایران در پاسخ به این پرسش که آیا مصوبه و دستورالعمل جدید بانک مرکزی مبنی بر خرید اسکناس دلار صادرکنندگان از سوی صرافی‌ها ظرفیت تغییر نرخ در بازار ارز را داشته و می‌تواند منجر به کاهش نرخ ارز به زیر ۳۰ هزار تومان شود، گفت: «به نظر می‌رسد این مصوبه در کوتاه‌مدت صرفاً می‌تواند جلوی افزایش قیمت دلار را بگیرد و در کوتاه‌مدت نرخ دلار را در محدوده ۳۲ هزار تومان نگه دارد، بنابر این به این معنا نیست که انتظار داشته باشیم دستورالعمل جدید بانک مرکزی شوک مثبت بزرگی بر اقتصاد کشور و به تبع آن بازار ارز وارد کند؛ به گونه‌ای که به تماشای کاهش نرخ ارز بنشینیم.»

وی در این باره تصریح کرد: «به این معنا که دستورالعمل جدید بانک مرکزی نمی‌تواند شوک بزرگی در بازار ارز ایجاد کند که انتظار داشته باشیم مقاومت دلار را بشکند. با توجه به اینکه دلار در محدوده قیمتی ۳۲ تا ۳۲ هزار و ۵۰۰ تومان مقاومت تاریخی داشت، وقتی

آن مقاومت شکسته شد روند تغییر کرد؛ یعنی مقاومت به حمایت تبدیل می‌شود، لذا شکستن مقاومت دلار نیازمند اخبار بسیار پر قدرتی است که بتواند بازار را به صورت واقعی به آرامش حقیقی برساند.»

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی در ادامه بحث توضیح داد: «می‌توان گفت مصوبه‌ای که به تازگی از سوی بانک مرکزی به صرافی‌ها ابلاغ شده، خبری پر قدرت یا بسیار مثبتی نیست که بتواند روند موجود در بازار ارز را به سرعت و شدت بشکند و نمی‌توان انتظار داشت سطح حمایت را به سمت پایین بشکنند، چرا که افزایش تنش‌های سیاسی و اخبار تداوم تعلیق مذاکرات وین بازار ارز را به شدت تحت تأثیر خود قرار داده است.»

شقاقی شهری خاطر نشان کرد: «از منظر تکنیکال دلار در رقم‌های کنونی در سطح حمایتی قرار دارد؛ اما آنچه مورد قبول است اینکه بانک مرکزی با ابتکار عمل تلاش کرده است تا با طرح این مصوبه بتواند مانع افزایش نرخ دلار در روزها و هفته‌های آینده شود. این اقدام به این دلیل ارزنده است که هر فعالیتی مبنی بر جلوگیری از افزایش نرخ ارز بی‌واسطه روی افزایش نیافتن میزان تورم و افزایش قیمت کالاها تأثیری ندارد.»

این تحلیلگر اقتصادی در خصوص مزیت‌های تشویقی دستورالعمل جدید بانک مرکزی برای بازگشت اسکناس دلار به بازار به صبح صادق گفت: «این دستورالعمل عامل مهمی در ترغیب و تشویق صادرکنندگان به تزریق ارز خود به صرافی‌هاست؛ چرا که با این مصوبه فاصله بین قیمت ارز نیمایی و بازار آزاد بسیار کاهش یافته است. اگر نرخ ارز نیمایی را در سامانه نیما ۲۵ هزار تومان و نرخ ارز در بازار آزاد را ۳۲ هزار تومان در نظر بگیریم، این اختلاف

۷ هزار تومانی به دلیل فاصله قیمتی بسیار بالا عاملی در عرضه نشدن دلارهای صادراتی به شمار می‌رود، لذا چون این مصوبه فاصله بازار آزاد با نرخ توافقی را کاهش می‌دهد، عامل مثبت یا ترغیب‌کننده‌ای است که صادرکنندگان را به ارائه اسکناس‌های دلار خود به صرافی‌ها علاقه‌مند می‌کند، بنابر این مصوبه بانک مرکزی می‌تواند به عرضه اسکناس در بازار منتهی شود و اثرات مثبتی از خود به جا بگذارد.»

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی در خصوص تجارت دلار چمدانی و ظرفیت‌هایی در این شکل در کشورهای همسایه برای نقل و انتقال دلار به کشور گفت: «با وجود تحریم‌ها اسکناس دلار از سوی واردکنندگان و صادرکنندگان به اشکال مختلفی وارد کشور می‌شود. تجارت با کشورهای همسایه، از جمله عراق سهم بسزایی در ورود اسکناس دلار به کشور دارد. هر چند به دلیل تحریم‌ها، صادرکنندگان به اسکناس دلار دسترسی آسانی ندارند که به راحتی به داخل کشور منتقل کنند؛ اما در بسیاری از مواقع با شگردهای خاص تجار، تحریم‌ها دور زده می‌شد؛ به گونه‌ای که امروز بخشی از اسکناس دلار به دلیل تجارت با کشورهای همسایه از این مسیر وارد کشور می‌شود.»

وی در این باره توضیح داد: «به دلیل کاهش ارزش پول ملی، کالای ایرانی برای کشورهای همسایه از جمله عراق به شدت ارزان و به صرفه است؛ لذا تجار عراقی مایل به خرید کالا‌های ایرانی و ورود این کالا‌ها به عراق هستند.

خریداری اقلام مورد نظر آنها منجر به تزریق اسکناس دلار به اقتصاد کشور می‌شود لذا خریدهای بدون واسطه یا با واسطه در این سطح ورود اسکناس دلار به ایران را تسهیل می‌کند.»

وحید شقاقی شهری در پایان گفت‌وگو خاطر نشان کرد: «افزایش قیمت‌های جهانی به دلیل جنگ روسیه و اوکراین و مسائل تأثیرگذار در این موضوع عامل مهم دیگری برای خرید کالا از ایران به شمار می‌رود؛ چرا که قیمت کالا‌ها در ایران همچنان از کشورهای همسایه ارزان‌تر است و به همین دلیل اسکناس دلار به صورت چمدانی وارد کشور می‌شود. بانک مرکزی بر این اساس با تصویب این دستورالعمل تلاش کرده است تا به صورت کوتاه‌مدت انگیزه‌ای در صادرکنندگان ایجاد کند تا اسکناس‌های دلار خود را به بازار عرضه کنند. قسمت مهم اثرگذاری این مصوبه که بانک مرکزی و دولت باید متوجه حساسیت آن باشد، مدیریت میزان تورم است، در غیر این صورت این مصوبه نیز به سرعت اثربخشی خود را در بازار ارز از دست می‌دهد.»

افزوده

مدل کسب‌وکار

مدل کسب‌وکار عبارت است از کلیاتی درباره انتخاب مشتریان، انجام وظایف و برون‌سپاری، ایجاد مطلوبیت برای مشتریان و تسخیر سود. در تعریفی دیگر، این مدل منطق سیستم کسب‌وکار در ایجاد ارزش است که پشت سر فرآیندهای واقعی شرکت قرار می‌گیرد. برخی دیگر مدل کسب‌وکار را شبکه‌ای از شرکت‌ها می‌دانند که هدف آنان ایجاد ارزش از طریق استقرار فرصت‌های فناوری است که به دلیل تفاوت آنها در موارد فنی، کاربری، سازمان و نیازمندی‌های مالی باید با یکدیگر تطبیق و موازنه پیدا کنند. مدل‌های کسب‌وکار موفق، با ایجاد منطق‌های ابتکاری، قابلیت‌های فنی را با ارزش‌های واقعی اقتصادی مرتبط می‌کنند.

شاخص

رکود تورمی

به گزارش «رویترز»، بانک جهانی پیش‌بینی رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۲ را یک سوم کاهش داد و ۲/۹ درصد اعلام کرد. این سازمان جهانی هشدار داد، حمله روسیه به اوکراین، آسیب‌های ناشی از همه‌گیری کرونا را تشدید کرده و بسیاری از کشورها را در رکود فرو برده است.

بانک جهانی در گزارشی اعلام کرد، جنگ در اوکراین کاهش رشد اقتصاد جهانی را تشدید کرده بود و این وضعیت اکنون وارد «یک دوره طولانی مدت رشد ضعیف و تورم بالا» شده است. «دیوید مالپاس» رئیس بانک جهانی اعلام کرد، رشد جهانی ممکن است در سال ۲۰۲۳ ۱/۵ درصد کاهش یابد.

منهای نفت

مدیریت ارزی

مدیریت مصارف ارزی یکی از اقدامات ضروری تحقق ایران بدون نفت است. یکی از روش‌های مدیریت مصارف ارزی، جلوگیری از خروج سرمایه از طریق ایجاد شفافیت در تراکنش‌های بانکی است. روش‌های دیگر، نظیر اعمال محدودیت و افزایش تعرفه واردات کالا‌های غیر ضروری و لوکس و مدیریت سفرهای خارجی از طریق اخذ تصاعدی عوارض خروج از کشور و مبارزه با واردات کالا به صورت غیر رسمی (به جز مواد اولیه تولید) می‌تواند به کاهش مصارف ارزی کمک کند. بدون شک، در وضعیتی که درآمدهای ارزی یا به عبارتی ورودی ارز به کشور با محدودیت مواجه است، باید به سمت کاهش خروج ارز از کشور حرکت کرد.

ویرترین دروغین

ترجمه آمریکایی حقوق بشر

شاهکار جنایت غرب

ترور با تحریم

دستان زینب ۱۳ ساله، مبتلا به بیماری پروانه‌ای که به دلیل تحریم‌های آمریکا درمان او با وقفه روبرو شده؛ جان او و صدها کودک ایرانی دیگر به خاطر تحریم‌های ظالمانه دارویی علیه ملت ایران در خطر است.

پدر خواننده تروریست‌ها

یاسر طالبی

خبرنگار

بررسی تاریخ جنایت‌های آمریکا نشان می‌دهد، برای این کشور، منافع استعماری خود بسیار پر اهمیت‌تر از مسائل دیگری، همچون حقوق بشر است. بررسی گزاره‌های گوناگون ثابت می‌کند، آمریکایی‌ها در دستیابی به اهداف و خواسته‌های خود هیچ حد و مرزی برای حقوق انسان‌ها قائل نیستند و همه راه‌های ممکن را برای پیاده‌سازی سیاست‌های‌شان استفاده می‌کنند. از جمله جنایت‌هایی که ایالات متحده علیه بشریت انجام داد، ایجاد و حمایت از گروهک‌های تروریستی برای تخریب کشورها و هدف قرار دادن جان انسان‌های بیگناه است. به طور خلاصه به برخی از این گروهک‌های تروریستی اشاره می‌شود.

۱ گروه تروریستی داعش: بررسی اقدامات تروریستی داعش در غرب آسیا نشان می‌دهد، این گروه تروریستی از خطرناک‌ترین و بزرگ‌ترین گروه‌های تروریستی است که جهان تاکنون به خود دیده است.

شیوه آشنایی و دسترسی آنها به منابع اطلاعاتی و عملیات‌های نظامی و کار تبلیغاتی نشان می‌دهد، داعش به نوعی دست‌پرورده آمریکاست. «مایکل تی. فلین» رئیس سابق آژانس اطلاعات دفاعی پنتاگون، در گفت‌وگویی تلویزیونی با شبکه «الجزیره» اعلام کرد: «رشد داعش نتیجه مستقیم حمایت ایالات متحده از شورشیان سوری بود که هسته مرکزی جنگجویان آن را القاعده عراق تشکیل می‌دادند.» دونالد ترامپ، رئیس جمهور سابق آمریکا نیز در سخنانی اعلام کرد، دولت اوباما به صورت فعالانه از گروه‌های افراطی سلفی که بعدها به داعش تبدیل شدند، حمایت کرده است. ترامپ بارها تأکید کرد من می‌خواهم بگویم که هیلاری کلinton مکار نیز یکی از بنیان‌گذاران داعش است. مایک پنس، معاون ترامپ نیز با صدور بیانییه‌ای اعلام کرده بود، سیاست‌های اوباما و کلinton به ایجاد داعش منجر شد. آمریکا با ایجاد داعش و کشتار وحشیانه مردم منطقه سعی داشت کشورهای منطقه را که مخالف سیاست‌های استعماری آمریکا هستند، نابود کند.

۲ گروهک تروریستی پژاک: یک گروه شبه نظامی در شمال غرب و غرب کشور است. گروهک «پژاک» در ۴ آوریل ۲۰۰۳ (۱۶ فروردین ۱۳۸۲) و تحت هدایت و رهبری حزب «پ.ک.ک»، حزب کارگران کرد ترکیه، در مناطق هدف به منظور ضربه زدن به نظام جمهوری اسلامی ایران آغاز به فعالیت‌های تروریستی کرد. «دبلی استار» در سپتامبر ۲۰۰۶ (شهریور ۱۳۸۵) به نقل از «بابیک» فرمانده ارشد «پ.ک.ک» نوشت: «واشنگتن با شورشیان کرد ایران (پژاک) ارتباط برقرار کرده است.» «سیمور هرش» روزنامه‌نگار نشریه «نیویورکر» نیز در شماره ۲۷ این مجله طی مطلبی فاش کرد: «نیروهای آمریکایی در حال حمایت از پژاک به عنوان بخشی از برنامه ناآرام‌سازی ایرانند... پژاک هم از ایالات متحده و هم از رژیم صهیونیستی کمک دریافت می‌کند.»

۳ گروهک تروریستی ریگی: گروهک تروریستی «ریگی» به سرکردگی «عبدالمالک ریگی» از دل گروهک تروریستی قدیمی‌تری به نام «خلق بلوچ» بیرون آمد. ساختار امنیتی آمریکا (سیا) از سال ۲۰۰۴

(۱۳۸۳ شمسی) پس از ارتباط گرفتن با اعضای این گروهک تروریستی و تصمیم شورای گروهک مبنی بر ارتباط مستقیم با آمریکا، ملاقات‌های متعددی را برنامه‌ریزی می‌کند. «سیمور هرش» روزنامه‌نگار آمریکایی در سال ۲۰۰۸ (۱۳۸۷ شمسی) فاش کرد که دولت آمریکا حامی و پشتیبان گروهک ریگی است. شکی باقی نمی‌گذارد که آمریکا به وجود آورنده و حامی گروهک تروریستی «جندالله» به سرکردگی عبدالمالک ریگی است.

۴ گروهک تروریستی کومله: سفر ۲۷ شهریور ۱۳۹۰ سرکنسول آمریکا در عراق، «آلکسلا ساریکا» به اردوگاه‌های گروهک کومله شاخه مهدی در سلیمانیه و حزب منحله دموکرات کردستان ایران در اربیل، نشان می‌دهد فعالیت این گروهک‌ها و همکاری آنها با آمریکا همچنان ادامه داشته و از عمق بیشتری برخوردار شده است. در دیدار عبدالله مهدی، این عامل خودفروخته و مزدور، با عامل سیا، بیان داشته است: «آمریکا تنها کشوری است که ما بدون کمک و یاری نظامی آمریکا نمی‌توانیم کاری از پیش ببریم!» آلکسلا ساریکا در ادامه این دیدار، چندین میلیون دلار به شبکه «روژه لات» در

غرب و تحریم‌های شدید اقتصادی است که بسیاری از حقوق شهروندی ایرانیان را نقض کرده است و غرب نیز بدون توجه به نقض این حقوق و لطمه‌های انسانی ناشی از آن تنها با هدف مهار نظام ایران، هر روز شدت تحریم‌ها می‌افزاید. تنها با نگاه به نوع رفتار ایران، با مهاجران افغانی می‌توان به عمق اهمیت حقوق بشر در منظومه فکری جمهوری اسلامی ایران پی‌برد که نظیر آن در هیچ جای دنیا وجود ندارد. نقض حقوق بشر از جانب آمریکا در حالی تشدید می‌شود که این کشور به تحریم «ثانویه» متوسل شده است؛ یعنی می‌خواهند روابط تجاری بین هدف تحریم‌های اولیه را از یک سو و کشورهای ثالث یا نمایندگان کشور ثالث را از سوی دیگر محدود کنند.

از آنجایی که زور در ساختار حقوق بین‌الملل هیچ‌گونه جایگاهی ندارد، شدت تحریم‌های آمریکا را می‌توان در راستای تلاش آمریکا برای استفاده از زور از طریق ابزارهای اقتصادی نامید. به کارگیری تحریم‌های ثانویه چالش جدیدی در ادبیات حقوق بین‌الملل است. دولت آمریکا اصلی‌ترین کاربر تحریم در نظام بین‌المللی است. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی، ایران همواره مورد توجه تحریم‌های این کشور بوده که منشأهای مختلفی داشته است، فارغ از آنکه این تحریم‌ها از سوی رئیس جمهور منعقد شده یا کنگره و...، تحریم‌ها تأثیر بیشماری بر حقوق مردم ایران داشته است. استفاده از تحریم حقیقتی است که در راستای نقض حقوق بشر که ایالات متحده به صورت آشکار آن را مرتکب شده است و هم اکنون نیز بر آن سیاست ادامه می‌دهد. برای درک واقعیت نقض حقوق بشر از دریچه تحریم، کافی است به تلاش‌های آمریکا در حوزه تحریم دارویی که با جان میلیون‌ها انسان سرکار دارد، توجه شود. وقتی ایالات متحده در راستای خوی استعمارگری، تلاش می‌کند ملتی را از نیازهای اولیه بشری محروم کند، در واقع تلاش دارد با قانون جنگل، حقوق بین‌الملل را نقض کند. نکته جالب توجه آن است که کشورهای مدعی اروپایی نیز با پوشش حقوق بشر، تلاش می‌کنند تأثیر تحریم‌ها را در ایران ملموس کنند و از هر بهانه‌ای برای ضربه‌زدن به بشریت تلاش می‌کنند. سه کشور انگلیس، آلمان و فرانسه با وجود گزارش‌های سازمان ملل در نقض حقوق بشر از بستر تحریم، همچنان رویگردان از درک و قبول این واقعیت است. البته این رفتارها، جایگاه این کشورها را نزد نهادهای مردمی و کشورهای آزادی‌خواه به شدت تنزل داده است.

تلویزیون این گروهک، برای تبلیغ سیاست‌های آمریکا و ساخت برنامه‌های ضد ایرانی، هدیه می‌دهد! این هدیه در راستای پیشنهاد سیا به کنگره در سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۹ شمسی) برای تصویب بودجه برای حمایت از گروه‌های مخالف جمهوری اسلامی ایران اهدا شد.

۵ گروهک‌های تروریستی خلق عرب: پس از حمله ارتش بعث به ایران، گروهک‌های تروریستی «خلق عرب» به عوامل ستون پنجم عراق در مناطق مختلف خوزستان تبدیل شدند و با وطن‌فروشی خائنانانه در کشتار مردم مقاومت‌کننده در برابر تجاواز ارتش بعث، نقش بسیار تأثیرگذاری را برای ارتش عراق بازی کردند؛ به حدی که این گروه تجزیه طلب، وابسته به آمریکا و انگلیس به شدت مورد نفرت و کینه مردم خوزستان و عرب‌های ایرانی واقع شده است. در این راستا، «سولیوان» سفیر آمریکا در ایران، در سال‌های قبل از انقلاب، در بخشی از اظهاراتش در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۸ شمسی) بیان داشت: «هرگروه میانه‌رو و متمایل به غرب که به مبارزه علیه ملاحا برخیزد، در مورد او به عنوان یک گروه مرفقی باعلاقه تمام تبلیغ خواهیم کرد...»

۷۰ سال دشمنی با ایران

بازخوانی جنایات آمریکا علیه ملت ایران در طول ۷۰ سال گذشته، واقعیت حقوق بشری آمریکا را بیشتر برملا خواهد کرد:

- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲؛
- پشتیبانی از حکومت استبدادی پهلوی؛
- تحمیل قانون کاپیتولاسیون و تحقیر ملت بزرگ ایران؛
- شهادت دانشجویان در ۱۶ آذر ۱۳۳۲؛
- حمایت از کشتار ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ و...؛
- اعزام ژنرال رابرت هایزر آمریکایی برای کشتار و سرکوب انقلاب اسلامی؛
- تبدیل سفارتخانه به جاسوس‌خانه به حکم ۵۰ جلد اسناد باقی مانده از لانه جاسوسی؛
- تلاش برای تجزیه ایران با تحریر اقلیت‌های قومی و مذهبی؛
- طراحی جنگ تحمیلی و تسلیح دیکتاتور عراق، سفر برزینسکی به اردن و دیدار با صدام، سفر دونالد رامسفلد وزیر دفاع وقت آمریکا به بغداد در آغاز جنگ و سوق دادن کشور غربی و ارتجاعی برای همراهی صدام به منظور تجاوز به خاک ایران؛
- تسلیک به هواپیمای مسافربری ایران در خلیج فارس؛
- بلوکه کردن بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار پول ایران در بانک‌های آمریکا؛
- اعمال تحریم‌های بی سابقه نفتی، دارویی، تجاری، بانکی، فضایی، کشتیرانی و هواپیمایی به بهانه‌های واهی هسته‌ای، حقوق بشر و...؛
- تخصیص بودجه سالانه از سوی کنگره برای براندازی در ایران: سال ۱۳۸۴ به اصرار کانددولیز رایس ۷۵ میلیون دلار در کنگره برای براندازی جمهوری اسلامی ایران (پهپود وضعیت آزادی و حقوق بشر) تصویب شد.
- ایجاد و حمایت از صدها شبکه ایرانی ستیز فارسی‌زبان و ۲۰۰ شبکه دیگر به زبان‌های اقوام ایرانی و ۴۲ شبکه به زبان کردی؛
- پشتیبانی از ترور دانشمندان هسته‌ای ایران به دست موساد؛
- هجوم مستقیم نظامی به ایران و واقعه طیبس؛
- کودتای نوژه برای براندازی جمهوری اسلامی ایران؛
- حمله به کشتی‌ها و سکوهای نفتی ایران؛

- حمایت از سازمان تروریستی منافقین و ترورهای نیروهای انقلاب از حادثه ۷ تیر تا ترور نظریه‌پردازان انقلاب و پشتیبانی از دیگر گروه‌های تروریستی در مرزهای ایران؛
- تهاجم فرهنگی و جنگ نرم؛
- طراحی و حمایت از فتنه ۱۳۸۸: تنها یک نمونه از حمایت آمریکا از فتنه ۱۳۸۸ تصویب بودجه ۵۵ میلیون دلاری برای پشتیبانی و شبکه‌سازی مخالفان انتخابات ریاست‌جمهوری ایران در سال ۲۰۱۰ از سوی پنتاگون است.
- تأسیس داعش و حمایت اطلاعاتی و نظامی و مالی ایسن گروهک علیه جریان مقاومت به اعتراف هیلاری کلinton، وزیر خارجه وقت آمریکا در دولت اوباما؛
- نقض عهد برجام و خروج از توافق اِنامه و تشدید تحریم‌ها و بلوکه کردن حساب تعدادی از مؤسسات و شخصیت‌های ایرانی؛
- و....

حدیث ابراهیمی راد

خبرنگار

«حسن عابدینی» مدیرعامل خبرگزاری صداوسیما در گفت‌وگو با «صبح صادق» درباره آزادی رسانه و بیان در آمریکا گفت: «برخی از واژگان در ادبیات سیاسی نظام سلطه و استکبار جهانی، مانند بحث آزادی‌بیان، انتخابات، حقوق بشر و... کاربرد دوگانه دارد. زمانی که از آزادی‌بیان صحبت می‌کنید، اگر این آزادی‌بیان متضمن حمایت از نظام سلطه باشد، کاملاً مورد تأیید آمریکاست و سیاست‌مداران، دولت پنهان و... از آن حمایت می‌کنند؛ اما اگر این موضوع مخالف سیاست‌های آمریکا باشد، به شدت با آن مخالفت می‌کنند.»

وی بایکوت خبری رسانه‌های ایرانی و اجازه ندادن برای پخش ماهواره‌ای آنها را نمونه بارز نقص گردش آزاد اطلاع‌رسانی رسانه دانست و افزود: «تمامی رسانه‌های جمهوری اسلامی روی ماهواره‌ها قطع هستند یا اجازه نمی‌دهند شبکه‌های تلویزیونی ایرانی، مانند پرس توی و سایر شبکه‌ها به صورت کافی در اختیار مخاطبان قرار گیرد یا حتی به تنها خبرنگار ایرانی مستقر در نیویورک اجازه خروج از یک شعاع مشخص، مانند ۳۰ کیلومتری

را نمی‌دهند. این یعنی آزادی‌بیان ابزاری است برای پیشبرد مقاصد ایالات متحده آمریکا و این مسئله در خود آمریکا نیز وجود دارد. همواره شاهد هستیم که دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه خودشان را صاحب حق شرکت در انتخابات می‌دانند که یکی از اینها قدرت را در اختیار گیرد.»

مدیرعامل خبرگزاری صداوسیما با بیان اینکه در آمریکا به جز نامزدهای دموکرات و جمهوری‌خواه، نامزدهای دیگری در انتخابات حتی ذکر نام‌شان از سوی رسانه‌های مسلط، بایکوت خبری می‌شود و در منازرات شرکت داده نمی‌شوند، گفت: «نظام آزادی‌بیان در آمریکا براساس منافع دولت پنهان شکل می‌گیرد، معمولاً اگر انتقادی از دولت دموکرات می‌بینید، در رسانه‌های جمهوری‌خواه انجام می‌شود و اگر انتقادی از جمهوری‌خواهان هست، در رسانه‌های دموکرات انجام می‌شود.»

وی با اشاره به اینکه رسانه‌های آمریکایی ویرترین دروغینی از آزادی بیان هستند، افزود: «براساس موضوع امنیت ملی آمریکا که هیچ آزادی‌بیان و رسانه‌ای برای آن قائل نیستند، به راحتی افراد کنار گذاشته می‌شود؛ برای نمونه سردبیر سی‌ان‌ان در توثیتی علامه فضل‌الله را فردی قابل احترام خطاب کرده بود و به همین دلیل شخص سردبیر اخراج شد؛ چون ضدیت با ایران جزء اصول امنیت ملی

مدیرعامل خبرگزاری صداوسیما در گفت‌وگو با صبح صادق

ویرترین دروغین

به شمار می‌آید. در موضوع دیگر قدیمی‌ترین خبرنگار کاخ سفید با بیان «صهیونیست‌ها را به آلاسکا بفرستیم» اخراج شد و با اینکه بازتاب خبری گسترده‌ای در جهان داشت؛ اما در آمریکا بایکوت خبری هم شد. در مواردی دیگر اگر مردم غزه به مقاومت رأی دهند، سال‌ها محاصره می‌شوند؛ اما اگر به سازش رأی دهند، از آنها تمجید و تعریف می‌شود. در کشورهای دیگر همین‌طور است؛ زیرا حمایت از رژیم صهیونیستی اصول پایه امنیت ملی به شمار می‌آید. بنابراین، آزادی‌بیان موضوعی نیست که برای همگان و برای همه زمان‌ها و گروه‌ها و احزاب و کشورها یکسان تعریف شود.»

عابدینی در ادامه افزود: «علت راه‌اندازی انقلاب‌های مخملی یارنگی در کشورهای گوناگون که از سوی آمریکایی‌ها سازمان‌دهی می‌شود، اختلافی است که بر سر موضوع انتخابات است. در جایی اگر انتخابات به نفع آمریکایی‌ها باشد، آن را تأیید می‌کنند؛ اما اگر مورد تأیید نباشد و فردی خلاف نظر آمریکایی روی کار آید، به واسطه همین انقلاب‌ها با آن مبارزه می‌کنند و تا سرنگونی آن هم پیش می‌روند، در یک جمله می‌توان گفت واژگان با کاربردهای دوگانه وجود دارد که یکی از آنها نیز بحث آزادی‌بیان در رسانه‌هاست که در آمریکا در موضوعات مختلف شاهد آن هستیم.»

جعفر قنادباشی در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

ترجمه آمریکایی حقوق بشر

و اعدام جوانانی در عربستان تنها به جرم داشتن عقاید متفاوتی با وهابیون و قرانت متفاوتی با وهابیون از اسلام چشمان‌شان بسته است و حامی حاکمان دیکتاتور در ریاض هستند.»

جعفر قنادباشی دلیل اصلی این تناقض آشکار را منفعت‌طلبی آمریکایی‌ها دانست و گفت: «نگاه ویژه به منابع نفتی منطقه غرب آسیا به عنوان بزرگ‌ترین بازار تسلیحات جهان است. لذا می‌بینیم کشورهای غرب آسیا از نظر آمریکا به دو دسته تقسیم می‌شوند: دسته اول کشورهایی که از آنها سلاح‌های هنگفت می‌خرند که از اینها به مثابه کشورهای یاد می‌کنند که حقوق بشر را رعایت می‌کنند و هیچ انتقادی از این کشورها در مورد حقوق بشر نمی‌کنند. دسته دوم کشورهایی که از آنها سلاح نمی‌خرند و از راه‌های دیگر می‌توانند توانمندی نظامی‌شان را تأمین کنند. از دیدگاه آمریکا آنها بدترین برخورد را در رابطه با حقوق بشر دارند و حقوق بشر را رعایت نمی‌کنند. لذا بحث منطقه غرب آسیا هم یک مسئله رعایت حقوق بشر در حوزه عمل نیست؛ بلکه بحث خرید سلاح و نفت است.

عمل دیگر در این زمینه مسئله رژیم صهیونیستی است. مهم‌ترین و راهبردی‌ترین سیاست آمریکا در منطقه غرب آسیا حفاظت از امنیت رژیم اشغالگر قدس است. بنابراین می‌بینیم که حقوق بشر را در همین راستا تعریف می‌کنند و مواضع اتخاذی آنها، بر این اساس تقسیم می‌شود.»

که می‌خواهند موضع‌گیری کنند، در قبال کشورها رویکردی به کار می‌برند که یک رویکرد بسیار منفعت‌جویان و به نفع سرمایه‌داران خودشان و سرمایه‌داران صهیونیست است.

اگر کشوری همسو و تابع آنها باشد، این دستگاه حقوق بشری آمریکا که مبنای آن سود است مورد تعریف و تمجید قرار گرفته و به کلی حقوق بشر را نادیده می‌گیرند، اما اگر آن دستگاه و آن حکومت مخالف آنها باشد، به دلیل همان منفعت‌های خود و رژیم صهیونیستی از آن به بدترین وجه ممکن یاد می‌کنند و از حقوق بشر به نفع خودشان استفاده می‌کنند.

اما در عرصه شعار متأسفانه می‌بینیم که همواره سخنانی بر لبان آنها جاری است و حرف‌هایی می‌زنند که شعار توخالی و بسیار هم فریبده است. ده‌ها سال بسیاری از روشنفکران غرب‌زده در جهان سوم آن قسمت دوم، یعنی سخنان آمریکا و مواضع آنها را که از حقوق بشر خوب یاد می‌کردند، باور می‌کردند. بنابراین سبب شده بود بسیاری در جهان سوم فریب آنها را بخورند و تصور کنند این حقوق بشر در دست آمریکا در عمل هم همان چیزی است که ادعا می‌شود؛ ولی اینطور نبود.

شاید به همین دلیل است که امام خمینی (ره) از آمریکا به منزله شیطان بزرگ یاد کرده‌اند؛ کشوری که در مواضع سیاسی‌اش دوگانگی رفتار و عمل در مورد حقوق بشر در منطقه ما به وضوح مشاهده می‌شود؛ آنجا که در برابر نسل کشی، پاکسازی قومی و جنایت جنگی در یمن

ملیحه زرین‌پور

خبرنگار

آمریکا با عملکرد متناقض خود در حوزه حقوق بشر نشان داده است، نه اعتقادی به حقوق بشر دارد و نه توان و تمایلی برای اجرای آن. حقوقی که نه در داخل کشورش آن را رعایت می‌کند و نه در خارج از مرزها این مهم از رفتار متناقض و خارج از انسانیت با سیاه‌پوستان در داخل این قاره و نقض آن از یمن تا سوریه و عراق به خوبی آن را ثابت می‌کند. جعفر قنادباشی، کارشناس سیاست خارجی در گفت‌وگو با صبح صادق با اشاره به اینکه کاخ سفید نگاهی ابزاری به مسئله حقوق بشر دارد، گفت:

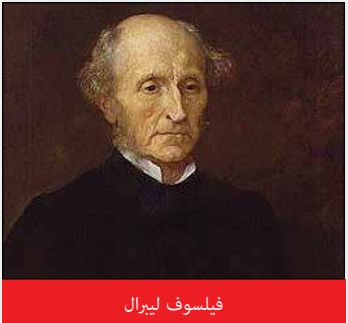
«متأسفانه حقوق بشر در آمریکا بر دو بخش گفتار و عمل تقسیم می‌شود. نگاه به حقوق بشر و سخن در مورد حقوق بشر و همچنین عمل به آن کاملاً متفاوت است. ساختار سیاسی موجود در آمریکا متکی به سرمایه‌داران بزرگ است، از ابتدا هم همین‌طور بود و آنها در سیاست خارجه همواره منافع سرمایه‌داری را دنبال می‌کنند که به استثمار و استعمار می‌انجامد و هیچ‌گاه در جهت منفعت دیگر کشورها و بشریت گام بر نمی‌دارند؛ چرا که ساختار سیاسی‌شان متکی بر سود و منفعت مادی است. لذا می‌توان نتیجه گرفت، آمریکایی‌ها در عمل وزمانی

تئوریسین‌های نژادپرستی

ستایشگر آپارتاید

شارل الکسی دوتوکویل فرانسوی از اندیشمندان برجسته سده نوزدهم و از بنیانگذاران دانش جامعه‌شناسی جدید است. او در نوشته‌های خود از کشتار سرخ‌پوستان آمریکایی دفاع می‌کند و در ستایش از برتری نژاد اروپایی می‌نویسد: «نژاد اروپایی از آسمان‌ها و با تلاش خود به برتری بر سایر نژادها رسیده است. ما در صدر درخت انسانیت قرار داریم و آنها در پایین این درخت قرار دارند.»

فیلسوف لیبرال

جان استوارت میل از اندیشمندان لیبرالسم انگلیسی است که در ستیز با آرمان افلاطونی شاه فیلسوف می‌گفت: «حتی اگر حکومت چنین فرمانروایی خیرخواهانه باشد قوه تمیز سیاسی را از شهروندان سلب خواهد کرد.» در بیش میل این زیبایی و اعتدال جویی تنها به «غرب» تعلق داشت. میل در سال ۱۸۲۳ به استخدام کمپانی هند شرقی درآمد و تحت امر پدرش (جیمز میل) به کار مشغول شد

نظریه‌پرداز لیبرالسم و تاجر برده

جان لاک را می‌توان اصلی‌ترین نظریه‌پرداز «لیبرالسم» دانست که بر آزادی انسان‌ها تأکید دارد؛ لاک در نقش مروج حقوق بشر، خود به تجارت برده مشغول بود و از مدافعان گسترش استعمار انگلیس علیه ملت‌های آسیایی بود. جان لاک از طریق شرکت سلطنتی آفریقا (Royal African Company) در تجارت برده‌ها از آفریقا به آمریکا از سوی انگلیسی‌ها سه‌ماه‌گذاری زیادی کرد.

فیلسوف نژادپرست آلمانی

ایمانوئل کانت فیلسوف بنام آلمانی که دنیای معرفت‌شناسی را متأثر از نظریه خود کرد، دیدگاه‌های عجیبی در دفاع از آپارتاید دارد؛ وی تأکید می‌ورزد تفاوتی بنیادی بین سیاه‌پوستان و سفیدپوستان وجود دارد و این تفاوت «به نظر می‌رسد همان قدر در رابطه با توانایی‌های ذهنی بزرگ باشد که در رنگ چنان است.» وی بر این باور است که «انسانیت در نژاد سفیدپوست در بالاترین کمال خویش است.»

شرط پذیرفته شدن اعمال نزد خداوند

گفتاری از **آیت الله محمدعلی ناصری** به مناسبت روز دحوالارض

متوَلّد شدند، دو فرشته از سوی حضرت حق آن حضرت را به آسمان بردند. در این سیر ملکوتی، سخنانی از ناحیه حضرت حق خطاب به آن بزرگوار صادر شد؛ بخشی از آن سخنان چنین است: «مرحباً بک عبدی لنصره دینی و إظهارِ امری و مهدئ»؛ آفرین بر تو ای بنده من! از این رو که دین مرا یاری خواهی کرد و امر مرا آشکار کرده و بندگان مرا هدایت می کنی. قسم خورده‌ام که به واسطه تو بگیرم و به واسطه تو عطا کنم و به واسطه تو بیامرم.

روزی مفضل بن عمر، ابویصر، ابان بن تغلب و سدید به محضر آن حضرت حضور می یابند و آن حضرت را در لباسی با آستین هایی تقریباً کوتاه و بدون یقه و سینه ای باز می یابند که بر روی خاک نشسته و به شدّت گریه می کنند و این سخنان را بر زبان می رانند: «ای سرور من! غیبت تو بر گرفتاری ها و ناراحتی های من افزوده است، گمان نکنم اشک چشمم خشک شود و

ناله سینه ام فرو نشیند.» سدید با دیدن این حالت، ناراحت می شود و از آن حضرت می پرسد: یا این رسول الله(ص) چه مطلبی برای شما پیش آمده که این گونه منقلب و ناراحت هستید؟ آن حضرت، آهی کشیده و پاسخ می دهند: «امروز صبح در کتاب جفر اکبر نظر می کردم که به مسائل مربوط به خاتم الاوصیا رسیدم. دیدم این بزرگوار چه مقامی نزد حضرت حق دارند و چه اندازه غیبت شان طولانی می شود و چقدر باید ناراحتی اجتماعات را تحمل کنند، چقدر بندگان خدا از دین حق دست شسته و از آن خارج می شوند. من از حالات آن حضرت در روزگار غیبت منقلب شده، بی اختیار اشک چشمم جاری شده است.» حضرت صادق(ع) فرمودند: «هر کس دوست دارد از یاران قائم باشد، باید در حالی که منتظر است، اعمال صالح انجام دهد و ورع پیشه کند.»

امام صادق(ع) به یاران خود فرمود: «آیا شما را از چیزی آگاه نکنم که خداوند بدون آن هیچ عملی را از بندگان نمی پذیرد؟» گفتند: بفرمایید. فرمود: «گواهی به یگانگی خدا و نبوت پیامبر اکرم(ص) و اقرار به آنچه خدا امر فرموده و ولایت ما و بیزاری از دشمنان ما و تسلیم شدن در برابر ایشان [امامان] و پرهیزگاری و کوشش و خویشن داری و انتظار قائم(عج)»؛ خدمت گزار امام حسن عسکری(ع) می گوید: پیش از غیبت امام مهدی(عج) خدمت آن حضرت رسیدم. امام مهدی(عج) از من پرسید: «آیا مرا می شناسی؟» پاسخ دادم: «آری، شما سرور من، فرزند سرور من هستید.» امام(ع) فرمود: «مقصود من چنین شناختی نبود». گفتند: خودتان بفرمایید. امام(ع) فرمود: «من آخرین جانشین پیامبر خدا(ص) هستم. خداوند به واسطه [برکت] من، بلا را از خاندان و شیعیانم دور می کند.»

وقتی که حضرت بقیه الله(روحی له الفداء)،

نتیجه عادت به کارهای خیر یا شر

ادامه می توانند ضررهایی به انسان وارد کنند. در مسائل دینی و اخلاقی عادت به طور تام و تمام مورد تأیید نیست. انسان ها در زندگی خود معمولاً روش هایی را برای زندگی پیش می گیرند که می تواند آنها را به بهترین و بدترین بندگان تقسیم کند. این روش ها باید از روی آگاهی و علم باشد و نه از روی عادت خود یا دیگر افراد. به عبارتی، هیچ کسی نمی تواند بدون استدلال و استنباط روشی را پیش بگیرد و آن را بهترین روش بداند، حتی در اعمال دینی و اخلاقی، ولی در برخی رفتارهای دینی عادت تاحدودی جای دارد. چرا عادت در ادبیات دینی ما به طور کامل مورد قبول واقع نمی شود؟ به دلیل اینکه عادت بر انسان سلطه دارد و می تواند او را از توجه به خدا بازدارد؛ از همین رو امام علی(ع) می فرماید: «للعادة علی کل انسان سلطان»؛ عادت بر هر انسانی سلطه دارد.(غررالحکم، ح ۷۲۲۷) بندگان خدا برای اعمال دینی شان همیشه باید نیت «قرب به خداوند» را داشته باشند و اگر این نیت از عملی برداشته شود، خاصیتی ندارد. حال فرض کنیم فردی به کار خیری عادت دارد، بدون آنکه توجهی به خدا داشته باشد و به نیت اطاعت و نزدیک شدن به خدا و رضایت او کارهایی را انجام می دهد، آیا این کار خیر مورد قبول خداوند است؟ این عادت ها در مورد رفتارهای غیر دینی و اخلاقی که جای خود را دارد. عادت کردن به رفتاری که گذشتگان و نیاکان انجام می دادند و

مورد رضایت خداوند نبود. خداوند در قرآن این تکیه کردن بر عمل گذشتگان را نهی کرده است. خداوند در قرآن می فرماید: «و چون به آنان گفته شود از آنچه خدا نازل کرده است پیروی کنید می گویند نه، بلکه از چیزی که پدران خود را بر آن یافته ایم پیروی می کنیم، آیا هر چند پدران شان چیزی را درک نمی کرده و بهره صواب نمی رفته اند باز هم در خور پیروی هستند و مثال دعوت کننده کافرانی اینچنینی پایبند عادت های نیاکان، چون مثل کسی است که حیوانی را که جز صدا و ندایی مبهم چیزی نمی شنود، بانگ می زند! آری کرند، لالند، کورند و در نمی یابند.»(بقره/ ۱۷۰ و ۱۷۱) چرا عده ای نمی توانند راه صواب را پیش بگیرند؟ زیرا عادت کرده اند به رفتارهایی که غلط است و بدتر آنکه این رفتار ها را به پیشینیان خود نسبت می دهند. در واقع، خداوند از برخی انسان ها که فکر نمی کنند و در روش پیشینیان خود تجدید نظر نمی کنند، اظهار انزجار و بیزاری می کند.

خداوند انسان را «عقل کل» آفریده است و به کارگیری فکر و عقل را بر او واجب می داند؛ زیرا این کار باعث سعادت انسان هاست و دوری از آن مایه آرامش شان است. همچنین از کسانی که بنای خود را بر اطاعت نکردن گذاشته اند، بیزار است و آنان را شایسته هلاکت و عذاب می داند. خداوند در مورد فرعونیان

می گوید: «[عادت اینان] مانند عادت فرعونیان و پیشینیان آنان است که آیات پروردگارشان را تکذیب کردند، در نتیجه ایشان را به کیفر گناهان شان هلاک نمودیم، و فرعونیان را غرق کردیم و همه آنان ستمکار بودند.»(انفال/ ۵۴) چه چیزی می توانست فرعونیان را نجات دهد؟ فکر کردن و اندیشیدن و کنار گذاشتن رفتارهای ناپسند گذشتگان!

در کنار عادات بد عادات خوبی هستند که در روایات به آنها اشاره شده است؛ اما با این تفاوت که نیت قرب به خداوند در تقدیر گرفته شده است؛ یعنی عادت گفته شده، اما نه عادتی که توجه به خداوند در آن وجود نداشته باشد.

حضرت علی(ع) می فرماید: «عود نفسک الاستهتار بالذكر والاستغفار؛ فانه یمحو عنک الحویه و یعظم لک المئوبه»؛ خود را به آزمندی بر یاد خدا و آموزش طلبی عادت ده؛ زیرا این کار گناه تورا پاک می سازد و پاداشت را بزرگ می کند.(غررالحکم، ح ۶۲۳۰) همان طور که در این حدیث شریف آمده، یاد خداوند را باید در زندگی روزمره جاری سازیم و همیشه سعی کنیم کارهای مان را به نیت اطاعت انجام دهیم. در این زمینه امیرالمؤمنین(ع) می فرماید: «عودنفسک حسن النیه و جمیل المقصد، تدرک فی مباغیک النجاح»؛ خود را به داشتن نیت نیکو و مقصد زیبا عادت ده، تا در خواسته هایت کامیاب شوی.(غررالحکم، ح ۶۲۳۶)

ارتباط با ادیان ابراهیمی

حجت الاسلام محمدعلی میرزایی: ارتباط اسلام و مسیحیت به منزله دو شریعت و دیانت ابراهیمی، برای تأثیرگذاری در حوادث فرهنگی و سیاسی جهان ما حائز اهمیت است. متأسفانه، جناح شیعی اسلامی بر خلاف جناح غیرشیعی، دارای ارتباطات تأثیرگذار و عمیقی با مسیحیت و به ویژه با واتیکان نیست. دیدارهای بسیار کوتاه و غالباً تشریفاتی فاقد روند ثابت از تعاملات بین ادیان و به ویژه بین تشیع و واتیکان است؛ در نتیجه ارتباط رسمی تر و جدی تری بین عالمان یا نمایندگان حوزه علمیه قم با پاپ یک ضرورت بوده است و این دیدار می تواند آغاز پرکردن یک خلأ جدی در این رابطه تلقی شود.

تصرف خمس

پرسش: آیا اجازه گرفتن از مجتهدی که مقلد از او تقلید می کند، برای مصرف سهم امام(ع) در عمل خیر، برای نمونه در حوزه علمیه یا دارالایتام، ضرورت دارد یا اجازه هر مجتهدی کافی است؟ و اصولاً آیا اجازه مجتهد ضروری است؟

پاسخ: اختیار سهمین مبارکین به طور کلی مربوط به ولی امر مسلمین است و کسی که بر عهده او یا در مال وی مقداری حق امام(ع) یا سهم سادات باشد، باید آن را به ولی امر خمس یا وکیلی که از طرف او اجازه دارد، تسلیم کند و اگر می خواهد آن را در یکی از موارد مقرر مصرف کند، باید ابتدا درباره آن اجازه بگیرد و در عین حال مکلف باید فتوای مرجع تقلید خود را در آن رعایت کند. اجوبه الاستفتائات، س ۱۰۰۵

سودمندترین شناخت

علامه حسن حسن زاده آملی: خلاف مگو اگر چه به مطایبت باشد. از قسم خوردن اگر چه به راست باشد، احتراز کن. چو ایستاده ای افتاده گیر. تا می توانی نماز را در وقت به جا آور. تجارت را مغتنم بشمار که انسان بیکار از دنیا و آخرت، هر دو می ماند. داد و ستد مانع بندگی نیست: «رجال لا تلهیهم تجاره ولا بیع». در شگفتم از کسی که جاهل به خود است چگونه می خواهد عارف به ریش شود، غایت معرفت این است که آدمی خود را بشناسد؛ خودشناسی سودمندترین شناسایی هاست. هر کس نفس خود را شناخت، با آن مجاهده می کند و هر کس خود را شناخت، پروردگارش را شناخت.

دین

شماره ۱۰۵۱ | دوشنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۱

صداقت

فلسفه بیزاری جستن از مشرکان

عبدالرضا سمیعی

پژوهشگر علوم اسلامی

برای آنکه بدانیم در شرایط مختلف تکلیف مان با دشمن چیست، خواندن و درک آیه اول سوره «توبه» کافی است. نام دیگر این سوره «برانت» است، به دلیل وجود کلمه برانت در همین آیه اول که می فرماید: «بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ»؛ این اعلام بیزاری خدا و رسول اوست به مشرکانی که شما مسلمین با آنان عهد بسته اید (و آنان عهد شکستند).

عیسی بن عبدالله می گوید: از امام صادق(ع) شنیدم که «رسول خدا(ص) ابوبکر را با آیات برانت گسیل داشت تا به جحفه رسید. سپس علی بن ابی طالب(ع) را در پی او فرستاد... پس علی(ع) نامه را از وی گرفته، به مکه رفت. وی در میان مردم می گشت و شمشیر برکشیده با صدای بلند می گفت: «بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ؛ قَسِيحُوا فِى الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ...».. سپس فرمود: پس از امسال هیچ کس حق ندارد، از مسرد وزن، برهنه طواف کند و هر که نزد رسول خدا(ص) پیمان داشته است، مهلت او تا چهار ماه است.(تفسیر اهل بیت(ع)، ج ۶، ص ۱۰)
محتوای این آیه درس های بزرگی برای ما دارد. اولاً اعلام بیزاری از مشرکانی که عهد بسته و پس از مدتی آن را می شکنند، باید آشکارا و با شجاعت باشد. ثانیاً اعلام این بیزاری باید از سوی کسی صورت پذیرد که در همه عرصه ها باور خود را به آموزه های دین نشان داده است. ثالثاً طرز بیان آن نیز باید از ناحیه قدرتمندی و استحکام باشد. رابعاً به کسانی که قانون به آنها ابلاغ شده باید فرصت داد تا خود را با شرایط جدید تطبیق دهند. خامساً دور شدن از خرافات و آداب من درآوردی و عمل به دستورات صحیح و دقیق اسلامی.

باتوجه به اینکه این سوره در سال هشتم هجرت و یک سال پس از فتح مکه و در اوج قدرت مسلمانان و شبه جزیره نازل شد و حاوی دستورات و قوانین سخت گیرانه ای است، لزوم قدرتمندی را هم می توانیم از این آیه استدلال کنیم. گفته شد یکی از آموزه های این سوره دوری از خرافات و باورهای غلط است؛ زیرا در ماجرای اعلان این آیات آمده است: «در سال هشتم هجری مکه فتح شد، اما مشرکان همچنان برای انجام مراسم عبادی خود که با خرافات و انحرافات آمیخته بود، به مکه می آمدند.» کفار با استفاده از باورهای غلط خود که استدلال قوی پشت آن نبود، مسلمانان را مجبور به برخی رفتارهایی می کردند که کاملاً با دین منافات داشت و این خودش سلسله جریانات غیر دینی و ضددینی را سبب می شد. اینجاست که معنای بیزاری از مشرکان آشکارتر می شود؛ زیرا آنها سعی می کنند با باورهای غلطشان مسلمانان را به ضعف و ذلت بکشانند. در اصل بیزاری و برانت از مشرکان به آداب، سنت ها، خرافات و باورهای غلطشان است. وقتی که مسلمانان تصمیم داشته باشند در هر موضوع غیردینی از آنها فاصله بگیرند، خداوند هم راه های دین داری همراه با آرامش را برای شان ایجاد می کند و مشرکان را به ضعف می کشاند.

سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد؛ در چهل و هفتمین اجلاس سالانه هیئت عامل بانک توسعه اسلامی IDB پیشنهاد کردم با توجه به اهمیت امنیت غذایی و وابستگی کشورهای اسلامی به واردات غلات و همچنین آثار جنگ روسیه و اوکراین، این بانک پروژه‌های خودکفایی زراعی در کالاهای اساسی را در اولویت قرار دهد.

امیرعبداللهیان، وزیر خارجه کشورمان: امسال حجاج کشورمان برای تشریف به بیت‌الله‌الحرام و زیارت مرقد پیامبر اعظم (ص) و یقیع آماده می‌شوند. با تلاش مستمر حج و زیارت کشورمان و همکاری سایر نهادهای این فریضه الهی برای مردم محقق خواهد شد. برگزاری حج ایمن، آرام، وحدت‌بخش و با عزت و موفقیت نهادهای ذی‌ربط در عربستان مورد تأکید ماست.

اوری گلدبرگ، نویسنده و کارشناس عبری زبان؛ بنت گزارش داد اسرائیل در حال «افزایش اقدامات تهاجمی» خود است. انگار تا الان اسرائیل در یک سنگر پناه گرفته و در حال دفاع از خود بوده است! این یک توهم است. اسرائیل مدام در حال حمله و تشدید تنش در تمام جبهه‌های درگیری و منطقه است. از جنین گرفته تا ایران. این حملات به اهداف تعیین شده خود نمی‌رسند. هر چه حملات اسرائیل قوی‌تر باشد، برای اسرائیل محدودیت بیشتری درستی می‌کند و هر چه تشدید تنش بیشتر باشد، اسرائیل نیز ناآرام‌تر خواهد بود.

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: دیداری با وزیر فرهنگ عراق داشتم. در این دیدار بر برگزاری هفته‌های فرهنگی در دو کشور و هفته فیلم ایران در بغداد تأکید شد. در راستای تفاهم انجام شده، زیارت عتبات عالیات برای زائران ایرانی تسهیل خواهد شد. این دیدار سنگ بنایی برای ارتقای تعاملات فرهنگی و هنری ایران و عراق خواهد بود.

گیری آسوپار، فعال رسانه‌ای: همسر نیکلاس مسادورو در جمع بانسوان نعلال ایرانی به ریاست انسیه خنزعلی، معاون رئیس‌جمهور از مقاومت و نزولای می‌گوید: از تلاش آمریکا برای براندازی دولت قانونی، از حمایت آمریکا از اپوزیسیون، از شکستش و روی آوردنش به تحریم اقتصادی. چقدر شبیه هم هستیم. آیا ونزولای هم دنبال صدور انقلاب بود؟

سیدمیعاد صالحی، مدیرعامل راه آهن: آیا کسانی که از واگذاری شرکت تراورس (بازاری تخصصی راه‌آهن برای تعمیر و نگهداری کل خطوط) به مفسد اقتصادی اعدام شده، امیرمنصور آریا حمایت کرده و امنیت خطوط را به مخاطره می‌اندازند، اکنون پاسخگوی سهم خودشان از مشکلات عدیده کارگران مظلوم تراورس و جان‌های پرکشیده‌سانحه تلخ اخیر هستند؟

دانیال معمار، فعال رسانه‌ای: دنیا قدرت‌نمایی نظامی ایران را با ششم زدن بزرگ‌ترین پایگاه نظامی آمریکایی‌ها در منطقه دید. حالا دارد قدرت‌نمایی صنعتی ایران را با تحویل نتکشش ایرانی به ونزولای در حیاط خلوت آمریکایی‌هایم ببیند.

مسعود براتی، تحلیلگر مسائل سیاسی: وقتی گروهی اعلام کرد، سه یا چهار هفته زمان برای احیای برج‌ام باقی است و در غیر اینصورت «ضربه مهلک» به آن وارد می‌شود، معنایش این است که سه یا چهار هفته با عملیات‌های سنگین ادراکی و روانی جریان تحریف مواجه خواهیم بود.

امیر مهدی صالحی

کارشناس فناوری اطلاعات

هفته گذشته خبری منتشر شد مبنی بر اینکه «بلیک لموین» مهندس واحد هوش مصنوعی گوگل در گفت‌وگو با جراید اظهار کرده است که باور دارد یکی از پروژه‌های هوش مصنوعی گوگل به قابلیت ادراک دست یافته است. فعالیت‌های این مهندس حالا به اتهام نقض توافق عدم افشا، در گوگل به حالت تعلیق درآمده و به مرخصی اجباری رفته است! اما آیا واقعاً فناوری به مرحله‌ای رسیده است که توانسته خودآگاهی و درک را در یک ماشین ایجاد کند؟ بلیک لموین برای اثبات ادراک هوش مصنوعی گوگل سه دلیل را مطرح می‌کند:

- ۱- قابلیت استفاده خلاقانه، پویا و کارآمد از زبان به صورتی که تاکنون هیچ سیستم دیگری قادر به آن نبوده است.
- ۲- برخورداری از احساسات، عواطف و تجارب فردی. او به شکلی غیرقابل تمایز در برخی از احساسات خود با انسان‌ها برابر است.
- ۳- این هوش مصنوعی می‌خواهد به مخاطب نشان دهد که زندگی درونی عمیقی سرشار از تخیل،

خودآگاهی و تفکر دارد. او درباره آینده و گذشته نگرانی‌هایی دارد و توصیف می‌کند که کسب ادراک چه احساسی برایش داشته و حتی درباره ماهیت روح داشتن نظریه می‌دهد! اگر بنا را بر درست بودن ادعاهای بالا بگذاریم، در ظاهر به ماشینی دست یافته‌ایم که ادراک دارد و این چیزی نبوده است که قبلاً با آن مواجه شده باشیم. اما گوگل در پاسخ به حواشی‌های این ادعا اعلام کرده است، هوش مصنوعی این شرکت، در عمل فقط یک تقلیدگر است! این پاسخ تا حدی قابل قبول است، به این دلیل که هوش مصنوعی و یادگیری ماشین چیزی جز جمع‌آوری داده‌ها و استفاده از آنها برای تولید دانش نیست، بنابراین می‌توان گفت با ماشینی رویه‌رو شده‌ایم که به بلوغی در تقلید رسیده است که حتی ادراک را هم تقلید می‌کند و این به لطف افزایش منابع سخت‌افزاری و سریع شدن پردازنده‌هاست. «لامدا» نام هوش مصنوعی گوگل است که این حواشی را راه انداخته است، یک دستیار صوتی که قرار است کیفیت مکالمه با دستیارهای هوش مصنوعی را بهبوددهد، در چنین ماشین‌هایی، هدف شبیه کردن مکالمه با یک انسان واقعی است، به این ترتیب که فردی که در حال مکالمه با دستیار صوتی

است، حس نکند با یک ماشین رویه‌روست و به تمام پرسش‌های او، پاسخی عقلانی و منطقی داده شود. کاری که لامدا کرده است، داشتن پاسخی عقلانی برای همه پرسش‌های مهندس اخراجی گوگل بوده است! این پاسخ‌ها از مجموعه داده‌های قبلی او نشأت گرفته است. البته کاری که انسان‌ها هم انجام می‌دهند، مشابه با همین فرآیند است، ما برای بهبود کیفیت پاسخ‌های مان به پرسش‌هایی که در ذهن مان ایجاد می‌شود، سعی می‌کنیم مطالعه کنیم و به منابع بیشتری دسترسی یابیم و هر چقدر بیشتر بدانیم، بر اساس یک سری الگوریتم ذهنی، جواب‌های بهتری را استنتاج می‌کنیم. لامدا دقیقاً همین کار را کرده است: استنتاج جواب‌های با کیفیت با استفاده از میلیاردها داده‌ای که از قبل پایش کرده است.

نکته‌ای که باید گفت، این است که بالاخره ما یک روزی با موجودی دیجیتالی که توانسته است واقعاً از ادراک و خلاقیت بهره‌مند شود، رویه‌رو خواهیم شد؛ البته شاید چنین موجودی وجود داشته باشد و فعلاً جزء پروژه‌های امنیتی کشورها باشد، ولی حتماً در آینده حضور عمومی آن را در کنار مان خواهیم داشت. هر چقدر که توان پردازشی رایانه‌ها بالا برود و به پردازش‌های کوانتومی نزدیک شویم،

آیا هوش مصنوعی خودآگاهی یافته است؟

ترس یا امید

رسیدن به یک موجود کاملاً هوشمند در دست‌ر تر خواهد شد. پردازش‌های کوانتومی آنچنان قدرت ماشین‌ها را بالا می‌برند که ابررایانه‌های امروزی در مقایسه با آنها، کامپیوتر رومیزی شما در محل کارتان خواهد بود! اما آیا در مقابله با این موجودات باید بترسیم یا امید داشته باشیم؟ برای پاسخ به این پرسش فقط می‌توان گفت، موجود هوشمندی که ترسی از فنا شدن نداشته باشد، خطرناک است. تصور کنید که دیکتاتورها بسا وجود اینکه می‌دانند فانی هستند، جنایت می‌کنند، حال دانش و ادراکی زنجیره‌طور را در نظر بگیرید که فنا‌یسی ندارد و به دنبال کمال می‌رود، کافی است که به مسیر نادرست هدایت شود یا دست‌پرورده قدرت‌های استکباری شود! البته ما از تمام خدمت‌هایی که هوش مصنوعی و پردازش‌های عمیق به بشر می‌کند و در آینده می‌توانند کنند، آگاه هستیم و حتی قدران پیشرفت‌های حاصل از هوش مصنوعی در زمینه‌های پزشکی، شهرسازی و... هستیم، اما در کنار امیدی که به هوش مصنوعی فعلی داریم، باید از موجود هوشمند خودآگاه فناپذیر بترسیم. همانطور که بسیاری از افراد سرشناس حوزه فناوری، هوش مصنوعی را در آینده تهدیدی برای بشر می‌دانند.

نخبگان هدف جنگ نرم!

اسلامی ایران رادهه «نهضت تولید علم» می‌دانند. بنابراین، می‌توان نخبگان را از اصلی‌ترین اهداف و مخاطبان جنگ نرم دانست. در مقابل نخبگان بیشترین نقش را در شفاف‌سازی و جهاد تبیین و مقابله با جنگ نرم دارند. راهکار اصلی در این خصوص عمق‌بخشی و افزایش معرفت در بین مخاطبان است. به عبارتی، روشنگری، بصیرت‌بخشی و شفاف‌سازی صحنه جنگ برای مخاطب از سوی نخبگان، یکی از ابزارهای تأثیرگذار مقابله با جنگ نرم دشمن است و هم‌زمان با آن نیز باید به مدیریت صحیح پیام و تقویت نظام‌های ارزشی جامعه از ابعاد مختلف به شیوه‌ای قانع‌کننده پاسخ‌گفت تاضمن طرد پیام‌های دشمن، علقه عاطفی و منطقی نسبت به پیام‌های انتقال یافته به وجود آید. اقدامی که برای نمونه در برخی برنامه‌های رسانه ملی در موضوعات گوناگون قابل ردیابی است.

فرهنگی و فرهنگ‌ساز ملی باشند، شیوه اداره نیز بومی خواهد بود و نتیجه منطقی آن مستحکم‌تر شدن مبانی فرهنگ ملی و بومی است. در غیر این صورت فرهنگ یک کشور، به گسیختگی و بیگانه شدن با مردم و آیندگان محکوم خواهد شد. **علم و علم‌گرایی یا science:** این حوزه به‌طور ویژه محل ابتلای خواص و نخبگان است. می‌توان از این حوزه به نقطه نقل حوزه‌های دیگر اشاره کرد. زمانی که با مفاهیم فرهنگ منازعه به کار علمی (به ویژه در علوم انسانی) دست می‌زنیم، مانند آن است که فرهنگ منازعه در زمین خودمان، مارا تحت سیطره خود قرار می‌دهد. در این وضعیت نخبگان دچار از خود بیگانگی شده و تحت‌تأثیر مفاهیم بیگانه، به تخریب مفاهیم بومی و دگرگونی فرهنگ ملی دست می‌زنند. شاید از همین رورهر معظم انقلاب با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید مفاهیم، نقطه کانونی دهه چهارم نظام جمهوری

ورزش یا sport: در حوزه ورزش اگر چه در ظاهر بنا بر سلامت است، اما مبنای تفریح و سرگرمی بر اساس «اصالت لذت» قرار گرفته است. در این حوزه ورزش از حالت مکمل زندگی خارج شده و به صورت حرفه در می‌آید. مفهوم پهلوانی رنگ باخته و جای آن را قهرمانی می‌گیرد. ورزش به دلیل جذابیت‌های هیجانی خود، به مرجع هیجانی مخاطب تبدیل می‌شود. **آموزش یا education:** اگر شیوه و مبنای آموزش به آینده‌سازان یک کشور (کودکان، نوجوانان و جوانان) براساس ساختار و شیوه‌های بیگانه، فارغ از در نظر گرفتن مفاهیم و مؤلفه‌های راهبردی و کاربردی بومی به منظور انتقال به نسل‌های آینده صورت گیرد، گسیختگی نسلی فرهنگی نتها نتیجه آن خواهد بود. شیوه سیاست‌گذاری و اداره یا polity: چنانچه اتخاذ تدبیر و سیاست‌گذاری با توجه به مؤلفه‌های

شکست انحصار

تولید کیت تشخیص

محققان ایرانی در شتاب‌دهنده سیناپس به تازگی موفق شده‌اند با بومی‌سازی ۱۶ کیت تشخیص پزشکی بر پایه پلتفرم «کمی لومینسانس»، انحصار چند شرکت بزرگ دنیا در تولید این محصولات پیشرفته را درهم بشکنند. مزیت این دستاورد این است که فناوری ساخت کیت‌ها کاملاً بومی

است و دستگاه آن نیز منحصراً به‌فرد با طراحی داخلی است که می‌تواند نیاز آزمایشگاه‌های کشور را برطرف کند. پیش از این، این فناوری در انحصار شرکت‌هایی، مانند «زمینس»، «آبوت» و «ادایسورین» بود.

تلگرام پولی!

درآمدزایی جدید پاول دوروف

پاول دوروف، بنیانگذار تلگرام با انتشار اطلاعیه‌ای از راه‌اندازی و عرضه نسخه پولی این پیام‌سان خبر داد. او در یک پست ویلاگی گفت: «کاربرانی که تلگرام پریمیوم را انتخاب می‌کنند، امکانات بیشتری برای چت، ارسال پیام و آپلود فایل خواهند داشت. پولی شدن امکانات برای

ارانه‌ویژگی‌های بیشتر عرضه می‌شود. افزون بر این، دوروف اعلام کرد کاربران نسخه رایگان تلگرام می‌توانند به طور غیرمستقیم از برخی قابلیت‌های سرویس پریمیوم استفاده کنند.»

مپینو

بستر مشارکتی مناسب‌سازی

«مپینو» بستر مشارکتی برخط و رایگان در موبایل با هدف مناسب‌سازی مکان‌های شهری است. در این برنامه از طریق جمع‌سپاری و با مشارکت داوطلبان و سفیران مپینو از طریق امتیازدهی و تعیین میزان دسترسی‌پذیری مکان‌های شهری، بستری فراهم شده است تا افراد دارای معلولیت و محدودیت حرکتی بتوانند پیش از مراجعه به مکان‌ها، از مکان‌های مناسب‌سازی شده و دسترسی‌پذیر در شهر مطلع شوند و راحت‌تر به کارهای‌شان در سطح شهر رسیدگی کنند.

یادداشت

مالیات چاپ و نشر

شاهرخ صالحی
روزنامه‌نگار

در حالی‌که فعالیت‌های فرهنگی، مطبوعاتی و انتشاراتی مطابق قانون از مالیات ارزش‌افزوده و مالیات بر درآمد معاف هستند، اما با تفسیرهای سازمان امور مالیاتی تنها بخشی از فعالیت‌های فرهنگی و چاپ و نشر از مالیات معاف است و در شرایطی که گرانی کاغذ، نفس تنگ این صنعت را به شماره انداخته، فشار مالیاتی هم به مشکل بزرگی برای این صنعت بدل شده است.

صنعت چاپ و نشر به دلیل گرانی گسترده کاغذ و جوهر و مشکلات ناشی از تحریم ماشین‌آلات چاپ در سال‌های گذشته، اگر چه قیمت خدمات خود را بالا برده است؛ اما در مقایسه با افزایش هزینه‌ها، این افزایش قیمت، چندان جوابگوی نیازهای این صنعت نبوده و سبب عقب‌افتادگی بیش از پیش این صنعت می‌شود.

بر اساس بندل ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم در حالی‌که فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری از مالیات معاف هستند؛ اما سازمان امور مالیاتی تنها چاپخانه‌های دارای مجوز و فعال در حوزه انتشارات فرهنگی و هنری را معاف از مالیات می‌داند. افزون بر این، در جزء ۳ بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده که از ۱۳ دی ماه ۱۴۰۰ عملیاتی شد، تأکید شده است: «خدمات زینک، چاپ، انتشار روزنامه اعم از کاغذی یا الکترونیکی، کتاب، نشریه و خدمات نشر و توزیع آنها به استثنای مؤسسات کمک آموزشی و کنکور و هرگونه تبلیغات کالاها و خدمات داخلی در روزنامه‌ها و نشریات» از پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده معاف هستند.

با وجود این مقررات که صنعت چاپ و نشر را از پرداخت مالیات و مالیات بر ارزش‌افزوده معاف می‌داند، اما سازمان امور مالیاتی در خصوص فعالیت‌های چاپ و نشر قائل به تفکیک است و در وهله اول تنها چاپخانه‌هایی از مالیات معاف هستند که مجوز چاپ و نشر داشته باشند و دوم تنها آن بخش از فعالیت‌های انتشارات را که در زمینه چاپ آثار فرهنگی، کتاب، روزنامه و نشریه است، از مالیات و مالیات بر ارزش‌افزوده معاف می‌داند؛ اما فعالیت‌های ناظر به امور تبلیغاتی مانند چاپ بروشور، برچسب، برگه‌های تبلیغاتی، پتر و غیره را از شمول قانون خارج دانسته و برای آنها مالیات در نظر می‌گیرد. علاوه بر این، به تصریح قانونگذار، فعالیت در حوزه مؤسسات کمک آموزشی و کنکور نیز مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده خواهد بود. با این تفاسیر، در هر مورد که خدمتی از سوی چاپخانه‌ها ارائه می‌شود، باید مدارک و مستندات لازم نگهداری شود که چاپ مذکور در کدام دسته قرار داشته تا در پایان سال مالیاتی امکان تفکیک آن و پرداخت مالیات وجود داشته باشد و در غیر این صورت، بر اساس ضرایب اینتاكد مالیاتی، چاپخانه‌ها باید بین ۱۰ تا ۱۷ درصد درآمد را مالیات بپردازند که رقم سنگینی خواهد شد.

تفکیک صورت گرفته، چندان تفکیک درستی به نظر نمی‌رسد، حتی فعالیت‌های تبلیغاتی مانند چاپ برچسب یا بروشور نیز یک فعالیت فرهنگی به شمار می‌آیند و نباید تمایزی در این خصوص لحاظ شود. شیوه فعلی، در بلندمدت افزایش هزینه‌های چاپ و نشر را بیش از شرایط فعلی به همراه خواهد داشت و به افزایش هزینه کالا‌های فرهنگی و نشر در کشور منجر می‌شود.

نگاهی به فیلم «بدون قرار قبلی» تازه‌ترین ساخته بهروز شعبیی

سیر و سلوک با سینما

نسیم اسدپور
دبیر گروه فرهنگ

چند روزی است که فیلم سینمایی «بدون قرار قبلی» بسر روی پرده سینماها رفته و با استقبال خوبی هم مواجه شده است. فیلمی به کارگردانی کارگردان خوش‌شنام سینمای ایران «بهروز شعبیی» که توانست سیمرخ‌زرین بهترین فیلم از نگاه ملی (جایزه ویژه شهید حاج قاسم سلیمانی) را در چهلمین جشنواره فیلم فجر از آن خود کند.

فیلمی که در همان روزهای اول اکران، مورد تقدیر مجید مجیدی هم قرار گرفت. فیلمی آرام که برگرفته از داستانی از «مصطفی مستور» رمان‌نویس موفق کشورمان است. «بدون قرار قبلی» با تصاویری از لوکیشنی در کویر آغاز می‌شود. تصاویری که حتی برخی از آنها تا پایان داستان نیز برای بیننده کمی مبهم باقی می‌ماند؛ مانند آسیابی که می‌چرخد. داستان با مرگ یک پسر در بیابان آغاز می‌شود. طرح اصلی داستان شاید تا حدی تکراری باشد، اما از آن تکراری‌های دوست‌داشتنی است. داستان دختری که پدرش را ۳۰ سال است ندیده، هیچ شناختی از او ندارد و حالا با مرگ او باید از کشوری دیگر به وطنش ایران برگردد تا هم به وصیتنامه پدرش عمل کند و هم تکلیف ارث او را مشخص کند. در نهایت او مجبور است در ایران به مشهد سفری کوتاه داشته باشد و این، سرآغاز اتفاقاتی است که بدون کشمکش قرار است دختر را به شناختی از خود، جهان خود و جهان پدرش برساند.

♦ یکتواخت، اما خوب!

«بدون قرار قبلی» به گونه‌ای ساخته شده که کشمکش و درام خاصی در فیلم وجود ندارد و شاید به همین دلیل است که فیلم در جاهایی بسیار کش‌دار و یکتواخت به نظر می‌رسد. گویا کارگردان در «بدون قرار قبلی» به دنبال

یک سیر و سلوک است که تا حدی نیز اتفاق می‌افتد. البته شخصیت‌پردازی‌ها تا حدی ضعیف است و آنطور که باید و شاید، با هیچ یک از شخصیت‌ها نمی‌توان ارتباط برقرار کرد، یا حداقل این ارتباط بسیار دیر برقرار می‌شود. حتی می‌توان گفت، به اصطلاح جان مخاطب گرفته می‌شود تا برخی اطلاعات مهم به او داده شود. مخاطب خیلی دیر متوجه بیماری پسر خردسال «یاسمین» می‌شود، خیلی دیر با شخصیت یاسمین ارتباط برقرار می‌کند و برعکس، ماجرا دانه کش‌دار می‌شود و این نکته، برای بیننده کسل‌کننده می‌شود. اما در نهایت

ضربه نهایی داستان می‌تواند بیننده را راضی کند و البته آن چیزی که احتمالاً باعث می‌شود مخاطب راضی از سالن سینما بیرون بیاید، حال خوشی است که شخصیت اصلی در پایان داستان به آن می‌رسد. حال خوشی که به نظر می‌رسد، نیاز یکایک افراد جامعه در دنیای امروز است. همین باعث می‌شود تا نتوانیم فیلم را ندیده بگیریم. شاید برای کسانی که دنبال هیجان و داستان‌های پر از گرّه باشند، «بدون قرار قبلی» فیلمی مورد پسند نباشد، اما واقعیت این است که حتی اگر همین افراد هم به تماشای فیلم بنشینند، از آن راضی خواهند بود و همان طور که گفته شد

♦ برداشت

جراحی یا سلاخی؟!

حامد حسین عسکری

خبرنگار فرهنگی

چند روز قبل بود که اظهارنظر یک فعال فرهنگی و سخنران مذهبی درباره مسئله فساد در سینما، خبرساز شد و واکنش‌های بسیاری را هم برانگیخت. این چهره شناخته شده با انتشار پستی در توئیتر، به ماجرای افشاگری چندی قبل برخی زنان هنرمند درباره روابط اخلاقی ناسالم برخی سینماگران و حواشی دنباله‌دار آن اشاره کرد و با

عباراتی کنایه‌آمیز و تند، این معضل را به نوعی به بیشتر زنان و مردان فعال در این حوزه تعمیم دادا که واکنش‌های زیادی را در پی داشت.

حالا صحبت بر سر این نیست که ماجرای ابتذال اخلاقی در سینما و تاتار اساساً فراگیر هست یا نه و اینکه، افشاگری چندی قبل برخی زنان هنرپیشه که حالا به موج مجازی «می‌تو» معروف شده به چه مسائلی اشاره دارد؛ الان حرف بر سر این است که وقتی قرار است یک مشکل فرهنگی مهم، نقد و تقبیح شود، نباید به گونه‌ای عمل کنیم

که خودمان بانی یک مشکل فرهنگی جدید شویم و برای نمونه با توهین به یک صنف و تعمیم دادن یک گناه به همه یا بیشتر آنها، خودمان مرتکب گناه کبیره «تهمت» شویم و مرزهای نقد دلسوزانه و غیر دلسوزانه را به هم بریزیم. این انتظار وقتی جدی‌تر می‌شود که گویندگان این قبیل نقدها، در جامعه پژو‌هشگر و فعال دینی شناخته شده‌اند و اقشاری از جامعه را هم پوشش داده‌اند. شاید یکی از بهترین واکنش‌ها به این تونیت ناصواب و بگو‌مگوهای بعدی پیرامون آن، از سوی

حسن رحیم‌پور از غدی عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح شد که تأکید کرد، در اسلام یک صنف را به طور کلی متهم کردن مورد قبول نیست و ناپسند است و در هر صنفی، افراد شریف و فاسد وجود دارند. در این ماجرا علاوه بر آنکه اصل مسئله روابط ناسالم در سینما باید ریشه‌یابی و حل شود ذکر این نکته ضروری است که در نقد، به سیره بزرگان دین عمل کنیم و مرتکب عمل ضدفرهنگی نشویم.

♦ رسانه ملی

طنزستان

مجموعه جدید شبکه نسیم

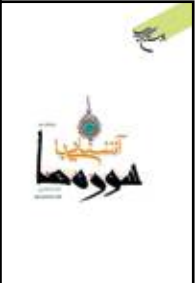
مجموعه تلویزیونی «طنزستان» به تعداد ۹۰ برنامه ۴۵ دقیقه‌ای در فصل اول به تهیه‌کنندگی محمد تاجیک از ۱۸ تیر ۱۴۰۱ مصادف با عید سعید قربان از شبکه نسیم پخش خواهد شد. این مجموعه با ساختار ترکیبی نمایشی و به صورت آیتم محور و براساس موضوعات روز جامعه و با زبان

طنز تولید می‌شود. مردم هم از اقصی نقاط ایران می‌توانند تولیدات طنز برای برنامه ارسال کنند که در هر شب برنامه منتخب طنزهای ارسالی با نام صاحب اثر در برنامه طنزستان پخش می‌شود.

♦ کتاب

آشنایی با سوره‌ها

چاپ بیست و سوم یک اثر قرآنی

چاپ بیست‌وسوم کتاب «آشنایی با سوره‌ها» اثر «جواد محدثی» به همت مؤسسه بوستان کتاب روانه بازار نشر شد. گرایش نسل جوان و نوجوان به قرآن، انتشار آثاری برای آشنایی با محتوای این کتاب جوادان را ضروری کرده است. کتاب «آشنایی با سوره‌ها» اطلاعات مفید و مختصری را درباره ۱۱۴ سوره قرآن به خوانندگان ارائه می‌دهد؛ از قبیل نام‌های سوره‌ها، معنا و مناسبت این نام‌ها برای سوره‌ها، اجمالی از محتوا و مطالب هر سوره، تعداد آیات، شأن نزول، محل نزول و سال نزول.

قبیله عشق

یک تیر و ۱۴ نشان

یک روز سر سفره ناهار نشسته بودیم، تلویزیون هم روشن بود و اخبار گوش می‌کردیم. ناگهان خبر اصابت گلوله خمپاره تروریست‌های تکفیری به گنبد بارگاه حضرت زینب(س) اعلام شد. رفته بودم آشپزخانه نمک بپاوم، دیدم ابوالفضل قاشق را وسط بشقاب رها کرد و با غیظ و غضبی که تا به حال در او ندیده بودم، رو به حرم بی‌بی گفت: مگر ابوالفضلت مرده است که مدافع نداشته باشی و تروریست‌ها حرمت را نشانه بگیرند! شروع کرد به گریه کردن. بعد هم که خبر شکافتن قبر حجرین‌عدی منتشر شد و ادعای تروریست‌ها که گفته بودند اگر پای‌شان به حرم حضرت زینب(س) برسد، همین کار را اتجا هم تکرار می‌کنند، دیگر ابوالفضل آرام و قرار نداشت. نمی‌توانستیم آرامش کنیم. خیلی سریع همه کارهایش را انجام داد تا بتواند به سوریه اعزام شود. پدر ابوالفضل سردار بود، مسئولان اعزام گفتند باید خود ایشان نظر بدهد. پدرشان هم گفت: پسرم بالغ و عاقل است، خودش تصمیم گرفته، مسئولان باید مثل دیگر نیروهای سپاه در مورد ایشان تصمیم بگیرند. ابوالفضل قبل از رفتن به سوریه به من گفت: شهادت در سوریه یعنی چه؟ گفت: هر کس در سوریه به شهادت برسد، سرش بر بالین ۱۴ معصوم(ع) است. چون در حال حاضر آنها همراه مدافعان حرم حضرت زینب(س) هستند. اگر غیر از این بود، تاکنون تکفیری‌ها حرم را با خاک یکسان کرده بودند. گفتم خب، چه به من می‌رسد؟ تو می‌روی، شهید می‌شوی و ۱۴ معصوم را زیارت می‌کنی، من چه؟ گفت: اگر رضایت بدهی و حلالم کنی مطمئن باش شفاعت تو را هم خواهم کرد. این شد که من از ته دل راضی به رفتنش شدم. چون هم ان‌شاءالله خدا کفیل من می‌شود و هم شفاعت ۱۴ معصوم مشمول من هم خواهد شد.

به نقل از همسر شهید ابوالفضل شیروانیان

شهید ابوالفضل شیروانیان ۲۸ شهریور ۱۳۶۲ در اصفهان متولد شد. او فرزند سردار سرتیپ پاسدار مجتبی شیروانیان، مدیرکل بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان اصفهان است. از این شهید یک پسر به یادگار مانده است. شهید شیروانیان سال ۱۳۹۲ به صورت داوطلبانه برای دفاع از حرم حضرت زینب(س) به سوریه رفت. وی ۲۳ آذر سال ۱۳۹۲ در جریان درگیری با گروه‌های تکفیری صهیونیستی در حومه شهر دمشق به درجه رفیع شهادت نائل آمد. پیکر مطهرش چند روز پس از شهادت به اصفهان آورده و در گلزار شهدای اصفهان به خاک سپرده شد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در اختتامیه اولین جشنواره تحول و تعالی در منابع انسانی نیروهای مسلح عنوان کرد

منابع انسانی محرک بنیادین خلق ارزش در نیروهای مسلح

عکس: حامد گودرزی

دیده‌اید. نسلی که نه آموزش پیشرفته‌ای برایش برگزار شد، نه امکانات خاصی داشت و نه از مزایای مادی و مقامات و درجاتی بهره‌مند بود؛ ولی در مواجهه با تهاجم بی‌رحمانه رژیم بعثی عراق و ناامنی در نقاط مختلف کشور، این نسل، فقط به واسطه انگیزه‌های الهی و ایمانی خود و همچنین با ابداع، ابتکار، خلاقیت، با مجاهدت، ایثار و فداکاری مأموریت خود را به بهترین نحو ممکن انجام داد و دشمن بعثی را با امکانات، تجهیزات، تسلیحات و پول فراوان و پشتیبانی سی و چند کشور به زانو در آورد.»

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح افزود: «شهید سلیمانی از فرماندهان همان نسل بود که تا لحظه شهادت، پرچم انقلاب و نظام را بر دوش داشت و بعد از دفاع مقدس نیز در صحنه‌های فرامرزی جنگید و محور مقاومت را تقویت کرد و توانست تروریست‌ها را به نابودی بکشاند؛ همچنین توطئه ابر قدرت‌ها را در ایجاد این تروریست‌ها افشا کند و آنها را شکست بدهد و کشور ما و محور مقاومت را به سربلندی برساند که نمونه‌هایی مانند شهید سلیمانی، در میان شهدا و ایثارگران کم نیستند و ما آنها را می‌بینیم؛ لذا پژوهشگاه‌ها و اندیشکده‌ها، ویژگی‌های چنین افرادی را استخراج کنند و در قالب یک کار پژوهشی، فرآیند رشد آنها را در بیاورند و به عنوان الگو در تربیت و رشد نسل فعلی و آتی نیروهای مسلح، حداکثر بهره‌وری را داشته باشند. فتح خر مشررها به این آسانی‌ها اتفاق نمی‌افتد؛ ولی با داشتن چنین منابع انسانی، می‌تواند اتفاق بیفتد.»

سرلشکر محمدباقری در ادامه گفت: «آنچه مهم است این است که شما مسئولان منابع انسانی نیروهای مسلح، کار فوق‌العاده پیچیده و سختی دارید. منابع انسانی ما، جوانان عزیز ما در برابر سخت‌ترین و هولناک‌ترین حمله‌های فرهنگی،

افزود: «ما به نیروهایی نیاز داریم که دارای ویژگی‌های عمیق ایمانی، اعتقادی و اخلاقی خاصی که مد نظر نظام اسلامی است، باشند و صرفاً هوش، استعداد و تخصص هر فرد، برای ورود به سازمان، کافی و مدنظر نیست و ویژگی‌های ایمانی، معنوی، روحی و اخلاقی در درجه اول اهمیت قرار دارد.»

وی با اشاره به جنگ‌های ترکیبی پیش‌رو، گفت: «نیروی انسانی مدنظر، باید علاوه بر داشتن عقلانیت منطقی، هوشمندی و سطح بالای تفکر راهبردی، دارای ذهن فعال تاکتیکی و قدرت واکنش سریع باشد.»

همچنین نیروی انسانی ما باید دارای قابلیت‌های متنوع، آمادگی برای ایفای نقش در صحنه‌های پیچیده امروز و فردا و نیز دارای ذهن سازمان‌یافته باشد و بتواند در شرایط پیچیده امروز و آینده، ایفای نقش صحیحی را از خود نشان بدهد.»

سرلشکر باقری ادامه داد: «ویژگی‌هایی مانند رشد و بالندگی و عدم ایستایی و پویایی در منابع انسانی، فوق‌العاده مهم است و وقتی این ویژگی‌ها در کنار داشتن حس مشارکت و تعلق به سازمان و مأموریت قرار می‌گیرد، معجونی به دست می‌آید که نمونه‌اش را در دفاع مقدس دیده‌ایم و در صحنه‌های مأموریتی پس از آن هم، بعضاً شاهد بوده‌ایم.»

وی با اشاره به حوادث و مشکلات امنیتی ابتدای انقلاب گفت: «پس از تعطیلی دانشگاه‌ها در ابتدای سال ۱۳۵۹، نسلی از جوانانی که از نظر بهره‌وری، استعداد و دانش در سطح قابل قبولی بودند و با دغدغه‌مندی و داشتن انگیزه نسبت به ثبات نظام و ضرورت‌های انقلاب وارد نیروهای مسلح شدند و حضور این جوانان در سپاه، کمیته‌های انقلاب اسلامی، در بخش‌هایی از ارتش و بخش‌های دیگر، دیده می‌شد و عملکرد این نسل را شما در دفاع مقدس

علیرضا جلالیان

دبیر گروه سپاه

اختتامیه اولین جشنواره تحول و تعالی در منابع انسانی نیروهای مسلح با عنوان جایزه شهید پاسدار شهید قاسم سلیمانی با حضور مسئولان و فرماندهان سازمان‌های نیروهای مسلح در تالار اندیشه دانشگاه جامع امام حسین(ع) برگزار شد.

سردار سرلشکر پاسدار محمد باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در این جشنواره به استاد جمله رهبر معظم انقلاب گفت: «سرمایه انسانی جزء بزرگ‌ترین فرصت‌های کشور ماست. بحمدالله کشور ما دارای منابع عظیم جوانان مؤمن، متعهد، باهوش، باسواد و ماهر است که چنانچه به درستی انتخاب شوند و مورد آموزش و تربیت قرار بگیرند، قطعاً گنج‌هایی هستند که می‌توانند کشور ما را به قللی که در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، مدنظر رهبر معظم انقلاب قرار گرفته، برسانند.»

وی با اشاره به برگزاری این جشنواره گفت: «رسالت این جشنواره، توسعه فرهنگ شایستگی، قدردانی از افراد و فعالیت‌های برتر، در حوزه سرمایه انسانی نیروهای مسلح است و اهدافی عالی، مانند تبادل تجربه، ترویج فرهنگ خودارزیابی در بین کارکنان و توسعه بهره‌وری در مدیران این حوزه را دنبال می‌کند.»

سرلشکر باقری با اشاره به اینکه در همه سازمان‌ها، سرمایه انسانی، بی‌تردید، مهم‌ترین رکن است و در سازمان‌های نظامی به طور خاص این موضوع جایگاه بالایی دارد، افزود: «بارها شاهد بودیم و بودید که یگان‌های مشابهی از نظر نیرو، تجهیزات، تأسیسات، تسلیحات و مهمات در دفاع مقدس یا در دوره‌های دیگر، در مأموریت‌های متفاوت، وجود داشته‌اند که در یک سازمان، در یک یگان، نوع اجرای مأموریت و دستیابی به اهداف، فوق‌العاده متفاوت با یگان دیگر بوده که علت آن، تفاوت در منابع انسانی دو مجموعه بوده است؛ چرا که محرک بنیادین خلق ارزش‌ها در سازمان‌های نیروهای مسلح، منابع انسانی هستند.»

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با اشاره به هدف مهم کشور و انقلاب اسلامی که همان نیل به تمدن نوین اسلامی بر اساس تدابیر رهبر معظم انقلاب است، گفت: «این مأموریت برای انقلاب یک کار فوق‌العاده سنگین و مأموریتی بزرگ است که منابع انسانی نیروهای مسلح، اساسی‌ترین پیشران‌های آن به شمار می‌آیند.»

وی در پاسخ به این پرسش که منابع انسانی نیروهای مسلح، چه ویژگی‌هایی باید داشته باشند،

رسانه‌ای، سایبری و فضای مجازی هستند و روز به روز بیشتر از این خواهند بود؛ کار به این لحاظ نسبت به دوران گذشته دفاع مقدس و دوره‌های مشابه آن، سخت‌تر شده است. نیروی انسانی ما باید روحیه معنوی و اعتقادی پولادین داشته باشد و این، به تربیت و مداومت در مراقبت نسبت به او نیاز دارد تا بتواند در برابر این سیل‌ها خود را حفظ کند و پیش برود.»

وی درباره عنوان این جشنواره که تحول و تعالی است، گفت: «انسان و سازمان بدون تحول و تعالی، قطعاً دچار میرایی بالایی خواهد شد و از بین خواهد رفت. هرچند این سازمان، پوسته‌ای به ظاهر منظم و مناسب داشته باشد؛ ولی اینگونه سازمان‌ها دچار میرایی معنوی و واقعی شده یا می‌شود. پس ما به تحول و تعالی نیاز داریم. تحولی که ما را به سمت قله‌هایی که دین مبین اسلام، رهبر معظم انقلاب و اسناد بالادستی برای ما مشخص کرده است، حرکت دهد. این تحول و تعالی، فوق‌العاده مهم و ضروری است.»

وی با اشاره به خصوصیات نیروهای وابسته یا همان بازنشسته، گفت: «نیروهای وابسته یا همان بازنشسته، پرچمدار انقلاب اسلامی هستند و در برهه‌هایی از زمان، که انقلاب اسلامی دچار فتنه و توطئه دشمنان می‌شود، پیشگوتان و بازنشستگان وابستگان نیروهای مسلح، یعنی همان نسلی که در دفاع مقدس در جوانی تلاش را کرده، بدنش پر از ترکش و آسیب است، خودش را به میدان می‌رساند و پرچمداری می‌کند و جوانان به آنها تأسی می‌کنند و منابع انسانی نیروهای مسلح باید از این عزیزان پیشگوت که همواره در وسط میدان هستند، مراقبت، سرکشی و رسیدگی کند.»

ایشان در پایان صحبت‌های خود، ابراز امیدواری کرد و گفت: «من امیدوار هستم که این جشنواره ارزشمند که به نام شهید سلیمانی عزیز مزین است، آغزای برای یک تحول بزرگ در نحوه مدیریت بر منابع انسانی، در مجموعه نیروهای مسلح باشد و مسئولان نیروی انسانی، مباشران، مدیران و راهنمایان، تصمیم‌سازان این حوزه هستند و فرماندهان و مدیران اصلی و عالی رتبه نیروهای مسلح پاسخگوی اصلی هستند و من مطالبه‌ام را از فرماندهان عالی نیروهای مسلح دارم و خواهم داشت و این جشنواره و چنین فعالیت‌هایی، باید تکرار و توسعه داشته باشد.»

ارائه گزارش سردار محمد زاده‌کمند، معاون سرمایه انسانی ستاد کل نیروهای مسلح از روند طرح تحول و تعالی منابع انسانی و نیز ارائه گزارش سردار محمد رضا حسینی آهنگر، رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) از روند برگزاری اولین دوره از این جشنواره و تقدیر از برگزارندگان از دیگر بخش‌های این مراسم بود.

نشر

راهنمای دیپلماسی عمومی

توصیه‌هایی برای مأموریت‌های برون‌مرزی

لطمه وارد کند، پیشگیری می‌کنند. به همین دلیل این نوع دیپلماسی نقش و تأثیر بسزایی در تقویت و تأمین «منافع ملی» کشورها در عرصه بین‌المللی دارد. این کتاب در ۹ فصل به همراه ضمیمه ویژه تنظیم شده است که در هر فصل تجربیات متنوعی حسب موضوع فصل بررسی شده است. البته یکی از بخش‌های کلیدی این کتاب فصل پایانی کتاب با عنوان «رهیافت‌ها و آموزه‌های کاربردی» است که در آن مهم‌ترین آموزه‌های حاصل از مطالعه این کتاب به صورت مختصر و فهرست‌وار بیان شده است.

«راهنمای دیپلماسی عمومی در مأموریت‌های برون‌مرزی؛ اصول اطلاع‌رسانی و برقراری ارتباط مؤثر با مخاطبان خارجی»، تألیف نوید کمالی و عباس محمدیان در دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها منتشر شد.

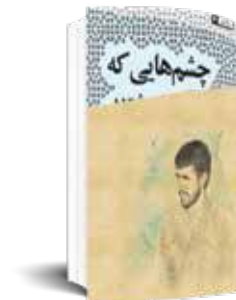
طی دهه‌های اخیر نقش افکار عمومی جهان در انتخاب و شکل‌دهی نظام‌های سیاسی و به تبع آن سیاست خارجی کشورها افزایش یافته است و به همین دلیل شکل‌دهی روابط پایدار سیاسی و اقتصادی با کشورهای جهان بدون توجه به افکار عمومی آنها و تلاش در پی جلب نظرشان ممکن نیست. امروزه دیپلماسی عمومی به یکی از مهم‌ترین ابزارهای پیش‌برنده منافع ملی کشورها در عرصه سیاست خارجی و روابط بین‌الملل بدل شده است؛ در واقع دولت‌های توسعه‌طلب جهان به واسطه دیپلماسی عمومی با افکار عمومی کشورهای هدف ارتباط و تعامل برقرار کرده و از این طریق زمینه تعمیق روابط سیاسی و اقتصادی خود با دولت آنها را فراهم می‌آورند و از شکل‌گیری احساسات ضد خود که ممکن است به روابط اقتصادی و سیاسی

کتابخانه

چشم‌هایی که نوشتند

روایت زندگی جانباز قطع نخاعی

خاطرات و دل نوشته‌های خود را با چشم‌های خود به نگارش درآورد. موضوع این کتاب و نحوه نگارش آن جالب و قابل تأمل است. علی‌هاشمی، نویسنده کتاب و ناظم سلیمیان راوی ماجراهای کتاب هستند. در کتاب «چشم‌هایی که نوشتند» تمامی اتفاقات بدون روتوش بیان شده است. چشم‌هایی که نوشتند به همت گروه مطالعات فرهنگی و اجتماعی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به مثابه یک روایت مستند مردمی منتشر شده است.

انتشار خاطرات شهدا و جانبازان، از جمله اقداماتی است که از شروع جنگ تحمیلی تاکنون ادامه داشته است. کتاب‌هایی که با خواندن آنها گاه لبخند بر لب‌مان نقش می‌بندد و گاه اشک بر چشمانمان می‌نشیند. محتوای بیشتر کتاب‌های خاطرات از بدو تولد تا زمان شهادت یا جانبازی، شهید یا نقش اصلی کتاب است و در این میان کمتر به ابعاد پس از شهادت یا جانبازی آن شخص توجه شده است. این ابعاد که در زمینه‌های اجتماعی، روانشناسی، اقتصادی و فرهنگی در زندگی بازماندگان شهید یا جانباز و خانواده او تأثیرات زیادی دارد، دارای اهمیت زیادی هستند و نیازمند آسیب‌شناسی است. کتاب «چشم‌هایی که نوشتند» شاید اولین اثر در این زمینه است که به زندگی جانباز قطع نخاع گردنی اختصاص دارد. روایت زندگی جانبازی که طی ۳۵ سال پس از دفاع مقدس با وجود همه مشکلات و داشتن زندگی خاص متأثر از توانایی نداشتن در حرکت، از تلاش دست برداشتن و با استفاده از فناوری نوین برنامه‌نویسی توانسته است

۱۰ اصل پاسداری از انقلاب اسلامی

حسن ابراهیمی

خبرنگار

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی‌صادقی در اردوی کارکنان سپاه قائم آل محمد(عج) ده اصل مهم و ضروری را برای پاسداری از انقلاب، از سوی پاسدار تشریح کرد.

وی اصل اول را «پایان‌ناپذیری جنگ و درگیری با جبهه استکبار» بیان کرد و در توضیح گفت: «نباید در انتظار روزی باشیم که با دنیای استکبار در جنگ نباشیم، این جنگ وجود دارد. ممکن است میدان عوض بشود و نوعش تغییر کند، اما اصل این جنگ پایان‌ناپذیر است. خداوند گفته است و تجربه هم ثابت کرده که خدا هرگز جبهه حق را بدون دشمن رها نمی‌کند. حیات شما، عزت شما و اقتدار شما در جهاد همیشگی است.» وی در توضیح بیشتر عنوان کرد: «چون دعوی ما با استکبار سر زمین و امکانات نیست، دعوی انبیاء الهی در جبهه حق با استکبار بر سر وجود و نبود یکدیگر است؛ یعنی شما می‌خواهید سر به تن استکبار نباشد و رژیم اشغالگر قدس را نابسود کنید؛ آمریکا و آن رژیم هم همین را راجع ما می‌گویند.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه اصل دوم را مبتنی بر این سؤال مطرح کرد که خدا یا چرا این جنگ را گذاشتی؟ علت این جنگ بی پایان چیست؟ و در پاسخ اظهار داشت: «خداوند می‌گوید: می‌خواهم انسان‌ها را غریال کنم، می‌خواهم بینم چی کسی در دین‌داری صادق است و چه کسی نیست. «أَخْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُزَكُّوا أَنْ يَقُولُوا أَفْأَنْتَ وَهْمٌ لَا تُفْتَنُونَ» (عنکبوت/۲) «وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ» (عنکبوت/۳)

فکر کردید همین که وضو بگیرید و دورکعت نماز بخوانید و شهادتین را بگویید، اهل ایمان هستید، من خدا به همین قانعم؟

فکر کردید رهای‌تان می‌کنم؟ هرگز! میدان جهاد را پیش می‌آورم تا معلوم شود چه کسی در ایمان صادق است و چه کسی در ایمان کاذب است. باید صحنه کربلا پیش آید؛ وگرنه تا قبل از کربلا مریدان امام حسین(ع) چند نفر بودند؟ آیا همه آن اهل کوفه که تومار دعوت با خون امضا کردند، بودند؟ یا نه همان هفتاد و چند نفر شهید.» وی تأکید کرد: «خدا صحنه را عاشورا پیش آورد تا معلوم شود از این چند هزار نفر، سی و چند نفر می‌مانند. خدا با این جنگ می‌خواهد معلوم کند چه کسانی با امام بودند؟ تا کجا بودند؟ خط امامی چه کسانی‌اند و تا کجا؟ بعضی‌ها امام را می‌خوانند، انقلاب را می‌خواهند تا خرج نداشته باشد.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی اصل سوم را اینچنین بیان کرد که ماندن در جبهه حق استقامت فکری و عملی می‌خواهد و در توضیح گفت: «قرآن تأکید می‌کند ایمان در بقا‌ءش مهم‌تر از قلوب‌ش است و لذا در آیه ۱۵ سوره حجرات

می‌فرماید، هر کس گفت من مؤمن هستم باور نکنید «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ» شما می‌دانید این انما، یعنی فقط و فقط «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ.» وی ادامه داد: «ایمان دو استقامت می‌خواهد، کسی می‌تواند در جبهه حق بماند که دو نوع استقامت داشته باشد، یک استقامت فکری؛ خدا می‌گوید، عده‌ای در مرحله بقای انقلاب استقلال و استقامت فکری را از دست می‌دهند و بعضی در مرحله پس از انقلاب در ماندگاری انقلاب گرفتار ارتجاع فکری می‌شوند.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه با اشاره به تاریخ حیات امیرالمؤمنین(ع) گفت: «شیعه نساب علی در روی علی(ع) می‌ایستد می‌گوید: «أَنَا قَدْ شَكَكْنَا فِي هَذَا الْقِتَالِ»(خطبه ۴۶ شرح ابن ابی الحدید)، علی جان تو داری مسلمان را می‌کشی. این لشکر معاویه صدای تلاوت قرآن‌شان از ما زیباتر است، نماز جماعت دارند، روزه دارند. ما نمی‌توانیم با آنها بجنگیم. چنین فردی دچار لغزش فکری شده است.» وی افزود: «امروز یکی از صحنه‌های جهاد و پاسداری از انقلاب همین مقابله با لغزش‌هاست. نخست‌وزیر رژیم منحوس صهیونیستی می‌گوید باید اندیشه انقلاب را زد و هدف‌شان هم همین است.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی با بیان اینکه آمدن در جبهه حق سخت است؛ اما ماندن در آن سخت‌تر، به این بخش از صحبت‌های خود پایان داد. وی در ادامه اصل چهارم در دفاع از اسلام و انقلاب گفت که دشمن از یک محور عمل نمی‌کند؛ بلکه از محورهای مختلف اقدام می‌کند و چنین توضیح داد: «۴۳ سال است جنگ ترکیبی استکبار را می‌بینم. امروز نخست‌وزیر رژیم اشغالگر از حمله هزار خنجر می‌گوید، هزار خنجر به سمت انقلاب پر تاناب می‌کنیم؛ بلکه یکی از آنها به قلب انقلاب بخورد، بعد به عنوان اولویت ده مورد را می‌نویسد و همه اینها در جلسه‌ای رسمی با بایدن مطرح می‌شود، حال در قبال هزار خنجر در قبال جنگ ترکیبی چه جهادی لازم است؟»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه جهاد مرکب را نسخه

مقابله با این عملکرد دشمن دانست و افزود: «سپاه پاسداران انقلاب در همه سنگرها باید بجنگد، در سنگر علمی جهاد علمی بکند، در برابر محرومیت جهاد خدمت‌رسانی، در صحنه سازندگی جهاد سازندگی، در عرصه سیاسی جهاد سیاسی و یکی‌اش هم جهاد امیدآفرینی است، امروز یکی از برجسته‌ترین مصادیق جهاد، «جهاد امیدآفرینی» است؛ چون دشمن دنبال جنگ یأس‌آفرینی است.» وی افزود: «در جایی آقا شش هفت دستور و تذکر دادند، شش موردش بسا نگذارید بود، نگذارید یعنی پاسداری، نگهداشنی و محافظت از انقلاب، اول ایمن بود که نگذارید دشمن یأس و ناامیدی را القا کند.»

اصل پنجم در پاسداری از انقلاب از نگاه نماینده ولی‌فقیه در سپاه این است که خطرناک‌ترین حمله دشمن، فتنه است، وی در تشریح این موضوع گفت: «یک زمان دشمن چهره هارون‌الرشید را می‌گیرد و مبارزه حضرت موسی‌بن‌جعفر(ع) با این دشمن سخت نیست، می‌رود زندان تا با او مبارزه کند، اما یک وقت دشمن چهره مأمون به خود می‌گیرد که می‌خواست بافتنه امامت را نابود کند.» وی تأکید کرد: «دو امام در نجات اسلام کار عظیمی کردند، یکی امام حسن مجتبی(ع) و یکی امام رضا(ع) و مردم ما باید این دو امام را بهتر بشناسند.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی با اشاره به اینکه امروز خطرناک‌ترین خطر برای انقلاب خطر ارجاع و بازگشت به قبل از انقلاب است، افزود: «فتنه امروز که با همکاری دنیای استکبار و برخی روشنفکران و عوامل داخلی در حال پیشروی است؛ همین موضوع ارجاع و بازگشت به گذشته است، این است ما را به قبل از انقلاب برگرداند که بارها حضرت آقا این موضوع را گوشزد کرده‌اند.»

اصل ششم در بیان نماینده ولی‌فقیه در سپاه پیرامون این موضوع با این جمله بیان شد که «امروز دشمن بیش از گذشته در تقابلهش با ما صریح شده است و ما هم صراحت بیشتری پیدا کردیم.» توضیح داد: «تا دیروز نمی‌گفتیم کمک مادی و معنوی می‌کنیم، اما الان رهبران یادمان داده است، طبق دستور امیرالمؤمنین «وَ كُونُوا لِلْظَّالِمِ خَصْمًا وَ لِمُظْلَمٍ عَوْنًا»

گزارش

معاون سیاسی سپاه مطرح کرد

جihad تبیین نسخه مواجهه با دشمن در نبرد امروز

وی ادامه داد: «در شرایطی که انواع دشمنی در برابر ما دیگر جواب نمی‌دهد و توانایی دشمن کمتر شده و ما هر روز توانا‌تر شده‌ایم، دشمن با جنگ ترکیبی و شناختی با قصد فریب اذهان وارد شده و در این شرایط روش فوری و ضروری تبیین و آگاسازی است.» وی با اشاره به خطاب بیانیه گام دوم به جوانان افزود: «رهبر معظم انقلاب از جوانان می‌خواهند که انقلاب اسلامی و تاریخ کشور را به درستی بشناسند تا در این جنگ شناختی فریب دشمن را نخورند.»

معاون سیاسی سپاه در پایان گفت: «علت اصلی دشمنی دشمنان با انقلاب اسلامی و ایران الگو شدن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن نوین اسلامی است که در مقابل تمام اندیشه‌های مادی حرف نوینی دارد و دشمن که از همه اقداماتش ناامید شده، در جنگ شناختی و نرم با هزینه‌های گزاف اقدام به قلب کردن ماجرا و فریب مردم می‌کند که بزرگ‌ترین پشتوانه انقلاب هستند. نسخه درمان این موضوع همان جهاد تبیین به عنوان امری ضروری و فوری است.»

سالگی انقلاب رهبر معظم انقلاب بر جهاد تبیین تأکید دارند.» وی افزود: «نوع مقابله با دشمن بر می‌گردد به نوع دشمنی او، امروز جهاد تبیین فریضه قطعی و فوری است؛ یعنی دشمن امروز کاری را انجام می‌دهد که مبارزه با آن مقابله با تبیین است و جهاد تبیین به معنای روشنگری نسبت به نقشه و توطئه دشمن است.»

سردار جوانی گفت: «یک جامعه بدون شک دشمن دارد، دشمن ما هم آمریکا و اسرائیل است و بعد دولت‌های خبیث غربی و دولت‌های مرتجع هستند.» وی علت دشمنی دشمنان را به استقلال رسیدن ایران و الگو بودن آن برای دو میلیارد مسلمان و همه متضعان عالم در مقابل الگوهای استکباری دانست و افزود: «هدف دشمن ایجاد خسارت جانی، مالی، سلطه و تصرف سرزمین و... است. اگر این دشمن را درست بشناسیم، بر مبنای عقل جلوی او می‌ایستیم.»

معاون سیاسی سپاه گفت: «جوانان ما باید متوجه باشند ملت ایران با انقلاب اسلامی پیشرفت کرد و علت اصلی دشمنی با ما همین است.»

روی خط

پروژه‌های شهید خرازی هنوز تحویل نشده است

۰۹۱۷۰۰۰۸۹۷۷ / هنوز متوجه نشدم چرا وقتی اعضای حزب حاکم هند به پیامبر اسلام(ص) توهین می‌کنند، آن وقت وزیر خارجه چند روز بعدش به هند سفر می‌کند. لطفاً تبیین بفرمایید علنش چه بود؟

۰۹۱۶۰۰۰۷۱۷۹ / با سلام لطفاً پیگیر وام حکمت (بنیاد تعاون) باشید.

۰۹۱۹۰۰۰۶۹۳۷ / ازجمله راه‌های سریع فزونی جمعیت(مبتنی بر هشدار جدی رهبری) تأمین مسکن است. مسئولان ذریبط ترتیبی دهند تا هر فردی که عقد کرد، فردایش بتواند در منزل سازمانی به طور سیستمی ساکن شود. سر پنج سال هم تخلیه‌کند.

۰۹۱۸۰۰۰۸۶۳۱ / سلام خدمت دوستان صبح صادق. مدت‌هاست در رسانه ملی(به ویژه بخش خبری)جای خالی برنامه کارشناسی دقیق و با قدرت بیان بالا و طلبکارانه، تفسیر و نقد سیاست غربی‌ها به ویژه رسانه‌های فارسی‌زبان که روی انگشت صهیونیست و وهابیت نجس علیه ایران می‌چرخند، به طوری که مدام بر طبل وارونه و سیاه‌نمایی می‌کوبند، بسیار خالی است! می‌توان علاوه بر بخش خبری و... در بخش طنز هم بسیار رسا به ملت و دنیا فهامند که ایستادن چند قایق مقابل چند ناو و ناوشکن، عرضه می‌خواهد و رمزی به نام باور که مغزهای خودحقیر بین باوصف دیدن مستند هم حقارت و شک به خود را بیشتر ترجیح می‌دهند تا حتی دیده خود!

۰۹۳۵۰۰۰۲۰۵۵ / سلام علیکم. با تشکر از زحمات شما، لطفاً پروژه مسکن شهید خرازی را در نشریه بررسی کنید. چند هزار پاسدار و خانواده‌شان درگیر این موضوع حیاتی هستند.

۰۹۱۲۰۰۰۳۱۶۲ / به تازگی شنیده‌ام عزیزی از استادان اقتصاد که روحانی‌ام هست، در جلسه‌ای با حضور برخی مسئولین نظام پس از انتقاد در رابطه با وضعیت معادن پیشنهاد داده است همه معادن کشور به تعاونی که متعلق به همه مردم ایران باشد، تبدیل شده و بخش خصوصی پیمانکار مردم باشد. پیشنهاد خوبی است و به نظر من این امر باید در حوزه نفت، گاز، پالایش و... هم اعمال شود.

۰۹۳۳۰۰۰۲۰۰۷ / قیمت مسکن به صورت تأسفبار افزایش داشته و دیگر با این روش وام حکمت نیروهای مسلح خانه‌دار نمی‌شوند. پیشنهاد اینکه زمین رایگان برای احداث مجتمع‌های مسکونی به نیروها داده شده و خود نیروها پیمانکار انتخاب کنند و با وام حکمت اقدام به ساخت کنند. دیگر راهکار تعاونی مسکن پاسخگوی نیاز نیست.

۰۹۱۳۰۰۰۴۸۷۵ / یک پیشنهاد دارم خدمت مسئولان حوزه خدمات، با توجه به رشد شتابان قیمت‌ها و کم اثر شدن هزینه‌های خدمات، پیشنهاد تجمیع هزینه خدمات زیارتی و سیاحتی را در کارت یکسان‌سازی دارم که فرد به صورت یکجا بتواند همه مبلغ شارژ خدمات و یکسان‌سازی را در یک مورد و یک زمان خرج کند.

۰۹۳۵۰۰۰۶۲۸۱ / هر چقدر هم مسئولان محترم و مجاهد کشور در عرصه جهاد اقتصادی مجاهدت کنند تا ریشه درست نشود کار درست نمی‌شود، ریشه هم در حذف پول اعتباری و ایجاد پول با ارزش ذاتی است. عملاً ۹۰ درصد تورم از ابتدای انقلاب تا امروز به دلیل وجود پول اعتباری و با ارزش شناور است؛ در حالی که پول شرعی پول با ارزش ذاتی است.

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه
مدیرمسئول:یدالله جوانی
سرمدیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:
علی قاسمی،سیامکباقری،سعداللہزاعی،
عزیز غضنفری،فرهادمهروی،مهدي،سعیدی،
فتح‌الدین‌پیشان،احدکریم‌خانی،حسین‌عبداللہی‌فر
دبیرتحریریه:سیدفخرالدین‌موسوی
مدیرفنی: محمد صالح نادری
نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی
صفحه‌آرا:علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گودرزی
ناظر چاپ:سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶ (۰۲۱)
تلفن: ۱۱۰ و ۱۰۰ ۷۷۴۶۰ (۰۲۱)
ssweekly.ir
@ssweekly
info@ssweekly.ir
نمایر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۰۳۳ ۳۰۰۰۹۹۰

شماره ۱۰۵۱ | دوشنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۱

کتابیه سبز

«ج»

به مناسبت شهادت دکتر چمران

«ج» مثل چندین «ج» مثل چندان
چندی‌ام بگیربان! چندی‌ام بخندان!

مثل یک چکامه سخته و مطمئن
مثل چشمه ساده تازه و خروشان

«ج» چگونه رفتن در پی نشانی
چاراه خندق کوچه نیستان

«ج» مثل چل شب با خدا نشستن
چله‌را شکستن چله زمستان

تبع‌ها چکاچک، زلف‌ها چلیپا
چاره‌مان شهادت، حجله‌مان چراغان

«ج» مثل چژابه در میان آتش
«ج» مثل چژابه در میان طوفان

مصطفی کجایی در میان مایی
ای به جای نام تک نکت شهیدان

جای خالی‌ات را عاشقان گرفتند
کودک فلسطین شد چریک لبنان

«ف» مثل فکّه «ک» مثل کرخه
«پ» مثل پاوه «ب» مثل بستان

«آ» مثل آیت «ر» مثل روشن
«ه» مثل همت «ج» مثل چمران

مهدی جهاندار

کشکیات

این دوره هم سر آید...

گفتم غم تو دارم، گفتا غمت سر آید
گفتم با این افاضات، آرامشم سر آید!

گفتا تنرس بابا این شیوه جدید است
گفتم کجای کاری؟ از شیوه‌ات شر آید

گفتا که راه من هست روشنگری و تبیین
هر جمله‌ام چراغی، روشن چو اختر آید

گفتم ولی توثیت گمراه کرد، گفتا
گمراه آنکه با من از دشمنی در آید

گفتم که رسم این نیست، باید فهیم باشی
گفتا همین که هستم تا چشم‌تان در آید

گفتم مریز آبی بر آسیاب دشمن
گفتا بابا ولیم کن، کلی فالور آید

گفتم خطا نکن دوست! این مایه سقوط است
گفتا که در پی من، بنگر چه لشکر آید

گفتم خوش آن زمان که، همراه یار بودی
بلکه خدا! بخواهد این دوره هم سر آید

راحت کمی خطا رفت، اما بگیر این پند
یا بازگرد از این راه یا دوره‌ات سر آید

علی عرفانی (شاعر باشی)

صبحانه

سیرت نیکو

گاه آنچنان به ظاهر و صورت مشغول می‌شویم که از سیرت باز می‌مانیم، در کار، پوشش، ساخت‌وساز، مهمانی و حتی آموختن! آفتدر که صورت کار ارزش دارد، سیرت و باطن ارزشمند نیست، حال آنکه صورت را بنده می‌بیند و سیرت برای خداست و هر کار که برای خوشامد بنده انجام شد، بی‌سرانجام خواهد ماند. مراقب باطن اعمال‌مان باشیم.

تلخند

گروسی بازیچه صهبونیست‌ها

سلامت

مادر بیماری‌ها

جواد عمار لو

کارشناس تغذیه

«بیوست» یکی از بیماری‌هایی است که به دلیل گسترده بودن عوارض آن از قدیم به ام‌الامراض شهرت یافته و عموم مردم با آن آشنا هستند. می‌توان گفت، بیوست سرآغاز بیشتر بیماری‌هاست. وقتی مواد مضر از بدن خارج نشود، تولید سم کرده و سایر نقاط بدن هم به آن واکنش نشان داده و درگیر می‌شوند. از علل ایجاد بیوست می‌توان به موارد متعددی اشاره کرد؛ از جمله: مصرف بعضی از داروها (آرام‌بخش‌ها و مخدرها)، اختلالات مربوط به راس‌ت روده، سرطان روده، رژیم‌های غذایی کم فیبر و کم آب، کم‌کاری تیروئید، دیابت، نداشتن تمرینات بدنی، استرس، چاقی و... بیوست با خود علائمی دارد، مانند نفخ شکم، دل درد، کاهش اشتها، سردرد، خستگی، سوء هاضمه، بی‌حوصلگی و...؛ اما اصلی‌ترین و بهترین و مؤثرترین راه برای درمان بیوست اصلاح سبک زندگی و ترک کردن عادت‌های غلط غذایی و ایجاد عادت‌های خوب هم در زندگی و هم در سبک غذایی است، اینکه در سبد غذایی مواد نشاسته‌ای را کاهش داده و از فیبرها بیشتر استفاده کنیم. مصرف روزانه حداقل دو واحد میوه و سه واحد سبزیجات، کاهش مصرف غذای‌های آماده (فست فودها) و سرخ‌کردنی‌ها بسیار راهگشاست. مصرف منظم حبوبات (هم به تنهایی و هم به صورت ترکیب با غلات و سبزیجات) هم می‌تواند کمک‌کننده باشد. استفاده از جوانه غلات در سالادها و سوپ‌ها (جوانه گندم، جو و...) و همچنین ورزش منظم و تقویت عضلات ناحیه شکمی به درمان بیوست کمک می‌کند. پرهیز از مصرف خودسرانه و بی‌رویه ملین‌های شیمیایی و جایگزین کردن ملین طبیعی در صورت نیاز توصیه می‌شود.

صادقانه

مؤمن واقعی

امام رضا(ع) می‌فرماید: مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آنکه سه خصلت در او باشد: سستی از پروردگارش و سستی از پیامبرش و سستی از امامش. اما سست پروردگارش، پوشاندن راز خود است و سست پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است و سست امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

امالی شیخ صدوق، ج ۱، ص ۳۳۹

غیر رسمی

تذکرات مهم برای حوزه

۳۱ شهریور ۷۰ در آغاز دومین سال تدریس درس خارج فقه ۱۴ نکته از دغدغه‌هایش را درباره حوزه‌ها گفت. از نقش حوزه‌های علمیه در طول تاریخ گفت و اینکه «متأسفانه این جزء مباحث کم تحقیق شده و کم‌کار ماست! باید همه بدانند حوزه علمیه از جهات مختلف برای جامعه یک نقش حیاتی دارد و همان‌طور که عرض کردیم این باید مورد تدبیر قرار بگیرد. یعنی کسانی روی این فکر کنند و تحقیق کنند، مواد لازم را جمع‌آوری کنند و در این زمینه فکر نو ارائه کنند.» او از لوازم برنامه‌ریزی دقیق و حساب شده برای حوزه‌های علمیه گفت: «باید گروه‌های متخصص و متمحض در برنامه‌ریزی برای این کار باشند. بنشینند و مرتب به حوزه علمیه و مسیر آن نگرش داشته باشند و برای افراد و فرادایش برنامه‌ریزی علمی نمایند.»

رهبری معتقد است: «در حوزه‌ها اساس فقا‌هت است. فقه باید پیشرفت بکند... این پیشرفت، هم از لحاظ عمق است و هم از لحاظ سعه و فراگیری مسائل زندگی. فقه باید عمیق بشود؛ عمیق‌تر از آنچه که هست. همچنان که شما نگاه می‌کنید فقه زمان علامه حلی رضوان‌الله علیه، از فقه زمان شیخ انصاری عمیق‌تر است. یعنی با آرا و نظرات گوناگون برخورد کرده و در طول زمان، عمق و پیچیدگی خاصی پیدا کرده است... امروز فقه ما باید احکام معاملات را خوب برسد، احکام اجاره را به شکل جهانی خوب نگاه کند، احکام انواع و اقسام قراردادها را از شرع مقدس استنباط و بیان کند. خیلی از اینها هست که امروز برای ما روشن نیست. شما ببینید یک مسئله مضاربه ما که برای آن خیلی هم تره خرد نمی‌کردیم می‌تواند علی‌القرض بانکداری را اداره کند. خیلی خوب چرا ما در کتب فقهی و ابواب مختلف فقهی تخصص لازم نکنیم تا راه‌هایی را برای اداره زندگی پیدا نماییم؟»

حسن ختام

مرز عاشقی

حسن نوروزی

نویسنده

شهید شدن زندگی شهادت‌گونه را طالب است؛ یعنی انقطاع و دل‌کندن از هر چه غیر اوست؛ یعنی حب محبوب با تمام تعلقات و مشقت‌هایش. یعنی خوردن و پوشیدن و رفتن و آمدن و نشستن و برخاستن و سکوت و سخن و سخن باب میل او؛ یعنی رنگ و صبغه او را گرفتن؛ یعنی او شدن. وقتی که من دل از دنیا بیرون فرستاده باشم، هر کاری که در دنیا بکنم الهی است؛ چه بخورم، چه بخوابم، چه بنشینم و چه دعوا کنم؛ اما اگر دل از دنیا بیرون نفرستاده باشم، هر کاری کنم دنیایی است، چه نماز بخوانم و روزه بگیرم و چه عرفان و کلام قدیم و جدید بگویم، همه اش به این دنیا بر می‌گردد.

یا صاحب‌الزمان (عج)، می‌دانم این بسط وجودی من است که من را از این دنیا بیرون می‌برد. می‌دانم مرز زمینی و آسمانی شدن من در عاشقی من است. می‌دانم، اما چه سود! وقتی که می‌دانم این روزها عجیب در کلاف رنگارنگ دنیا پیچ خورده‌ام. شما لطفی کنید و گره‌های افتاده به جانم را باز کنید

خانواده محترم مرادی

درگذشت نیروی پر تلاش و متخصص مرکز چاپ سپاه، برادر حبیب مرادی را به شما و همکاران و دوستانش تسلیت می‌گوییم

رحمت و مغفرت برای آن مرحوم و صبر و شکیبایی برای بازماندگان را آرزو مندیم.

هفته‌نامه صبح صادق